

מזל התאחדותנו

יוצא לאור

ע"י התאחדות אברכים חסידי סאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגדול שליט"א

בני ברק - אלעד

א' אדר א' תשע"א

תרומה

שנה ט"ו גליון תרצ"ז

תוכן הענינים

לקח טוב.....עמוד ב'
שבת בשבתו.....עמוד ג'
דבש תמרים.....עמוד ד'
בשפתי צדיקים.....עמוד ה'
פרפראות לחכמה.....עמוד ז'
ודרשת וחקרת.....עמוד ח'
משולחן גבוה.....עמוד יז'
הילולא צדיקיא.....עמוד י"ט
דבר בעתו.....עמוד כ"ד
משולחן מלכים.....עמוד כ"ז
דברות קודש.....עמוד כ"ט

זמנים	הדפ"ק	מו"ש	יחסי התורה
סיגט	5:18	6:47	יום א' דף כה:
ברוקין	5:02	6:31	יום ב' דף כו:
קרית יואל	5:01	6:31	יום ג' דף כז:
מאנסי	5:02	6:30	יום ד' דף כח:
לעקוואד	5:04	6:33	יום ה' דף כט:
מאנטרעאל	4:50	6:19	עש"ק חוה
מלבוין	8:13	9:42	שב"ק חוה
בוענאס אירעס	7:43	9:11	
לאנדאן	4:40	6:09	להכנסת מדינות, ברכות מול טוב, הנצחת שם, לעילוי נשמות, וכו' פנו לאפיס כולל עני חיים באה"ב: 1-888-732-6347 EXT 4 1-888-REB-MEIR
מאנטשעסטער	4:42	6:12	
אנטווערפן	5:19	6:52	
ווינ	4:43	6:12	
בני ברק	4:55	6:30	
ירושלים	4:39	6:34	

די מאריבערסטע סטלה מאר

כל מיני ישועות

שקל הקודש
מרת רבי מאיר
בעל הנס
משקע
1800
1-888-REB-MEIR
732-6347

ויקחו לי תרומה מאת "כל איש"

מרכבת הדורה מגולפת, ומעוטרת בעיטורים שונים, נסעה לה בשבילי הדרכים, כל כולה אמר כבוד וחדוד וכל רואיה הבינו שאיזה שר נכבד ורם מעלה יושב בה, ואכן א' משרי הצבא של הצאר מרוסלאנד נסע בה כדי לאסוף כספים מכל בני המדינה להוצאות המלחמות הכבדות שארצם ניהל עם שכנותיה, כל אחד ואחד תרם מהונו לטובת קופת המדינה.

בא' מנסיעותיו נקלע לכפר א' שעניים מרודים ישבו בה, ותבע מכולם שיתרמו מכספם, כל אחד קיבץ פרוטה לפרוטה והביא הסכום הפעוט כפי יכולתו, עד שעני א' קם על רגליו וקרא בקול גדול: הנני מוכן לתרום לקופת המדינה מאה רובל כסף, תושבי הכפר שפשו עיניהם בתמהון בידעם שהוא עני ואביון שאין הפרוטה מצוייה בכיסו כלל, וכל מאכלו לחם צר ומים לחץ, והאיך יעזי להתלוצץ בפני השר המטיל חיתתו על כל בני המדינה.

אכן ביכלתי לתרום – השיב הכפרי ברוב תמימותו ובורותו, כי לפני תקופה הטילה הממשלה עלי קנס של רובל אחד על דבר מסויים, והיות שלא היה בידי לפרוטה, גזרו עלי לשבת בבית האסורים שבוע אחד, על כן – המשיך הכפרי בלהט – אם שבוע בבית המאסר שווה ערך של רובל אחד, על כן הנני מוכן ומזומן לטובת קופת המדינה לשבת בבית המאסר חודשים שלימים עד שיגיע לסכום של מאה רובל כסף.

סיפור זו המשיל הגאון מקאוונא זצ"ל לעשיר א' קמוצן גדול שביקש ממנו מעות לצרכי צדקה, והלה ענהו שהוא כבר יושב ולומד וע"י יגיעתו בתורה ותפילתו הזכה הוא כבר משלם את חלקו, אמנם הרי אינו דומה אלא לאותו כפרי שרצה לשבת במאסר כדי להעשיר קופת המדינה, וה"ה אתה רוצה ע"י תורתך להאכיל עניים ולהשביע אביונים.

ובבחינה זו פירשו בספה"ק מה שצויה ה' ויקחו לי תרומה מאת 'כל איש' אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי, שהקב"ה רצה שכא"א יתרום מהונו תרומת ה' אפי' מי שלומד ומי שעוסק במצוות אחרות, העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט, אלא הביהמ"ק יבנה וישתכלל ע"י ממונם של 'כל' נדיבי לב.

ובזכות מצות צדקה הקב"ה יעזרנו על דבר כבוד שמו שיקויים גם המשך הכתובים "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" בביאת משיח צדקינו ומלכינו מרן רבינו שליט"א בראשינו במהרה בימינו אמן.

לקח טוב

ליקוטים יקרים, מפי סופרים וספרים,
ע"ד מוסר וחסידות נאמרים

ויקחו לי תרומה,

שכל מה שיקחו, מאתי, שית"ש קוצב פרנסה לכל אחד ונותן לו פרנסתו, תקח לי בשבילי, תרומה, שירים ופירוש הדבר בשבילי כמו שפירש"י לשמו, שיקרא שמו ית"ש על כל המעשים, למשל שהולך לסדרה להשתכר ויהיה כוונתו רק לעבודתו ית"ש דהיינו שיעשה ככל עת לפרנס אשתו ובניו, ולכבד שבתו, ולהזיק בניו לת"ת, ויקרא שמו ית"ש בפיו על זה. (זרע קודש)

☆

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ירבנו
לבו וכו',

דחנה התורה נקנית בכ' דרכים בכיאה ובכסף, היינו מי שמוחד קוב"ה ושכינתה ולומד את התורה לשמה בדחילו ורחימו, ומקיים והגית בו יומם ולילה, ומדבק עצמו בתורה הק' ואינו

מפסיק אפי' רגע אחד, וכל מעשיו הם לשם שמים לעשות נח"ר ליוצרו, ונקנית בכסף ג'כ, דהיינו מי שמחזיק ידי לומדי תורה, כמו יששכר וחבולון שעשו שותפות ביניהם, וע"י שהכירו לומד והוא מחזיק, יש לו ג'כ חלק בתורתו של חבירו, וזה שמרמו התנ"ח ויקחו לי תרומה מרמו על תורה שניתנה בכו' יום, וקמ"ל שהתורה נקנית בכ' דרכים, היא הוא מאת כל איש אשר ירבנו לבו, שבעצמו מייגע בתורה במהרה ולשמה, ואח"כ אומר אופן הב' שהתורה נקנית בה, וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת, שני"י זהב וכסף, שמחזיקים ידי לומדי תורה ונותנים להם די סיועם, יש לו ג'כ חלק בהתורה שלמד חבירו.

(באר מנחם)

☆

ויקחו לי תרומה וכו',

תרומה תרגומו אפרשותא, וזהו ויקחו לי תרומה שפרוש עצמו מהתענוגים ומעצת יצר הרע, בשביל הקב"ה, גם תרומה לשון הרמה, שירים כל דבר לשמו יתעלה.

(באר המים)

☆

ויקחו לי תרומה,

היינו שיקחו התרוממות ופי' אצלי מי יקחו, מאת כל איש אשר ירבנו לבו להש"ת, היינו

הצדיקים שממנו ילמדו לקח התרוממות.

(זרע"ק מדר"ש מפרימישלאן ז"ע)

☆

ויקחו לי תרומה,

במד' הה"ד כי לקח טוב נתתי לכם, פי' כי גם הלקחה אל התורה ולהקב"ה גם זאת מתת אלקים הוא, וז"ש לקח טוב נתתי ויקחו לי.

(יחזיקי חיי"ט)

☆

ועשו לי מקדש,

היינו שכל אחד ואחד יעשה עצמו מקום מוכן להשראת השכנה ויוכך וקדש עצמו, ועי"ז ושכנתי בתוכם ור"ל בתוך כל אחד ואחד מ ישראל יהיה השראת השכנה, ע"ד בקרבך קדוש.

(אילנא דחיי)

☆

הקב"ה מתאוה לתפילתן של ישראל
ולעולם אל יתיאש האדם בכל מצב שהוא

והיו הכרובים פורשי כנפיהם למעלה וכו', הכרובים הם היו מודיעים התיבה והתעוררות האהבה בין הקב"ה לכנסת ישראל, שבכל המקדש לא היה גם כזה שהתיבת זהב ידעה בו היות, כי בעת התפילה של ישראל ג' פעמים ביום היו פורשים כנפיהם למעלה כמבואר בזהר הק' פר' אחרי, והיו יודעים ישראל איך שהקב"ה מתאוה לתפילתם של ישראל, וזהו הקב"ה מודיע זאת ע"י הכרובים שבעת התפילה היו פורשים כנפיהם למעלה, וגם לפי' הו"ל היו מעוררים זה בזה וכו', היו מודיעים החבה, וגם היו מרמוזים איך שלא יתיאש האדם את עצמו, ע"ד שאמר הכתוב ואל יאמר הסרים חן אני עץ יבש, שהראה לנו הקב"ה בכרובים שנעשו רוחניים ובעלי משכילים, וגם מבואר בזה"ק שהיו הכרובים אומרים שירות ותחשבות, וזה נותן כח.

(תפארת שלמה)

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם

אמר הרה"ק ר' שמעלקא מניקלשבורג זצ"ל ועשו לי מקדש דאדם צריך לעשות הכנה ולחזק עצמו, או ושכנתי בתוכם, אבל אנו אומרים מקדוש ה' כוננו ידך שאפי' ההכנה ג"כ יעשה ח' ית'.

(תורת המגיד מזלאטשוב)

☆

ועשו ארון עצי שיטים אמתים וחצי ארכו
וכו',

המעם שכל האמות שנצמדה משה לעשות

הארון וכל הוא אמת שבורות, אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קומתו, הכל אומות שבורות, לרמו שאי אפשר לכות לאור התורה להיות כלי להתורה אלא בשכרון לב.

(זרע"ק מדר"ש מבעלזא ז"ע)

☆

כרובים,

פירש"י דמות פרוצק תינוק להם, ונ"ל לרמו בזה הא דדר"ל לא יהיה התורה בעיניך כבת כוגרת שאדם משיאה לכל מי שיודמן, ועוד הא דארז"ל הלומד ילד למה הוא דומה, ובכל יום יהיה בעיניך כחדשים.

(ערוגת הבושם)

☆

ושמת את השלחן מחוץ לפרכת ואת
המנורה נבה השלחן על צלע המזבח
תימנה והשלחן תתן על צלע צפון,

וי"ל הלא כשהתחיל לזכר מהשלחן דעה לו לקבוע מיד מקומו, ולמה המתן עד שביאר מקום המנורה, אלא כהשלחן הוא השפעות מונוי הגוף, ומנורה רומז על אור התורה, כדאיתא הרוצה שיהיה יורים, והפצי הגוף צריך ליהד אותם ולהעלותם לתכלית קיום התורה, אבל זולת זה אין להם מקום, לכן מתחילה לא פרט השלחן עד שאמר המנורה שמקומה בדרום, מעתה יש כבר מקום לשלחן שמשפיע הפצי הגוף, ומר את השלחן תתן על צלע צפון.

(זרע"ק מדר"ש מבעלזא ז"ע)

☆

שתי ידות לקרש האהרן,

דנכרא האדם בשתי ידות יד ימין ושמאל כדי להראות לאדם

הבחירה אם להימין או לשמאל, וגם להגביר הימין על שמאל לעבוד בכ' יצרים להכניס השמאל תחת הימין, וז"ש שתי ידות לקרש האהרן משל בית אשה אל החותנה, ר"ל מדה אחת שאתה רוצה להחזיק בה או לשבר אותה תראה להחזיק אותה גם כיד שמאל ולעבוד בכ' יצריך, משולבות אשה אל אחותה ע"ד שאמר הכתוב גם אויביו ושלום אתו ויודה שלום ביניהם כמו אשה אל אודתה.

(נעים אלימלך)

אמרות קודש בעניני שבת נאמרים על פרשת השבוע ערובים וסדרים

שבת בשבתו

ע"י הכנה בכל ימות השבוע יזכה לבהירות השבת

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם וגו' וכן תעשו. שבת קודש היא בבחי' מקדש, כי על ידה מתעוררת השראת השכינה על האדם וכ"א לפי ערכו זוכה לנשמה יתירה והאדם זוכה יום זה לבהירות באמונה יתברך ובהשגחתו, וזהו הטעם שאין בנין ביהמ"ק דוחה שבת (יבמות ו) כי ביהמ"ק הוא מקום להשראת השכינה, וע"כ אין זה דוחה זה. ומאה"כ ועשו לי מקדש הכוונה שבכל ימי המעשה צריך האדם להכין את עצמו בעבודת ה' מתוך אתערותא דלתתא, כי אז יזכה שהש"ק תהא אצלו בבחי' מקדש, ולהלן נאמר ככל אשר אני מראה אותך, פי' ש אז יזכה לבחי' ראייה שכידוע גדולה יותר הראייה שהאדם רואה עין בעין את גודל כבוד ה' וכמ"ד (דברים ד' לה) אתה הראית לדעת כי ה' הוא האלקים אין עוד מלבדו, וז"ש וכן תעשו ופירש"י לדורות, שעל ידי ההכנה והתעוררות בימי השבוע יבוא בשבת קודש לראות עין בעין את כבוד ה' והשגחתו.

(דברי שמואל)

ע"י שמירת שבת ותוס' שבת מלפניו ומלאחריו יזכו לגאולה

ועשית כפורת זהב טהור אמתים וחצי ארכה וגו'. רמז ליום השבת כי שבת עם ג' אותיות גימט' תשה, וכפרת עם ד' אותיות ועם המלה ג' תשה, גם נקרא כפרת שהוא מכפר כמו שאחז"ל. זהב טהור, שישמור את השבת לילה ויום כהלכתו, אמתים וחצי, כי הם ט"ו טפחים ואמה וחצי ט' טפחים הרי כ"ד רמז לכ"ד שעות של יום השבת לילה ויום, ועשית שנים כרובים, רמז לתוס' שבת שצריך להוסיף קודם ואחר יציאת השבת, משני קצות הכפרת כנגיסתו ויציאתו, ועשה כרוב א' מקצה מזה וכרוב א' מקצה מזה וגו', ויהיו הכרובים פורשי כנפים זו תוס' שבת כי כמו התינוק תוס' על האיש כן השבת מוליד תוס', ועל כן נקרא כרוב, פורשי כנפים למעלה סוככים בכנפיהם אל הכפרת שתוס' מקודם השבת ואחר השבת ופניהם איש אל אחיו לרמוז שיעור שתעשה תוס' קודם השבת הוא שיעור תוס' שתעשה אחר השבת, וע"י שמירת שבת יבוא משיח צדקינו וזהו ונועדתי לך שם ודברתי אליך.

(צלה רכב)

ע"י שלש סעודות מתרוממות שני סעודות הראשונות

לעומת המסגרת תהיין הטבעות. הנה איתא בספר הקדוש מהצדיק רשכבה"ג מלובלין שהקשה מדוע סעודה שלישית

בשבת נקראת בשם שלש סעודות כמו שרגיל בפי העולם לקרוא כן, הלא מהראוי היה לקרותה סעודה שלישית, ותירץ דבאמת בסעודה ראשונה של ליל שבת יוכל השטן לקטרג חלילה ולומר שאינו אוכל כלל זאת לכבוד שבת, רק מחמת רעבון נפשו כמו בכל יום שאוכל בלילה כן בסעודת שחרית, מה שאין כן בסעודה שלישית שאין דרכו מעולם לאכול בזמן כזה, ואדרבה קשה אז האכילה, ועם כל זה אוכל למען מצות הבורא ב"ה שגזר עלינו תלתא סעודתא בשבתא ע"כ מזה ניכר אשר כל הסעודות היו למען המצוה, נמצא בסעודה זו הוא מרים ומגשש כל הסעודות, על כן נקרא שלש סעודות, עכדה"ק. והנה שתי סעודות הראשונות הם אברהם יצחק שהם ימין שמאל כנודע, וסעודה שלישית נגד יעקב שכולל כל השני בחינות יחד כי כן מדתו, ולזה יש לרמוז אשר מסגרת רמוז על סעודה שלישית שסוגרת ביחד את בחינות ימין שמאל, וטבעת עולה ימין שמאל שהם שני סעודות הראשונות, וזהו לעומת המסגרת תהיין הטבעת, היינו על ידי סעודה שלישית מנשאים ומרוממים את השלחן הטהור של שבת קודש, כי מזה נראה אשר הכל נעשה לכבוד שמו יתברך.

(אמרי נועם)

מקבלים ד' רוחות העולם נגד ד' דברים של שבת

ובמנוחה ארבעה גביעים, ונ"ל כי ר"י משום ר' יוסי אמר בשבת קי"ח כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים וכו' ביעקב שכתב בו ופרצת ימה וקדמה צפונה ונגבה, וז"ל הטעם דהרמב"ם כתב (שבת פ' ל) ארבעה דברים נאמרו בשבת שנים מן התורה ושנים מדברי סופרים והן מפורשים על ידי הנביאים שבתורה זכור ושומר ושנתפרשו ע"י הנביאים כבוד ועונג שנאמר וקראת לשבת עונג ולקדוש ה' מכובד, ובסוף אותו פרק כתב כל השומר את השבת כהלכתה ומעננה כפי כחו כבר מפורש בקבלה וכו' והאכלתיך נחלת יעקב אביך, וא"כ מי שמקיים ד' דברים המנויים בהרמב"ם בדין הוא שיקבל עבור זה מדה כנגד מדה ברכת ד' רוחות הנאמרה ליעקב אבינו. והנה מש"כ ובמנוחה וכו' היא גופה של מנוחה כפירש"י, והיא קנה אמצעי המרמזת על שבת כי שלשה קנה המנוחה מצדה האחד הם הג' ימים לפני שבת ושלשה קנה המנוחה מצדה השני הם הנ' ימים אחר שבת, וממילא קנה האמצעי הוא אות על שבת, ואה"כ ובמנוחה שהיא רמז על שבת ה' ארבעה גביעים הם ד' דברים הנזכרים בהרמב"ם הנצרכים לשמירת שבת ורק ע"י ד' דברים זוכה אדם לנחלה בלי מצרים.

(זכור ושומר)

שלו"ם טובה וברכה

ברגשי הודאה והערכה, נשגר בזה כוס של ברכה, קדם ידידינו היקר והחשוב, על כל מכירו נערץ וחביב, מרים את קרן קהילתנו הק' בויליאמסבורג לתפארת ולמופת, חן וחסד על פניו חופפת, מקבל את כ"א בסבר פנים יפות, אוהב שלו"ם ורודף שלו"ם, שפתותיו נוטפות מזור עם נופך ספיר ויהלום, מתמסר בלונ"ח לקהילותינו בכל רחבי תבל, ובמיוחד עומד תמיד לעזר למען כוללנו המהולל,

הרבני הנכבד והנעלה, נחמד למטה ואהוב למעלה

מוה"ר שלו' אליעזר פרענקל שליט"א

נזבר דקהל יטב לב וויליאמסבורג יע"א

לרגל שמחתו באירוסיו בתו המהוללה שתחי'

עב"ג הבה"ח והמופלג בתויר"ש ני"ו
בן ידידינו החשוב ת"ח ומרביץ תורה

הרב משה אלי' גרין הי"ו

מנהל רוחני בת"ת תו"י וויליאמסבורג – מיוצאי תלמידי מוסדותינו פה בני ברק

יה"ר שתזכו לראות ולרוות רב תענוג ונחת מהם ומכל יוצאי חלציתם, ותזכו להמשיך בפעילותם הכבירים כל ימי חייכם, ואלקא דמאיר יענכם, להניח ברכה אל תוך בתיכם.

החותמים בכרכת התורה

הנהלת כולל עני חיים

רבנן ותלמידיהו

דבש תמרים

**פנינים יקרים, מבאר חפרוה שרים,
רבותינו הקדושים עצי התמרים**

לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי. ובתדבא"ר (פיו"ז) בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה.

והנראה בזה בהקדם מאמר הנמרא (ברכות ו.) חשב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה מעלה עליו הכתוב כאלו עשה, והכוונה בזה כי הנה אין איש בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, כי בשעת עשיית המצוה בפועל (בגוף נתינת צדקה) כמעט מן הנמנע שלא יעלה בלבו מחשבת פיגול אשר לא ירצה, דהיינו להתפאר בפני בני אדם וכדומה, אך במה דברים אמורים בחלק המעשה, מה שאין כן אם חישב לעשות המצוה ונאנס ולא עשה, אזי הרי לא נתערב שום תערובות זר דלא עשה המעשה בפועל, והווי יקר מאד בעיני השי"ת. ומחא מעמא בחישוב לעשות מצוה ונאנס ולא עשה, גדלה חשיבותו כיון דלא נתערב בזה תערובות פיגול, ומעלה עליו הכתוב כאלו עשה. והווי כוונת הפסוק ויקחו לי תרומה מאת כל אשר ידבנו לבו יותר מכדי נתינתו, זה יעלה לפני, כי מחשבתו הטובה חשוכה בעיני מאחר דטהורה הוא בלי שום פניה.

ומעתה מצינו טוב טעם בדברי המדרש דבשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע, ומיד קבלו עליהם במחשבתם לעשות כל מה שיצטוו אע"פ שלא יכלו לעשות בפועל שעוד לא נצטוו עדיין, ומחשבה זו הרי רצויה לפני הקב"ה, ועל כן מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו במחשבה טובה יותר מכדי נתינה.

(קדושת יו"ט)

מדברי תורתו אשר עדיין לא נדפסו בספריו הקדושים, והובא בס' החפץ חיים לר' יקותיאל יודא אדלער ד"ל

את תרומתי וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת.

ונל"פ דהנה יש כמה בחינות ומדרגות של קדושה אצל בני ישראל, ויש מדרגה אחת אשר כל עדת ישראל שוין, והיא כי אין לך אדם שאין לו שעה לחשוב בנפשו חשבון הנפש במה אבד הזמן שעבר, ובאותו שעה אפילו הוא רשע גמור, מקבל על עצמו במסירות נפש למסור נפשו וגופו על קידוש ה', ובאותו עת הוא צדיק גמור כאחד הצדיקים והקדושים, והוא רק במחשבה לפי שעה, אבל כשצריכים לעשות מצוה במעשה ובפועל, אזי האדם הפשוט אשר משוקע בעוה"ר בתאות נשמיות יעשה אותם בלי טעם וריח ובלי חשק ורצון רק כמצות אנשים מלומדה ומנהג אבותיו בידו, מה שאין כן מי שתורתו נקבע בלבו באהבת ה' עושה המצוה בחשק וברצון בזריזות וחמימות במחשבה טהורה.

וזה שאמר הכתוב ויקחו לי תרומה מאת כל איש, ומה תרומה יכולין ליקח מכל איש, אשר ידבנו לבו, היינו המחשבה שנופל לפרקים גם באדם הפשוט שבווער בקרבו פתאום על זמן קצר אהבת ה', אבל וזאת התרומה אשר תקחו מאתם בפועל במעשה המצוה, בזה יש כמה מדרגות במצות שעושים כמו זהב שהוא מזוקק ומטהר מכל סיג ופגם, ומדרגה קטנה מזה הוא בחינת כסף, ומדרגה פחותה מזה שהיא רק בבחינת נחשת.

(קדושת יו"ט)

מדברי תורתו אשר עדיין לא נדפסו בספריו הקדושים, והובא בס' דברי יוסף

שמעתי ממורי ורבי שליט"א רבי חנני יו"ט שאמר בליל שב"ק עה"פ דבר אל בני ישראל ויקחו

ויקחו לי תרומה. ופרש"י לי לשמי. ונראה עפ"י שפירשתי מאמה"כ וירא את ישראל שוכן לשבטיו, ופרש"י ראה שאין פתחיון מכוונן זה כנגד זה, ואמרתי בדרך צחות כי כשבאין לבנות מעות לצדקה אז הדרך הישר שיתן כל אחד לפי נדבת לבו ולא ישת עיניו ולבו אל מול רעהו לאמר אם הוא נותן סכום כזה אני נותן סכום כזה וכדו', כי אין זה רק קנאת איש מרעהו, אבל הנותן לשי"ש מה לו אם רעהו רע עין או לא, הוא יהי טוב עין ויבורך, כמ"ש פתוח תפתח את ידך וגו' כי בגלל הדבר הזה יברכך וגו', וז"ש ראה שאין פתחיון של ידיהם, (כלשון פתוח תפתח) מכוונים זה כנגד זה, שאין מסתכלים כמה נתנו חבריהם, כי אם כל אחד נדבת לבו כהוגן, והנה דבר זה לא יוכל לדעת כי אם החוקר לבבות בוחן כליות אשר לפניו נגלו מי הנותן לשמו ומי אינו נותן רק מחמת קנאת איש מרעהו, אבל הגבאי צדקה לא יוכל לחקור מחשבות האדם ותחבולותיו אם כוונתו לשמים זכה וברורה או לא, אמנם המופת לזה שגם הגבאי יבין כוונת הנותן, אם הלה נותן כפי נדבת לבו ואינו חוקר ודורש כמה נתן זה או זה ואינו מעריך נדבתו אל מול רעהו אז בידוע שכוונתו לשמים וההיפך בחיפך. וז"ש "ויקחו" לי לשמי שהלוקחים ידעו שהלה נתן לשמי, והמופת לזה, מאת כל איש אשר ידבנו לבו דייקא ולא זה כנגד זה כ"א מנדבת לבו הטוב, אז תקחו את תרומתי דמוכחא מילתא שכוונתו רצויה לשמים.

(יימב ב"ב)

וידבר ה' אל משה לאמר דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו

סיפורי צדיקים, בביאור הפסוקים המלאים זיו ונוגה מפיקים

בשפתי צדיקים

ועשו ארון עצי שטים

הרה"ק ר' ארון מקראקא (כך הי' נקרא בפי כל ר' ארון ולא ר' אהרן) בנו של המאור ושמש זצוק"ל, הי' מתלמידי התפארת שלמה והי' דבוק בו מאוד, פע"א כשאמר הרה"ק מרדאמסק תורה וכל החסידים דחקו א"ע כדי להתקרב ולשמוע דברי אלוקים חיים היוצאים מפיו בקדושה ובטהרה, וראה הצדיק שר' ארון עומד בקרן זווית ואינו דוחק א"ע כלל בין החסידים, לאחר שכילה הצדיק את דבריו אמר, חז"ל אמרו (יומא כ"א). "מקום ארון אינו מן המידה" שכל הכלים שהיו בביהמ"ק תפסו מקום והארון לא תפס מקום ובכל זאת היו הלוחות מונחים דווקא בארון, וכמו"כ בר' ארון שלנו שהוא לא דוחק את עצמו ולא תופס מקום ומ"מ הוא יודע את כל התורה שאמרת יותר מן האחרים.

(סיפור קודש)

ועשית מנורת זהב טהור

חתנו של הרה"ק בעל חידושי הרי"מ נחלה ל"ע ונפל למשכב, ומצבו הי' בכי רע, כשבא החידושי הרי"מ לבקר שאל את הרופא לשלום חתנו החולה, השיב לו הרופא משל למה הדבר דומה למלך גדול שהיתה לו אבן טובה גנוזה באוצרותיו אשר ערכה לא סולא בפז אף הי' בו כתם קטן וכל המומחים אשר נתבקשו להסיר את הכתם מן האבן לא רצו לקבל על עצמם את האחריות כי חששו שמא תיבקע האבן ותינוק על ידם, מה עשה המלך, מסר את האבן לבעל מלאכה פשוט אשר לא ידע למי שייכת האבן ועשה את מלאכתו בלי כל חשש ומוורא והצליח להסיר את הכתם לשביעת רצון המלך, המשיך הרופא ואמר, כבר הי' דברים מעולם ואכן מורגל אני בכגון דא מימים ימימה, אך כיון שנודע לי כי החולה הוא חתנו של כבודו אז תאחזמו רעד ותכבד העבודה שבעתיים והעצה הוא כנ"ל לקחת רופא שלא ידע מי טובו של חולה זה ואז בנקל יוכל לרפאותו, כששמע הרה"ק הנ"ל את דברי הרופא נענה ואמר מעולם נתקשתי להבין דברי המדרש בפרשתן שנתקשה משה במעשה המנורה עד שהראה לו הקב"ה מנורה של אש ואעפ"כ נתקשה משה א"ל הקב"ה לך אל בצלאל והוא יעשה אותה ואמר לבצלאל ומיד עשאה (ב"ר ט"ו ז') ולכאורה קשה היתכן שמה אדון הנביאים התקשה בעשיית מנורה ואילו בצלאל עשאה מיד, אך לפי דברי הרופא נתחוויר לי הכל על נכון בדאמת הבין משה רבינו ע"ה וידע יותר מכל אדם את עמקי סודותי' וגודל קדושתה של המנורה ומשום הכי הי' קשה לו לעשות המנורה בכל פרטי' וקדוקי' ולכן נתקשה בעשייתה אמנם בצלאל שעדיין לא הגיע למדרגת משה על כן לא נתקשה בה ועשאה מיד.

(ליקוטי יהודה)

ויקחו לי תרומה

מעשה שהי' אצל הרה"ק ר' צבי הירש מרימינוב שבא אליו כפרי אחד להזכיר א"ע להפקד בדבר ישועה ורחמים, וביקש ממנו הרה"ק מרימינוב סכום גדול עבור פדיון נפשו, וחתנו של הרה"ק הנ"ל הי' מעכב בדבר שלא ידרוש ממנו כי מעמדו דל וריק הוא, ולא ארכו הימים ותצא אש ואכלה את ביתו ושני ילדיו של הכפרי, ובא אל הרה"ק מרימינוב ודמעתו על לחיו, והי' כשמוע הרה"ק את כל המאורע קרא לחתנו ואמר לו עד מתי לא תדע ותבין כוונת השי"ת באמרו למרע"ה "ויקחו לי תרומה" ולא אמר ויתנו לי תרומה, רק הענין הוא כי השי"ת למד למרע"ה כי למען להסב טובה לישראל שלא יהא הדין מתוחה עליו אזי יקח מעמו כופר נפשו בזרוע וביד חזקה וזהו ויקחו לי תרומה ואפי' בע"כ.

(בארות המים)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש

הרה"ק מקאצק הי' דרכו בעבודת ה' ע"י התבודדות בינו לבין קונו, והרה"ק מווארקא מדה אחרת היתה לו לעבוד את ה' בהתחברות עם החסידים, פע"א נפשו יחדיו ואמר הרה"ק מקאצק דרך שלי מרומזת בתוה"ק בפרשתן, ויקחו לי תרומה, שאם רוצה לעבוד את ה' באמת ובתמים כמ"ש רש"י ל' לי לשמי, אז העצה היא תרומה מאת כל איש (מלשון החמו מתוך העדה) שצריך לפרוש מאת כל איש ואפי' מטובים, והרה"ק מווארקא השיב לו שדייקא מפסוקים אלו ילפי' להיפוך, ויקחו לי תרומה מאת כל איש דהיינו ליקח תרומה מכ"א להתחבר עמהם וללמוד מהם.

(פרדסיסוף)

ויקחו לי תרומה לי לשמי

שמעתי מחסידים ואנשי מעשה הנוסעים אל הצדיקים שבדור, שבאם נזדמן לו דבר צרה שלא תבוא, ומאפס הפנאי או מאיזה סיבה אחרת, שמעכב אותו ליסע תיכף אל הצדיק בעת המצטרף, יפרשו ממנום נדבת לבם כמו המנהג שלהם, וזאת להם לישועה, וכן שמעתי מהרב מו"ה מנחם מענדל ז"ל אבד"ק רעדים, שהיה נוסע בתמידיות ליערוסלוב לנווה אבי הרה"ק (רבי שמעון) זצוקללה"ה, ופעם אחת לא היה אבי זללה"ה בביתו, והרב מו"ה מנחם מענדל ז"ל הנ"ל היה לו חולה בתוך ביתו, ועשה כן ובעזה"שית עלתה ארוכה ורפואה שלימה, וזה מובן על פי מה שכתבו הספה"ק בשם הבעל שם טוב ז"ע ועכ"י אשר בכל מקום שמחשבתו של אדם דבוקה שם הוא כולו, ואם כן הוא בעצמו אצלו הצדיק, ואפשר לפרש שזה מרומז ברש"י ז"ל בפסוק ויקחו לי תרומה ופירש"י ז"ל בלשונו הקדוש לי לשמי תרומה הפרשה יפרישו לי ממנום נדבה.

(אילה שלוחה)

מאמרים נהמדים, ע"ד דרוש מיוסדים כפתור ופרח משוקדים

פרפראות לחכמה

עשיית הארון נאמר "ועשו" לשון רבים, י"ל איתא במדרש (קהלת ו' ב') תני רשב"י שלשה כתרם הם כתר תורה וכתר כהונה וכתר מלכות כתר כהונה וזה בו אהרן ונטלו כתר מלכות וזה בו דוד ונטלו כתר תורה הרי מונח לדורות כל מי שזוכה לתורה כאילו זכה לשלשתן וכל שלא זכה לתורה כאלו לא זכה לאחת מהן, ואיתא (יומא ע"ב:) אמר רבי יוחנן שלשה ימים הן של מזבח ושל ארון ושל שלחן של מזבח וזה אהרן ונטלו של שלחן וזה דוד ונטלו של ארון עדיין מונח הוא כל הרוצה ליקח יבא ויקח, לכן כיוון שהארון מרמז על התורה והוא של הארון הוא סימן לכתר תורה ע"כ נאמר בו "ועשו" לשון רבים שרבים יכולים לזכות לכתר תורה שכל הרוצה ליטול יבא ויטול.

(לקוטי ריצב"א)

☆☆☆

והקמות את המשכן:

י"ל ס"ת דס תת"ן כמנין השנים שהיו בני" בא"י עד חורבן בית ראשון (כי ת"פ שנים לצאת בני" ממצרים נבנה בית ראשון ועמד הבית ת"י שנה צא מהם מ' שנים שהיו במדבר) ור"ת של כל הפס' "והקמות את המשכן כמשפטו אשר הראית בהר" מספרו מ' נגד מ' שנה שהיו ישראל במדבר, וכתוב "את קרבני לחמי לאש" ל' אל"ף ש"י ר"ל אם תכתוב האות א' במלואו היינו אלף הוא מס' כל השנים שהקריבו קרבנות מ' שנה במדבר תת"ן עד חורבן בית ראשון ות"ך שנה ימי בית שני ס"ה אלף ש"י, מכאן ואילך "תשמרו" תמיתנו "להקריב לי במועד" מועד מועדים כדכתיב בדניאל.

(תורת משה)

☆☆☆

ועשית פרכת תכלת וארגמן:

איתא במשנה (שקלים ח' ה') ארכה ארבעים אמה ורחבה עשרים אמה וכו' ושלש מאות כהנים מטבילין אותה, וקשה למה דווקא שלש מאות כהנים, וי"ל כיון שארכה של הפרכת היה ארבעים אמה ורחבה עשרים א"כ הפרכת היתה בהקיפה מאה ועשרים אמה ואמה של מקדש היא אמה של חמשה טפחים ממילא ההיקף של הפרכת היה שש מאות טפחים וכפ' ידו של אדם היא טפח ובכדי להחזיק הפרכת מכל הצדדים ולהטבילה היו צריכים שש מאות ידים של שלש מאות כהנים.

(הגר"א)

ויקחו לי תרומה מאת כל איש אשר ידבנו לבו תקחו את תרומתי:

קשה למה משנה הכת' הלשון בתחילה אמר "ויקחו" ולבסוף אמר "תקחו" י"ל אמרו (ר"ה ג') בפ"ך זו צדקה אמר מר מוצא שפתיך זו מצות עשה, ועל מצות עשה כופין כדאיתא (כתובות מ"ט:) אבל היינו דווקא אם הוציא בפיו אבל מה שחישב בלבו אין כופין, ע"כ בתחילה דבר הכת' על מה שהוציא בפיו אמר "ויקחו לי תרומה" היינו בעכ"ח אבל "מאת כל איש אשר ידבנו לבו" דייקא שלא הוציא בפיו רק בלבו ממנו "תקחו את תרומתי" אם יתן מרצונו הטוב.

(שארית יעקב)

☆☆☆

ועורות תחשים:

רש"י: מין חיה ולא היה אלא לשעה והרבה גוונים היו לה לכך מתרגם "ססגונא" ששש ומתפאר בגוונים שלה, י"ל ע"פ דברי חז"ל (חולין ס') כל מעשה בראשית לקומתן נבראו, לרעתן נבראו, לצביונם נבראו ופירש"י לצביונם בדמות שבתו להם, וקשה למה מתפאר התחש בגוונים שלו הלא כל מעשה בראשית בחרו מה שמצא חן בעיניהם וכל אחד יפה לו מה שבתו, לכן פירש רש"י קודם "שלא היתה אלא לשעה" ולא היתה בשעת מעשה בראשית ואילו היתה במעשה בראשית היה כל אחד בודד בגוון של התחש לכן מתרגם התרגום "ססגונא" ששש ומתפאר בגוונים שלו.

(אוצרות חיים)

☆☆☆

ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

הקשה ב"וזהר" שהיה לו להכת' לומר "בתוכו", וי"ל אמרו חז"ל בגמרא (תענית ה') על הפס' "בקרבך קדוש ולא אבוא בעיר" נשבע הקב"ה שלא יבא בירושלים של מעלה עד שיבא בירושלים של מטה, וזה שאמר הכת' "ועשו לי מקדש" למטה או "ושכנתי בתוכם" דייקי בשני המקדשות של מעלה ושל מטה.

(אריז צבי)

☆☆☆

ועשו ארון עצי שטים:

קשה למה בכל הכלים נאמר "ועשית" בלשון יחיד ואילו בצווי

ענינים נפלאים, בסוגיות ובפלאפולים, שמקורותיהם בפרשת השבוע נמצאים

ורדת והקרת

בענין אין יוצאין במצות אלא בדרך גדילתן

עצי שיטים עומדים (תרומה כו,כט)

וכתב ע"ז המהר"ח ואין להקשות לאותן המדקדקין דהרי הסכך לא הוי בדרך גדילתן, מדמונחין מושכבים על התקרה, ונכוונתו דהרי הסכך צריך שיהיו מדבר שגידולו מן הארץ, וא"כ לא שייכא בהכי סברת הטור הנ"ל דאח"כ דבר שאין גידולו מן הארץ יפסל לסיכוך, ד"ל דהא שמונח לרוחב שפיר הוי דרך גדילתן, דגם לפעמים הוא גדל כך, ורק כשמעמידן צד התחתון למעלה לא הוי דרך גדילתו, עכ"ל המהר"ח.

הרי חזו"ן להדיא מדבריו דמה שמונח לרוחב שפיר מיקרי דרך גדילתן, וא"כ ה"ה לענין לולב, אמנם לדבריו יצא לנו דבר חדש שבאמת אם יניח הקנים מלמעלה למטה יהיה פסול באמת, כי זה וודאי לא דרך גדילתן, והוא תמוה כי לא מצאנו דין זה בכל הפוסקים.

וממשיך הבנין שלמה דהמהר"ח לא הביא שום ראיה לסברתו דאפי' אי מונח לרוחבו הוי דרך גדילתן, והוא מצא ראיה ברורה לזה, מהא דתניא בר"ה (כו.) דהפכו לשופר ותקע בו לא יצא, ואמר ר' פפא עלה לא תימא שעשאו ככיתונתא (פירש"י כהפיכת חלוק לעשות פנימי חיצון), אלא שהרחיב את הקצר וקיצר את הרחב, מאי טעמא כדר' מתנה דכתיב והעברת דרך העברתו בענין וגו' ע"ש.

ומשמע דר' פפא לא בא אלא להוסיף דאפי' קיצר את הרחב והרחיב את הקצר נמי פסול, וגם בכהאי גוונא לא מיקרי דרך העברתו, אבל משמע מינה דאפי' בהפכיה לכיתונתא ג"כ אין פסולו רק משום דלא הוי דרך העברתו, ולכאורה הרי בהפכיה לכיתונתא בלא"ה פסול משום דלא הוי דרך גדילתו, ואמאי צריך קרא דוהעברת דרך העברתו בענין תיפוק ליה דבכל המצות בעי' שיהיו דרך גדילתן, ואע"פ דיש לדחות ולומר דאח"כ ר' פפא סבר דבהפכיה לכיתונתא יפסל משום דלא הוי דרך גדילתו, והוא בא להוסיף דאפי' אם רק שינה אותה יפסל משום דרך העברה, מ"מ לא משמע הכי, דא"כ הול"ל ד' הגמ' בסוכה דבעי' דרך גדילתו, אלא וודאי דשלא בדרך גדילתו לא מיקרי אלא אם מהפך ראשו למטה ועיקרו למעלה, אבל זולת זה לא הוי

בגמ' בסוכה (מה): א"ר חזקיה א"ר ירמיה משום ר' שמעון בר יוחאי כל המצות כולן אין אדם יוצא בהן אלא בדרך גדילתן, שנאמר עצי שיטים עומדים, פירש"י בד"ה כל המצות וכו' כגון קרשי המשכן, ועמודים, ולולב והדס וערבה, ובד"ה בדרך גדילתן וכו' פי' התחתון למטה והעליון למעלה, עכ"ד, וכן קי"ל בשו"ע או"ח (ס' תרנא סעי' ב') לגבי אתרוג ולולב, וכן פסק הרמב"ם בהל' לולב (פ"ה ט).

הנה בס' בכורי יעקב (מהגאון ר' יעקב עטינגער ז"ל בעל שו"ך לנר) על הלכות לולב (ס' תרנא ס"ק יג) עלה ונסתפק אם יושבי אירופא יוצאין בד' מינים שגדלו בא"י אמעריקא ואוסטראליע שיושבין לצידנו ותחתינו, וכן אי אנשי אמעריקא יוצאין בד' מינים הגדלין באירופא, כי הרי ידוע מה שכתבו ספרי הטבע שרגליהם נגד רגלינו, ומה שאין נופלין נגד השמים, הוא מפני כח המשיכה ששם הבורא בארץ, וא"כ המינים שגדלו שם אם נוטלין אלו שגדלו באמעריקא לצאת בזה איפכא, הוא הפוך מדרך גדילתן, או דילמא כיון דנוטל בידו באופן שהגדל סמוך לארץ באירופא וכן יהי' כלפי מטה וראשו יהי' למעלה, מיקרי דרך גדילתו, ומסיים דמסתברא בדרך ב', עיי"ש.

ובשו"ת בנין שלמה (ס' מח מהגאון ר' שלמה ז"ל דומ"ץ ווילנא) חקר בהאי דינא דבעינן שיהי' בדרך גדילתן, והפסול הוא דייקא אם הפכו שראשו למטה ועיקרו למעלה, אבל אם נטלן לרוחבן לית לן בה ויוצא בה ידי חובתן, דלפעמים כשגדל נמי מתפשט לצדדין, או דילמא דעיקר הקפידא שיתלנו זקוף, דהיינו שיהיו דייקא ראשו למעלה ועיקרו למטה, אבל אם נטלו לרוחבן ג"כ אינו יוצא בה ידי חובתו.

ומביא שבהגהות מהר"ח (ס' תרל) כ' להדיא כסברא הראשונה, דהנה הטור כתב (או"ח ס) דיש מדקדקין כשעושין דופן מקנים להעמיד דרך גדילתן, וכמו גבי לולב, ומסיים ע"ז הטור דאין צריכין כיון דהדפנות כשרין מכל דבר עכ"ד, וכונתו דאף דאינו מעמיד בדרך גדילתו, מ"מ לא גרע מאם עשה הדפן מדבר שאין גידולו מן הארץ כלל שהוא כשר לדפנות.

ובס' רביד הזהב (בפרשתן) ג"כ מיישב קושיית הב"ח (בארח"ס' תרל סעי' יב) דהסבך אינו דרך גדילתו, דעד כאן לא הוצרכה תורה אלא ד' מינים שנוטלין בידו כמו קרשי המשכן עומדים, אבל סבך הוי קירוי, ולא שייכא בהא שום דרך גדילתן, ואילו היה מצווה ה' שיכסו את המשכן בקרשים מי שייך ביה דרך גדילתן, ומהאי טעמא גם בדפנות סגי במושכבים, ולא בעי' דרך גדילתן כמו שכתב הטור המובא לעיל, עיי"ש.

ובבנין שלמה מדייק ברש"י בסוכה (שם) דרש"י כתב בד"ה כל המצות וכו' כגון קרשי המשכן והעמודים, ולולב והדס וערבה, ע"ש.

ולכאורה למה השמיט רש"י אתרוג דבעי' דרך גדילתן, ומשמע להדיא מדבריו דסבירא ליה דבאתרוג לא בעי' כלל דרך גדילתו, והטעם י"ל משום דאתרוג כשתולה באילן תלי ראשו למטה ועוקצו למעלה, והלכך גם כשהופכו הוי דרך גדילתן.

וסברא הזכיר המג"א (ס' תרנא ס"ק ז') וז"ל: ראשיתן למעלה ועיקרן למטה, ואע"ג דאתרוג תלוי באילן ועוקצו למעלה, מ"מ איקרי דרך גדילתו כשעוקצו למטה ע"ש, וא"כ י"ל דרש"י סבר כן באמת כיון שעוקצו למעלה כשגדל באילן, א"כ גם כשהופכו מיקרי דרך גדילתו,

אמנם מד' הרמב"ם (שם) משמע להדיא דבעי' דרך גדילתו בכל הד' מינים.

ובשדי חמד (מערכת ל' כלל קמא אות לג) מביא שהוא בעצם פלוגתא המובא במחצית השקל (ס"ק כא) שבדרכי משה איתא על המדקדקים שלא להפוך הלולב כשמגענעים למטה כדי שיהי' דרך גדילתו, כתב שם ולפי"ז כשהפך האתרוג קודם הברכה כדי שיהי' עובר לעשייתו, נמצא דאם יהפכו לצדדין דהיינו שהעוקץ יהי' לצדדיו לא מיקרי היפך לד' הדרכי משה.

אבל באלי' רבא כתב דגם זה מיקרי היפוך, וקצת משמע כדבריו בד' המג"א (בס"ק ז'),

וברוקח (הל' לולב ס' רכ) איתא כשנוטל האתרוג יהי' זנו או למעלה "או מן הצד", ואחר שיברך יהפוך הלולב והאתרוג דרך גדילתו, הרי מפורש דבצדדין לא מיקרי דרך גדילתו, וה"ה ללולב, עיי"ש.

ובשער הציון (על המשנ"ב שם אות יט) מביא ראייה לשיטה זו דבצדדין לא הוי דרך גדילתו, דהתוס' בסוכה (לא): ד"ה הואיל וכו' כתבו דכשאגדו הלולב שלא במינו אין זה חשיב כמוסיף על המינים, כיון דלא הוי כדרך גדילתו ע"ש, הרי שגם בשכיבה לא מיקרי דרך גדילתו, ע"ש.

שאינו דרך גדילתו, ועוד ראייה מביא מהא דפסק בשו"ע תקפ"ה (סעי' ב') דצריך שיהפוך השופר למעלה שנאמר עלה אלוקים בתרועה, והוא מדברי הרוקח והמהרי"ל, ומשמע דהוי רק אסמכתא ורמז, ולכאורה אמאי טמנו ברמ"ז דבריהם, הרי הוי מצי למימר דהחיוב להופכו כלפי מעלה משום דהוא דרך גדילתו.

ואין לומר דהתם עיקר המצוה הוא השמיעה ולא התקיעה, וא"כ ליכא קפידא שיהי' דרך גדילתו, זה ראינו דוודאי איכא מצוה נמי בנטילה דהא מפקין מקרא (בר"ה לה.) דצריך להעבירו ביד ואם הניחו ע"ג שום דבר ותקע לא יצא וכמו שפי' התוס' שם, וא"כ הרי חזינן דגבי שופר גם כן מצותו בנטילה, וא"כ פשוט נמי דבעי' ביה דרך גדילתו, א"כ למה צריך קרא דעלה אלוקים בתרועה, אלא וודאי דאי לא האי קרא הוי אמיינא דעיקר הקפידא שלא יהיה הפוך ממש, אבל אם הוא נוטה לצדדין ג"כ כשר מדין דרך גדילתו, ע"כ אתיא קרא דעלה אלוקים וכו' דבעי' דייקא כלפי מעלה, אמנם בסוף דבריו כתב דלכאורה אינו כן ולא כסברת המהרל"ח דכשהוא לצדדין הוי דרך גדילתו, דהרי הגמ' יליף דין זה מקראי דפרשתן דכתיב ביה עצי שיטים "עומדים", א"כ אדרבא י"ל דעיקר הלימוד בא לאפוקי שלא יניח הקרשים לרוחבן אלא שיהיו עומדים דווקא, דאי נמיא דאתי למימר שלא יהפוך הקרשים מלמעלה למטה, אינו נככל כל כך בהמיעוט כיון דגם בהפיכתו הויא בכלל עומדים, וא"כ כשרצה למעט דייקא הפוכים היה לו להתבטא באופן אחר, אלא דמשמע להו לחז"ל דעומדים משמע כדרך גדילתו דייקא, ורוחבן נמי אימעיט מקראי, ודלא כסברת המהרל"ב. ואף שרש"י פי' התם דדרך גדילתו הוי התחתון למטה והעליון למעלה, מ"מ אין לדייק מלשונו דלרוחבן כשר, די"ל דלרבותא נקטיה דאפי' הן עומדין, מ"מ כיון שמעמידן שלא כדרך גדילתן לא קרינן ביה עומדים.

ועל עצם קושיית המהרל"ח דהסבך לא הוי דרך גדילתו, ע"ז כתב הבנין שלמה דבלא"ה לא קשה ולא מידי דלא שייך דרך גדילתו אלא בדבר שדרך מצותו הוא דרך עמידה כמו בדופן עקומה או בקרשי המשכן, או בד' מינים שנוטלין אותן בעמידה, ע"ז באה הצויה שיהיו עומדים דרך גדילתו, אבל בסבך דעב"ח צריך להניחן דרך שכיבה ולעולם לא משכחת לה בהם דרך גדילתן ממש, דהעצים גדלים דרך עמידה והוא מניחן דרך שכיבה, הלכך לא בעי' ביה דרך גדילתו, וע"כ אפי' אם יהפוך העצים מלמטה למעלה בסיבוכן יהיה כשר.

תירוצים על קושיית כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

שהשמייע לתלמידי ישיבה"ק ביום א' שמות העעל"ט - טרם נסיעתו לפאלם ספרינגס

לכבוד מע' קול התאחדותינו הי"ו

בנוגע קו' רבינו שליט"א בדברי הרא"ש פסחים פ"ק סי' ו' שהשמייע בהיכל הישיבה ביום א' שמות העעל"ט. הנה רבינו שליט"א הקשה קושיא גדולה קושיא אחת שהם שנים, ותו"ד דלשיטת רבינו תם שהביא הרא"ש שם לחלק בברכת המצות, דמצות הנעשית מיד מברכין ב-על, ומצות שיש בה שיהיו מברכין ב-ל, וא"כ בבדיקת חמץ שמברכין על ביעור חמץ, וביאר הרא"ש למה אין מברכין על בדיקת חמץ, דלשון ביעור כולל בין הביטול שאחר הבדיקה, שהיא ביעור לחמץ שאינו ידוע, ובין הביעור למחר בשעה חמישית שמבערו מן הבית, והוקשה לרבינו שליט"א דא"כ הו"ל מצוה שיש בה שיהיו והיו צריכין לברך ב-ל לבער חמץ.

ולחזק הקושיא ביאר רבינו שליט"א דלדברי הרא"ש מוכרח דעיקר נוסח הברכה על ביעור מוסב על השריפה דלמחר, והקדים בזה כמה הקדמות, והוא, דלשיטת הר"ן בריש הפרק דתשבייתו כולל בדיקה וביטול, ובדיקת חמץ הוא מן התורה וגם הביטול, א"ש נוסח הברכה על ביעור דגם הבדיקה היא חלק מתשבייתו שהוא הביעור, אמנם הרא"ש עכ"ח לא סבר כהר"ן כדמוכח ממה שהקשה דהי"ל לברך על בדיקת חמץ ולא על ביעור. ומה שתי' הרא"ש דהברכה כולל הביטול שאחר הבדיקה שהיא ג"כ ביעור לחמץ שאינו ידוע, באמת ק' דגם ביטול לא יליף הרא"ש מתשבייתו, דבתוס' הרא"ש סבר כר"ת דביטול הוא מטעם הפקר, שאינו אלא עצה והמצאה שלא יעבור על בל יראה, ועכ"ח דעיקר נוסח הברכה נתקנה משום הביעור דביום, כמ"ש הרא"ש אחר זה, וא"כ הו"ל מצוה הנמשכת לזמן ולשיטת רבינו תם הי"ל לברך ב-ל לבער חמץ עכת"ד מרן רבינו שליט"א.

והנה קושית רבינו שליט"א ק' גם בלא הקדמה זו דאיך אפשר לביטול להקרא בלשון ביעור, כיון דלהרא"ש לא ילפינן ביטול מתשבייתו ואינו אלא מטעם הפקר. דאפי' אם נימא דביטול שפיר נקרא ביעור, מ"מ כיון דבשעת שריפה אין מברכין כמ"ש הרא"ש, א"כ כוונת הברכה היא לכלול בה גם הביעור דלמחר, וכמ"ש הט"ז (סי' תלב"ס סק"א) ע"ש, וא"כ סוכ"ס הו"ל מצוה הנמשכת לזמן ולרבינו תם הי"ל לברך ב-ל לבער חמץ.

וכיון שכן נמצא שיש בקו' רבינו ב' דיוקים בהרא"ש א' בעיקר נוסח הברכה שמברכים ב-על, וב' בלשון הרא"ש מה שכתב דביטול היא ביעור לחמץ שאינו ידוע, דלשיטת הרא"ש אין הביטול רק מטעם הפקר, ואינו נכלל בלשון תשבייתו א"כ למה נקרא ביעור.

(וכך נדפס הקושיא להתלמידים כדי שישימו עיונם לתרץ קו' רבינו שליט"א הן בעיקר הקו' בלשון הברכה ב-על, והן מה שהעיר רבינו בתוך דבריו דאיך אפשר להקרא ביטול בלשון ביעור).

ויש להדגיש שרבינו שליט"א הציע הקושיא לתלמידי הישיבה שכבר למדו דברי הרא"ש הדק היטב, וידעו והבינו היטב דברי הרא"ש ולא הי' שום נחיצות לבאר להם דברי הרא"ש, רק רצה לעוררם לעיין בנוסח הברכה דעל ביעור חמץ שמברכים בשעת הבדיקה ומוסב גם על הביעור דלמחר והו"ל לברך ב-ל לבער חמץ.

וטרם כל שיח לתרץ קושית רבינו שליט"א אבאר קצת דברי הרא"ש, דזה ברור דלהרא"ש אין כאן מצוה דאורייתא, לא הבדיקה ולא הביעור, והברכה היא רק על מצוה דרבנן. וכן התחיל הרא"ש את דבריו אמר רב יהודה אמר רב הבודק צריך שיברך, דלא תימא דאינה כל כך מצוה כיון דאינה אלא לבער את החמץ מן הבית, וביאר הקרבן נתנאל שזה [דהיינו הבדיקה] אינה מ"ע מן התורה, הרי שהרא"ש התחיל תיכף לבאר דהברכה היא על מצות חכמים אף שאין זה מן התורה. (ועי' פרי מגדים מש"ז סק"ב, ויש לעיין בדבריו הקדושים הרבה ואכמ"ל).

ושוב הקשה הרא"ש למה באמת אין מברכין על המצוה מן התורה שעושה בשעת שריפת חמץ, ועי' ט"ז (שם סק"ב) שאין כוונתו לברך שנית דפשיטא שאין מברכין ב' פעמים על מצוה אחת, אלא דהוקשה לו על עיקר תקנת חכמים, שהי' להם לתקן הברכה בשעת קיום מצוה דאורייתא ולא בשעת הבדיקה שהיא דרבנן, ועל זה תי' דגם אז עדיין אינו מקיים מ"ע מן התורה שעדיין אינו מקיים המ"ע דתשבייתו, ואין השריפה אלא תיקון והכשר שלא יעבור בבל יראה, וקיום מ"ע דתשבייתו אינו אלא אחר שכבר נאסר אמרה התורה שיתקן האיסור על ידי שריפה.

ולפ"ז אין כאן שום ברכה על המ"ע דתשבייתו שהמצוה מתחלת מזמן האיסור, ואנו מבערים החמץ קודם זמן האיסור, ועכ"ח שהברכה אינה אלא על מצות חכמים, והקשה הרא"ש דא"כ הי' מן הראוי שיברך קודם הבדיקה על בדיקת חמץ, שהבדיקה היא מצות חכמים ומן הראוי לברך על אותה מצוה. ותי' הרא"ש שתקנו לברך על ביעור לכלול גם מצות ביעור, וביעור זה ג"כ אינו אלא מדרבנן, דמן התורה אינו מקיים שום מצוה קודם זמן האיסור, לכן תקנו לברך קודם הבדיקה בלשון שיכלול כל מיני ביעור. וכתב שהביעור נתקיים בב' ענינים, א' תיכף אחר הבדיקה בביטול שתקנו חכמים לבטל תיכף אחר הבדיקה, כדאינתא לעיל (:) אמר רב יהודה אמר רב הבודק צריך שיבטל, וביטול זה הוא ג"כ ענין של ביעור שמבער את החמץ שאינו ידוע לו,

העשייה מה שהוא עוסק במצוה, וכשמברך ב-ל הוא מברך על עשיית המצוה שהוא עוסק בה. ובוה מבואר מחלוקת ר"ת והריב"א, שיטת ר"ת כתוב בשלטי גבורים וז"ל, ר"ת אמר מצות שיש להן הפסק ואינו מאריך בהן כגון מילה ושחיטה וכסוי הדם מברך בהן על המעשה, אבל מצות שיש (צ"ל שאין) להן הפסק ומאריך בהן כגון תורה ותפילין וציצית וכיוצא בהן מברך עליהן לעשות ע"כ. ושיטת הריב"א היא, דמצוה שאינו יכול לקיים ע"י שליח מברך ב-ל על עשיית המצוה, ומצוה שיכול להתקיים ע"י שליח מברך ב-על, על מעשה המצוה, כיוון שאין הכרח שהוא עצמו יעסוק במצוה, ויכול לקיים ע"י אחרים, ע"כ מברך על מעשה המצוה, וכך מבואר שיטה זו בספר המכריע להרי"א ז"ל (סי' ס"א) אך דחה דבריו מכמה ראיות ע"ש.

ולפ"ז לר"ת במצוה שיש בה שיהיו שמברכין ב-ל דהיינו על עשיית המצוה, הטעם מפני שהמצוה לא נגמרה תיכף ועדיין עוסק בה, וזה בשני אופנים, או ששוהה במצוה כמו תפילין וציצית דכל זמן שלבוש בתפילין ועטוף בציצית מקיים מצוה, וכן בסוכה כל זמן שיושב בסוכה עוסק במצוה, וז"ש הרא"ש והלשון מורה על כך להיות מעוטרת בתפילין ולהיות עטוף בציצית ולישב בסוכה לאכול ולטייל כל היום, דהיינו הלשון ב-ל מורה על עשייתה ולא על מעשה המצוה. ואופן הב' כ' הרא"ש דמצוה שיש בה שיהיו להפסקה כגון תקיעת שופר, והיינו שיש הפסק במצוה וצריך לקיימה כמה פעמים בכמה עשיות, כתקיעת שופר שיש תקיעות דמיושב ותקיעות דמעומד, וכן בהלל, כיון שיש בה הפסק ועונים הציבור כמה פעמים הו"ל ככמה עשיות, ע"כ מברכין ב-ל דהיינו על העשיה, משא"כ קריאת המגילה הו"ל הכל עשיה אחת, ע"כ מברכין ב-על, דהיינו על מעשה המצוה ולא על העשיה, וכ"כ בשו"ת הראב"ן (סי' ל"ה) דבקריאת הלל יש בו הפסקות בסוף כל מזמור הללו', וגם שליח ציבור מפקיד בהודו ובאנא, ולא היו גמר מצוה עד שיגמור כל המזמורים, הילכך לא היו ברכה על דבר אחד כמו מקרא מגילה, אלא על כל מזמור ומזמור ע"ש.

ולפ"ז במצות בדיקת חמץ שהוא התחלת הביעור, ונחשבת מצוה אחת עם הביעור, ואם לא ביער חמץ, לא עשה שום מצוה בבדיקה כמ"ש הבית יוסף, וא"כ אין במצוה זו רק עשיה אחת, וגם אין בה שיהיה במצוה, דמן הבדיקה עד הביעור אינו צריך לעשות כלום, רק שיניח החמץ במקום משומר ויבערנו בזמנו, ע"כ א"ש שמברך רק על מעשה המצוה, ולא על העשייה.

והרי"א בספר המכריע שם הביא לשון רבינו תם (בספר הישר) דעל ביעור עדיף ליה טפי הואיל ועשיית מצותו זו היא גמר מלאכתו, דכיון שבדק עכשיו שוב אינו צריך לחזור ולבדוק וכו' ע"ש, אמנם להרא"ש דברכת הבדיקה קאי על הביעור דלמחר, צ"ל הטעם שהכל

והביעור נתקיים ע"י הביטול דהיינו שמפקירו ושוב לא יעבור עליו בבל יראה, (אמנם על הביטול עצמו לא נתקנה ברכה כמ"ש הבית יוסף כיון שביטול היא בלב ואין מברכין על המחשבה וכ"כ הטור בס' תל"ז), וביעור הב' היא למחר בשעת שריפה שמקיים מצות שריפה מדרבנן, וכן מבואר בב"ח כוונת הרא"ש ע"ש.

וסיים הרא"ש ועל עסק זה נגררה הברכה של בדיקה שהיא תחלת הביעור ונגמר בשעה חמישית, ומפרש ה"ט דעכשיו מתחיל הביעור ע"י שבודק לבער ומבטל החמץ שאינו ידוע לו, ממילא מבער גם עכשיו והוי מעין הביעור דמחר. ועי' חק יעקב (סק"ו) על מש"כ הרמ"א שאם התחיל לבדוק בלא ברכה שיכול לברך כל זמן שלא סיים הבדיקה, וכ' החק יעקב וז"ל, מתי מקרי סיום הבדיקה יש חלוקי דעות, דלדעת ה"ט (סק"ב) והמגן אברהם (סק"ב) יכול לברך בשעה ה' כששורף החמץ דאז גמר הבדיקה לדעת הרא"ש, אכן סתימות לשון הרב והכל בו (סי' מ"ח) משמע קצת דלאחר שסיים הבדיקה בלילה שוב אין לברך כלל וכו', והלא גמר הביעור הוא בשעת שריפה והבדיקה הוא תכלית הביעור ונגמרה בשעת הביעור כמ"ש הרא"ש פ"ק דפסחים, צ"ל דדעת הכל בו דעיקר הברכה הוא על הבדיקה, אע"ג דמברך על ביעור חמץ מ"מ לשון ביעור כולל ג"כ הבדיקה כמ"ש הכל בו שם וכו' ע"ש. היוצא מדבריו דלדעת הכלבו עיקר הברכה היא על הבדיקה, ולדעת הרא"ש הבדיקה היא התחלת הביעור ונגמרת בשעה ה' כששורף החמץ ומשום זה מברך לשון על ביעור חמץ, וכ' הח"י שכן נתבאר בט"ז ומגן אברהם. וכ"כ הב"ח דלשיטת הרא"ש אף לאחר שסיים הבדיקה לא הוי עדיין סיום המצוה וממילא יכול לברך בתוך משך זמן המצוה ע"ש. וכ"כ בשו"ע הרב (ס"ה) ויש מי שאומר שאעפ"כ יברך למחר בסוף שעה ה' כששורף את החמץ שמצא בבדיקה שהרי שריפה זו עיקר ביעור חמץ והי' ראוי לברך עלי' אלא שפוטרינן אותה בברכת על ביעור חמץ שמברכין בשעת בדיקה וזה שלא בירך בשעת בדיקה צריך לברך בשעת השריפה (ולמעשה חשש החק יעקב לשיטת הכלבו שלא נתקן הברכה רק על הבדיקה, ויברך קודם השריפה בלא שם ומלכות וכן פסקו הא"י רבה וש"ע הרב).

היוצא לנו מזה שכל האחרונים הבינו ברא"ש דהברכה של הבדיקה כולל הביעור דלמחר, והבדיקה היא התחלת הביעור ונגמרת למחר בשעת שריפה, ומעתה קמה קו' רבינו של"ט וא"ג נצבה דא"כ הו"ל מצוה שיש לה שיהיו זמן והו"ל לברך לבער חמץ ב-ל.

ונראה ליישב, דיש להבין מה החילוק בלשון הברכה ב-ל או ב-על, דבר זה מבואר בשלטי הגבורים על הרי"ף שכ' וז"ל, ואם רצה מברך אקב"ו לבער חמץ, וכן כל שאר המצות אם רצה מברך על המעשה ואם רצה מברך לעשות, כגון על תקיעת שופר או לתקוע בשופר עכ"ל. והיינו דב-על מברך על מעשה המצוה, ולא על

נחשב לעשיה אחת, על כן מברך על המצוה ולא על העשייה.

אמנם מה שקשה על זה היא קו' הרא"ש על ר"ת ממצות נר חנוכה דמברכין ב-ל להדליק, ומה שתי' הרא"ש דנר חנוכה יש בה שיהיו חצי שעה, ק' דאחר שהדליקו שוב אינו עוסק במצוה, והשיהיו היא ממילא, א"כ הי"ל לברך על המעשה ולא על העשייה.

וקושיא זו כבר הקשה בספר המכריע שם דבנר חנוכה אחר שנתן בה שמן כשיעור והדליקה מה יש לו עוד לעשות הלא כבר גמר כל המצוה, וכ' דאם נימא דמשוכה מצותה כיון שאם רוצה לכבותה קודם שתשקע רגל מן השוק אינו רשאי, א"כ גם מצות הביעור משוכה יותר שאסור להכניס חמץ בביתו כל שבעה, ואם הכניס שם עכבר חמץ עוד צריך לחזור לבדוק.

וכונתו די"ל בשיטת ר"ת דמצוה שיש בה שיהיו אין הכוונה שבשעת שיהיו הוא מקיים מצוה, אלא כל שעדיין עול המצוה עליו ולא נגמר לגמרי מברך על העשיה ולא על המצוה, ולפ"ז הקשה דא"כ גם בדיקת חמץ נמשך המצוה שצריך ליהזר כל שבעה שלא להכניס חמץ בביתו, ואם אין זה נקרא שיהיו כש"כ שנר חנוכה לית בה שיהיו, ומטעם זה דחה דברי ר"ת.

ובחי' חתם סופר הביא קושיית הריא"ז, וע"ש מה שכ' לחלק בין נר חנוכה לבדיקת חמץ, וכ' דר"ת עכ"ח סבר כהכלבו דעיקר הברכה על הבדיקה ע"ש היטב (וכן משמע בהדיא מל' ר"ת בספר הישר כנ"ל), אמנם א"כ להרא"ש דסבר דהברכה קאי גם על הביעור והביטול הדרא קושיית רבינו לדוכתה דהי"ל לברך ב-ל.

ולחומר הנושא צ"ל דנר חנוכה כיון שצריך ליתן שמן כשיעור, הו"ל כעוסק בהדלקה כל זמן שדולק, כסברת ר' יוחנן בב"ק (כב.) דאשו משום חציו, משא"כ בדיקת חמץ י"ל כיון דבשעת השיהיו אינו עוסק במצוה, והבדיקה והביעור הו"ל כעשיה אחת, שפיר מברכין רק על מעשה המצוה ב-על.

והיותר נכון הוא התי' של ידי"נ חתנא דבי נשיאה הגה"צ שבעון זאב שליט"א דמצות ביעור חמץ יכול לקיים ברגע אחד, ומעיקר הדין יכול לשרפו גם בלילה תיכף אחר הבדיקה, כמבואר ברמ"א סי' תמ"ה ס"א ע"ש, וא"כ עיקר מצות ביעור אין לה שיהיו כלל, שיכול לקיים מצות ביטול ושריפה תיכף אחר הבדיקה, לכן נתקן הברכה ב-על ולא ב-ל.

ומה שהקשה רבינו שליט"א בלשון הרא"ש שכ' דביטול היינו ביעור, והרי הרא"ש סבר כר"ת דביטול מטעם הפקר, א"כ בביטול אינו מקיים מצות ביעור. נלענ"ד דאף אם ביטול מטעם הפקר מ"מ מקיים בזה מצות ביעור, ואין הכי נמי שלא קיים בזה העשה דתשבייתו, דתשבייתו אינו מקיים רק בשריפה לר"י ובשאר דברים לרבנן, אמנם בזה שמפקירו מקיים מצות ביעור רק לגבי הלאו דבל יראה, דגם זה נקרא ביעור.

דבגמ' (ה) אמרינן דאיתקש השבתת שאור לאכילת חמץ, ומביא הפסוק דכתיב שבעת ימים שאור לא ימצא בבתיכם כי כל אוכל מחמצת ונכרתה, ופרש"י משעה שהזהיר שלא לאכול חמץ צוה להשבתת השאור דכתיב שאור לא ימצא בבתיכם וכו', הרי דגם זו נקרא השבתה, דכיון שאסור החמץ להמצא עכ"ח צריך להשבייתו ולבערו מן הבית. וידוע מש"כ הר"ן בתשובה (שצ"ן בגליון הש"ס לעי' בתשובות הר"ן סי' נ"א והובא תשובה זו בבית יוסף יו"ד סי' רכ"ח סעיף י"ז), שנשאל שם במי שנשבע שלא יהי' בשבת הבאה בתוך העיר, ונתחרט ובא לשאול על שבועתו סמוך לשקיעת החמה, אם מקרי שכבר חל הנדר סמוך לחשיכה כיון שצריך לצאת קודם השבת, או שלא חל עד שיתקדש היום ויהי' שבת, דמן הדין אין יכולין להתיר עד שיחול הנדר. וכ' שתלוי בפלוגתא דרש"י ותוס' (בפסחים ד:) דלרש"י פי' שבעת ימים שאור לא ימצא היינו שצריך לבער קודם שבעת ימים, וה"ה בשבועה שלא יהי' בעיר בשבת הריהו צריך לצאת קודם השבת, וממילא מקרי שחל הנדר קודם השבת, ולתוס' הפי' דשבעת ימים היינו שבהתחלת שבעת ימים יבערנו, וא"כ לא מקרי שחל הנדר עד שקידש היום ע"ש.

ולפ"ז אפי' לשיטת התוס' דביטול מטעם הפקר, כיון דמפקירו כדי שלא יעבור עליו בבל יראה, הרי זה נחשב להשבתה, וכן מבואר מלשון הלבוש (סי' תל"ב ס"א) שכ' וז"ל, ומה שאינו מברך על ביטול חמץ משום דבכלל הביעור הוא הביטול שכיון שמבטלו שאינו שלו הוי כביעור מרשותו, ואין בכלל הביטול הביעור מן הבית שהצריכו חז"ל וכו' ע"כ. ור"ל דחז"ל הצריכו לבערו מן הבית שלא יבוא לאכלו, אמנם מן התורה סגי בביטול שאינו שלו, וגם זה הוי כביעור מרשותו, דאף שלא ביערו ולא הוציאו מן הבית, מ"מ ביערו מרשותו דשוב אינו שלו ואינו עובר עליו. וא"ש מה שמברך על ביעור ככוונה על הביטול, אף שאין הביעור מטעם תשבייתו, מ"מ הו"ל ביעור מטעם בל יראה, דשוב החמץ אינו שלו ואינו עובר עליו, וכ"כ הפרי חדש (סי' תל"ו סק"ב) גבי היוצא מביתו קודם שלשים יום שצריך לבטל כשיגיע הפסח, דלמ"ד שצריך לברך על הביטול, יברך על ביעור חמץ דביטולו זהו ביעורו ע"ש.

בברכת יישר כוח וחילכם לאורייתא

יוס א' פרשת משפטים תשע"א לפ"ק

הק' אלי' סימאן

פה קרית יואל יצ"ו

תשובות, הערות והארות,

יתקבלו בברכה

בפעם: 011-9723-6168833

או בפעם 011-9723-6194389

יזכור אהבתם ויחיה זרעם

טייערע ברידער אג"ש תלמידים וחסידים שיחיו

אין דעם הייליגן טאג יומא דהילולא רבא

פון מרנא ורבנא **בעל קדושת יו"ט** זי"ע

איז די זמן גרמא לעשות נייחא לנשמתו הטהורה
דורך שטיצן ביד רחבה וברוח נדיבה

די הייליגע סיגוט'ער כולל אין ארה"ק
כולל "עצי חיים"

בני ברק יצ"ו

וועלכע איז ווי באקאנט געגרינדעט געווארן עפ"י צוואתו הק'

דורך בנו ומ"מ מרנא ורבנא **בעל עצי חיים** זי"ע

לעשות רצון צדיק

תולדותיהם של צדיקים ומעשיהם הטובים של בעלי ההילולא אשר בשמותם נקובים

הילולא רצדיקאי

הגה"ק רבי ארי' לייב בן רבי יוסף זי"ע מראוונא

מפורסם בשם "רבי לייב שרה'ס" יומא דהילולא ד' אדר (תקנ"א)

הגה"ק רבי לייב שרה'ס זי"ע נולד בשבעה עשר בתמוז שנת ת"צ בעיר ראוונא לאביו רבי יוסף זי"ל ונקרא ר' לייב שרה'ס ע"ש אמו משום מעשה שהיה דאמו מרת שרה היתה בת לאיש פשוט הגר בכפר אחד במדינת אשכנז והיא היתה צנועה וכשרה, פעם אחת רצה בן הפרוץ לקחתה לאשה, ויקרא הפרוץ לאביה ואמר לו שהוא גזר עליו שיתן בתו לבנו לאשה ואם לא מרה תהי' אחריתו ונודעו האיש לשמע אזניו, ורץ לביתו וסיפר להם את כל צערו ולטכס עצה מה לעשות להנצל מהצרה הזאת, ואבי' החזיק בביתו מלמד לבניו כהמנהג בימים ההם ושמר ר' יוסף והי' חכם וזקן, ואשה לא היתה לו, והחליטו בדעתם שר' יוסף יקחנה לאשה ועי"ז תנצל מבן הפרוץ, ור' יוסף הנ"ל הי' אחד מל"ו צדיקים שבדור שנדד לאותו הכפר בראותו ברוח קדשו כי שם מחכה לו בת זיווגו שיש לה נשמה גדולה, ואמר ר' יוסף לזוגתו שרה, היות כי עשית דבר גדול כזה שרצית להנשא לאיש זקן שלא יאריך ימים אתך, רק כדי להנצל מאיש נכרי ובלעיל, על כן אני מבטיחך שתלד בן צדיק וגדול ויביא הרבה טובה לישראל, ועל כן קראו אותו ר' לייב שרה'ס על שמה כי בזכותה נולד צדיק וקדוש זה, וכן הוא עצמו חתם את שמו הק' בן.

כמה חדשים לפני פטירתו אמר כי רחוק היא שיקבל אדם נשמה חדשה שלא היתה בעולם אף פעם אחת, כמו הבעש"ט הק' היה לו נשמת רבינו סעדיה גאון, ולרבינו סעדיה הגאון היה נשמת חזקיהו המלך, ולהרה"ק הרבי ר' בער היתה נשמת הארי' הק', והארי' הק' היתה לו נשמת התנא האלוף רשב"י, והאור החיים הק' היתה לו נשמת הרמ"ק והיא היתה נשמת רבי עקיבא, אכן יש צדיקים שזוכים לנשמה יתירה, היינו שמוסיפים להם עוד נשמה כשנעשים בר מצוה או ביום חתונתם, ושנעשיתי בר מצוה הביאני אמי להרה"ק המגיד ממעזריטש זי"ע שיברכני, ובידך אותי, ואמר: יש לי בשביל לייב מתנת בר מצוה יפה מאודה, ולא הבנתי אז מה היא דהרי לא נתן לי כלום ואח"כ כשבאתי לכלל דעת השגתי באיזה מתנה כבדני רבי, ואח"כ סיפר באריכות הסיפור מהבעש"ט הק' זי"ע שאמר אחר פטירת האוה"ח הק' שנסתלק ביום שב"ק ט"ו תמוז תק"ג שביום א' אחר שבת חזרה נשמתו לזה העולם כל זה סיפר ר' לייב שרה'ס וידעו בבירור שנשמת אוהה"ח הק' היתה מתנת הבר מצוה שלו מרבו דהא הוא נולד בי"ז תמוז ת"צ ונעשה בר מצוה י"ז תמוז תק"ג, ביום ד' אדר שנת תקנ"א השיב את נשמתו ליוצרו ביאלטישקוב.

א' אדר

רבי אברהם ב"ר מאיר (אבן עזרא) - ד"א תתקנ"ד
רבי עזריה פיגו בעל בינה לעיתים ב"ר אפרים - ת"ז
רבי שבתי ב"ר מאיר הכהן (ש"ך) - תכ"ג
רבי ברוך מגארליץ ב"ר חיים - תרס"ו

ב' אדר

רבי יום טוב אלגאזי ב"ר ישראל יעקב (מהרי"ט אלגאזי) [אד"א] - תקס"ב
רבי ארון ארי' מפרעמישלן ב"ר מאיר הגדול מפרעמישלן [אד"א] - תקע"ג

ג' אדר

רבי שמואל זנוויל ב"ר יהודה צבי מסטרעטין - תרמ"ז
רבי אליהו דוד ראבינאוויטש תאומים (האדרת) - תרס"ה

ד' אדר

האמורא רב אחאי בר רב הונא - ד"א רס"ו
רבי ארי' לייב מראוונא - מפורסם בשם רבי לייב שרה'ס - תקנ"א

ה' אדר

רבי זאב וואלף מטשארני-אוטטראה ב"ר נפתלי צבי - תקפ"ג
רבי אברהם מטשענבוב ב"ר רפאל - תרל"ה

ז' אדר

רבינו משה בן עמרם - ב"א תפ"ח
רבי יצחק אייזיק מקאליב ב"ר משה יחזקאל - תקפ"א

ח' אדר

רבי אליהו הכהן ב"ר אברהם שלמה (שבט מוסר) - תפ"ט

עבודתו הק'

כל ימיו פעל ועשה לצורך ישראל, הן החיים אשר המה חיים עורנה על האדמה, והן את אשר כבר מתו, בפדיון שבויים ותיקוני נשמות, ולסיבה זו נסע מעיר לעיר ומכפר לכפר לקבץ מעות לפדיון שבויים, ולתקן בדרך נשמות וגלגולים, וגם חיפש נשמות טהורות וקדושות אשר נטמנו בין אנשים ריקים ומגושמים, וקרבם לתורה ולעבודה, והרה"ק המגיד ממעזריטש כתב לו מכתב שיתנו לו מעות בעין יפה, וכן השתמש הרבה פעמים בשמות של קפיצת הדרך או שהיה רואה ואינו נראה כדי לבוא לעזרת ישראל ונכנס לפלטרין של מלכים ושרים מבלי לראותו וכך ביטל כמה גזירות כידוע.

כמו כן ידוע שהיה מפרנס את הל"ו צדיקים הנסתרים

שבדורו, וזו היתה לו בירושה מרבו הבעש"ט הק' שזן וכלכל את הצדיקים הנסתרים בחיים חיותו, ובהעלותו השמימה הנחיל מידתו זו לתלמידו ר' לייב שרה'ס.

רוח הקודש

סיפר הרה"ק ר' בונם מפרשיסחא זי"ע שפ"א הי' ר' לייב שרה'ס בקאזניץ ובעל אכסניא שלו ראה עליו שאין תוכו כבדו והוא איש מורס מעם, וכשהכין ר' לייב א"ע לנסוע ביקש ממנו בעל האכסניא שיקנה ממנו איזה דבר, וברצונו היה שע"ז ישאיר ברכה בביתו, ואכן עשה הרה"ק כרצונו ונכנס לחנותו, ומשש כל סחורתו בידיו הקדושים, ועל כל דבר אמר "אין זו סחורה", רק על זוג בתי עינים אחד אמר "זו סחורה", אבל לא

האופנים של מרכבתו, והבין המלך שלא מקרה היא זה, ואמר ידעתי גם ידעתי כי ר' לייב עשה לי את זה, אלך לביתו ואראנו, ונכנס לביתו ולא מצאו, אמר המלך לבני ביתו שכשיבוא ר' לייב תאמרו לו שאני הולך למות, כי אין לי כח לסבול עוד היסורים אשר הוא עושה לי, אבל שידע שגם הוא לא יאריך ימים, וכשגמר לדבר דבריו יצא, וכשבא ר' לייב לביתו ורק דרך על מפתן ביתו, קרא בקול ואמר: אוי, כבר נכנסה הטומאה אל ביתי, וכאשר סיפרו לו דיבורו של הקיסר התחיל לבכות בקול קורע לבבות, ונכנס לביתו והתחיל לצוות מחמת מיתה, וצויה שיקברוהו בלי שום כבוד, רק לעשות לויה באופן צנוע.

ביום ד' לחודש אדר שנת תקנ"א התחיל לדבר התחיל לדבר אודות גדולת וקדושת בעל מגן אברהם על שו"ע, כפי שהוא דרכו בקודש כל ימיו לדבר מגדלו, ודיבוריו האחרונים על המ"א הי' בזה"ל: ר' אבא'לע קאלישער אין א' אמת'ער גאון, א' אמת'ער מקובל, א' אמת'ער צדיק, ובוה נח נפשיה. ואכן קיימו צוואתו ועשו לו לויה פשוטה וצנועה, ועל מצבתו לא כתבו כלום רק שמו ויום הסתלקותו ובנו אוהל כמין סוכה רעועה מעץ, וגם של קש ותבן, ופע"א בא איש עשיר ונדיב ורצה לבנות אוהל חדש כיאות, ושלחו לשאול להרה"ק מאפטא זי"ע, ואמר רק בתנאי שישארו את גג הקש מלמטה, וכשרצו לעשות את הגג ראו שהתבן מפריע, ורצו לסלק מקודם את התבן ולחזירם אח"כ, אך כשעלה הפועל להסירם נפל ומת, ובא נכדו ואמר שבוודאי לנכד לא יארע כלום, ואמר שהוא יעלה, כשעלה נפל ולא ניוק, אבל הרה"ק מאפטא צויה שאל יבנו יותר שנראה שגם לאחר מותו שונא את הכבוד.

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל אמן

למעט, ונסע משם, בשנה ההוא עברו אנשי הצבא במחוז ההוא ובזוז כדרכם מכל אשר באו תחת ידם וגם בעיר קאזניץ שללו ופתחו כל האוצרות, וגם בחנותו ביקרו אך לא לקחו מאומה רק הבתי עינים שמשש ר' לייב שרה'ס ואז הבינו מאמרו, ויהי לנס.

נשמתו הק'

הי' מתלמידי הבעש"ט הק' ומרן המגיד הק' ממעזריטש זי"ע, ומרן הבעש"ט הק' אמר עליו כי מה שהוא מתענה משבת לשבת לא משום שרוצה להתענות, רק שמפני רוב דביקותו בה' הוא שוכח לאכול.

ביטל כמה גזירות

בשנת תקמ"א נתחדשה גזירה חדשה על ישראל, שצריכים לשלוח ילדי ישראל לה"שולע'ס ", אז נסע ר' לייב כדרכו בקודש לפלטרין של מלך בעיר המלוכה וויען בבחינת רואה ואינו נראה, ורק להקיסר לבד נראה, ונכנס באמצע אספת המלך עם שריו ויועציו, ולא ראו אותו רק המלך, והמלך נתבהל מאוד, ושאל איך נכנס היהודי הזה, ולא ידעו מה הדבר, והראה להם באצבעו ולא ראו כלום, וחשבו שהמלך נשתגע, ויגש אליו ר' לייב והתחיל להכות את המלך מכות אכזריות, והמלך התחיל לצעוק בקולי קולות, והשרים המה ראו כן תמהו על המעשה אך לא ראו כלום, כשיצא אמר שזו קליפה נוראה ולחם אתו עד סוף ימיו ולבסוף מסר נפשו ושבר את הקליפה הנוראה הזאת כמובא להלן.

אשכנתי' דרבי

בשנת תקנ"א שנתו האחרונה עלי אדמות איתרמי שהקיסר מווינן - אשר אתו ערך ר' לייב המלחמה הכבידה - נסע דרך עיר יאליטישקוב עיר גורו של ר' לייב ונשברה ארבעת

- 1 קהילות אפטיילונגען 2 מודעות וחדשות
- 3 הוק-אפ'ס 4 דברות קודש 5 מסיבות
- 6 שיעורים ודרשות 7 חק וחור'ר 8 מערכת

718-504-2188
845-537-6660
845-694-4550
020-8002-9580
0161-420-8878

ברוקלין
קרית יואל
מאנסי
לאנדאן
מאנטשעסטער

לאקאלע ווערן

על סיסטעם לתמיכה וחסיד' סאטמאר נרחבת

קול סאטמאר

שיעורי תורה • מסיבות
דברות קודש • מודעות ועוד

718-305-6942 212-444-9899

צו ספאנסערן \ אדווערטייזין רופט:
718.551.7519

718-305-6942 • 212-444-9899

מקדושת שבת לקדושת יו"ט

ידוע היא הדבר שאם כי ה' מרן הקדושת יו"ט עמוד עבודה בכל דרכי עבודת הבורא, הרי פי כמה ה' לו עבודה נשגבה בקדושת השבת, וה' לו הרגשה נפלאה בקדושתה, כעדותו של הגה"צ ר' שלמה זלמן עהרנרייך זצלה"ה משאמלוי בעמח"ס לחם שלמה, בהספידו את מרן הקדושו"ט [והיא לו נדפסה בספרו אבן שלמה פ' ברכה] אמר בשם ק"ז הקול ארי' זצ"ל שאמר: כמדומה לי כי ליפאל'ע לא טעם טעם חטא מימיו וכו', ומפיו הקדוש לא זו שבת קדושת שבת באהבה חבוקה ודבוקה, עכ"ל.

וסיפר מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל ששמע מדודו מרן רבינו בעל דברי יואל ז"ל שבחינה זו של השתוקקות וכלות הגפש לקדושת השבת שראה אצל אביו הק' לא ראה דוגמתו אצל שום צדיק בימיו שה' אצלם, ואף אצל חמיו הגה"ק מפלאנטש זי"ע לא ראה כזאת. ע"כ אציגה בפניכם מעט ענינים מקדושת השבת שלו.

וה' ביום השישי והכינו

מובא בספר הק' נועם אלימלך פ' בשלח עה"פ והיה ביום השישי והכינו את אשר יביאו וז"ל: להיות שכל מי שעובד עבודתו לשמים, וכוונתו לטוב כל ימי השבוע בכל מה שעוסק או לומד, אז בהיר הוא בשחקים, ביום בא יום השישי נתלהב בקרבו אז הבהירות של יום השבת הבא, אף שלא עשה עדיין הכנת יום, רק המעשה של ימי החול ברכו וקדשו ברמ"ח אבריו ושס"ה גידיו להרגיש את יום השבת קודש מיד בהתקרבו ביום השישי בבוקר, ונמצא זה הדבר סימן טוב על ימי החול ההוא אם היו בקדושה ואם היתה עשייתו נוח לשמים ונוח לבריות כשבא בוקר יום השישי מרגיש קדושת שבת טרם בואו, עכ"ל יע"ש, בבחינה זו ממש ה' מרן הקדושת יו"ט, שלבו ה' כל כך בוער לקדושת השבת, וסיפר רבה"ק זי"ע שאחרי שהגיע חצות היום בערב שב"ק ה' שואל בכל שעה ושעה אם כבר הגיע הזמן של שב"ק, כי לבבו הטהור ה' משתוקק ומתגעגע תמיד לקדושת השבת.

וראיתם על האבנים

רבינו כותב בספרו ברך משה (פ' ויקהל עמ' עה) וז"ל: אכן הן מודעת זאת כי לא הרי עבודת הצדיקים בימות החול כהרי עבודתם ביום השבת קודש, וכלשונו הקדוש של הסידורו של שבת (שז"ס א ענף ג)

בעינינו ראינו גודל קדושת השבת על איש החכם והצדיק, אשר גודל אור הקדושה בוער בלבו כרשפי אש, ומים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה התקועה בלבו, ומשתוקקת ומתלהב לעבודת ה' כל הלילה וכל היום של שבת קודש ובאהבתו שוגה, ונראה לכל כי כמעט נכסף בכלות נפשו לאלקים מגודל הבערת אש האהבה הבורע בלבו, ותיכף אחר הטבילה בערב שבת, ניכר עליו התנוצצות קדושת שבת המאיר על פניו, וזיו הדרת אורו מבהיק עד שיראים לגשת אליו, עכ"ל, ושמעתי ממרן דודי זלה"ה כי ככל החזיון הזה ראו אצל ק"ז מרן הקדושת יו"ט זי"ע אשר ה' בוער כאש בקדושת השבת, והוא מרגלא בפומיה, כי כאשר יוצאים מן הטבילה בערב שבת רואים שגם האבנים מזהירים מקדושת השבת, עכ"ל, פ"א בס"ג בא' משבתות השובב"ם בסאטמאר, הזכיר רביה"ק זי"ע ענין זה ובכה אין הפוגות באומרו, אבי ז"ל ה' אומר דברים הנ"ל לדבר פשוט שרואים כן בחוש, כי חשב שכולנו באותה מדרגה, שרואים ומרגישים את קדושת השבת כמוהו, סיפר רביה"ק זי"ע שפ"א ראה הקדושת יו"ט שעושים מלאכה בשבת שבנו בית חדש, התחיל לצעוק הנה על האבנים ניכר קדושת שבת ובאותם אבנים מחללים את קדושת השבת, ולא מצא מרגוע לנפשו, ועוד סיפר רביה"ק זי"ע

היום יותר ארוך, ואיך אוכל לעשות מלאכה, דאפי לענין תפלה מצינו והתפללו דוך ארצם, עכ"ל, סיפר הרה"ג ר' שלו' קליין שליט"א ששמע מהרה"ח ר' מרדכי האפמאן ז"ל תלמיד הקדושת יו"ט, שפעם אחת הגיע לעיר סיגעט בעש"ק אחה"צ ונכנס להקדושת יו"ט לקבל שלום, וישב הקדושת יו"ט על גזזרת ביתו ועבר הסדרה שנים מקרא ואחד תרגום, והמתין עד שיגמור, כשגמר אמר הקדושת יו"ט: הלואי שיהי' לי שבת אחת ארוכה שהלילה יהי' כלילי טבת הארוכות, והיום יהי' כיומי הארוכות של יומי תמוז.

שומר שבת

אמנם יסוד ועיקר גדול בקדושת השבת הוא עסק התורה, כמו שאמרו חז"ל (יהושע פט"ו ה"ג) לא ניתנו שבתות אלא לעסוק בהן בדברי תורה, ומעלת לימוד התורה ביום השבת גדולה פי כמה מלימוד התורה בימות החול, ובשעה קלה ביום שבת יוכל האדם לרכוש ולהשיג חכמת התורה הרבה יותר ממה שמשגיג בימות החול, וכדאיתא בכתבי האר"י ז"ל (פני עץ חיים שער הנהגת הלימוד) שבת גימטריא כן דעה חכמה לנפשך (משל כד יד), כי בו נשפע השפעת החכמה ביתר שאת, ובכן ראוי להגביר חיילים לתורה ולתעודה ביום השבת ולהזהר שלא לבטל אפילו רגע קלה, ומרגלא בפומיה דק"ז הקדושת יו"ט ז"ע כי אדם הישראלי מצווה ועומד להיות שומר"ר שב"ת, ושומר אסור להסיח דעתו משמירתו אפילו רגע אחד, ואמנם כן היתה מנהגו של ק"ז זללה"ה שלא הי' ישן כלל בכל יום השבת, אלא הי' יושב ועוסק בתורה כל היום וכל הלילה, (נכח משה פר' צהר עמ' ריח).

באורים כבוד

מין הקדושת יו"ט החמיר מאד מלהשתמש באור העלעקטערי בשב"ק, לפי שהעכ"ם עובדים בכל השבת להמציא כח העלעקטערי לכל התושבים, ובתוכם לבני ישראל שגם הם משלמים בעבור העבודה ונעשה גם בשבילם, ואסור להנות ממנו כמבואר בסי' רע"ו, עיין בס' קצה המטה על מטה אפרים סי' תרי"ט, ועיין בתשורת ש"י סי' תקע"ז באריכות, וסיפר רביה"ק ז"ע שבגלל זה הי' נמנע אביו מלהשתמש בביתו בעלעקטעריק גם בימות החול, כדי שאור של חול לא יהי' יותר מאור של שב"ק, ע"כ השתמש גם בחול ב"נאפט לאמפ". (רביה"ק ז"ע גם נהג כמנהג אבותיו, אבל צהר"צ גילה דעמו שעפ"י הלכה אין להחמיר בזה, (אבל נחמדו החמיר) שכעת כל הכח העלעקטערי כבר מוכן כמה ימים לפני משתמשין בו, ונמצא שאין משתמשין בשבת ע"י עבודת הנעשית בשבת, ועוד אמר שבהרבה עיירות

שאביו הקדושת יו"ט לא נסע אף פעם לשבות בעיר ניערעדהאז, אף שהיו שם הרבה חסידי סיגוט שהסתופפו בצלו והפצירו בו שיבואו לשבות אצלם, ואמר טעמו מחמת שהיומא דשוקא (מאלק טאף) בניערעדהאז הי' ביום שבת קודש, ונגרם ע"י זה חילול שבת גדול בעיר, ולא הי' יכול לסבול חילול שבת כזה, ואמר שהאבנים מתרעמים וצועקים על שמחלים שם את השבת.

יון קשה פחד מפיו

סיפר רביה"ק ז"ע שפ"א בפורים שחל להיות בערב שב"ק, ששה הקדושת יו"ט כדרכו יין לבסומי עד דלא ידע, והי' יושב על כסאו ומראהו נורא, ונבהלו החסידים העומדים שם, כי עוד מעט וזמן כניסת השבת מתקרב ובא, ורבים יושב ודומם כמעט בלי הכרה, אמנם סמוך לכניסת השבת הכה הקדושת יו"ט בידו על השלחן וצווח "שבת", וקם מן השולחן כאחד האדם ובין רגע נתהפך לאיש אחר, והלך למקוה וירד וטבל, ואף שהי' שם כעשרים מדריגות לירד לבור הטבילה ירד לבדו מבלי משמש, ועבד את עבודת השבת כאילו לא הי' דבר, וראו אז הכל בחוש כי הוא פושט צורה ולובש צורה מרגע לרגע, וכידוע דבראשית נוסטריקון ירא-שבת (כמ"ש נתיק"ז) ויין קשה פחד מפיו, ומאימת קדושת השבת פג יינו מעליו.

ממהרים לבא

ידוע שהקדושת יו"ט הי' ממהר בערב שבת קודש לפרוש ממלאכה הרבה לפני הזמן, בערך השעה שהגיע זמן כניסת השבת בארץ ישראל, וכבר אז הדליק לכבוד שב"ק אותן הנרות שהי' מדליק בעצמו בחדרו, (עיין בספר "שלחן הטאור" להרה"ק מקאמארנא זלה"ה סי' קס"א פ"ב ח"ל: מנהג הקדושים והלדיקים, וצינים הקדמונים הי' זה מנהג כל חכמי ישראל, לדקדק בזמן שקיעת החמה של א"י לבל לעשות מלאכה קטנה או גדולה וכו', וכן מן הראוי לכל מי שיראה הי' נוגע בלבו ומורגש קדושת שבת, והמוזר בזה לא יראה פני גיהנם, וכן מנהג העני הזה מעדי עד היום הזה עכ"ל). ועיין בספר "צרכי יוסף" רס"ס סי' רמ"ב שזמן שבת נשמים הוא בזמן אשר הוא שבת צירושלים ע"ש).

המאחרים לצאת

גם אחרי סעודת שלישית הכירו עליו גודל צערו על יציאת יום השבת קודש, ושהוא מוכרח להפרד מקדושת השבת, והי' מאריך הרבה עד אחר צאת השבת קודשבתוספות שבת, עד צאת השבת בארץ ישראל, וז"ל בספר "כבוד שבת" (מהגה"ר ר' יצחק מאיר הסקן ז"ל דומ"ק דק"ק דלאנמינעטש): ואלה אזכרה מאדמו"ר הגאון"צ בעל קדושת יו"ט זצללה"ה שהי' מאריך מאוד בתוספות שבת, ואמר ברשפי שלהבת זקוקין דנורא, כי בארץ ישראל עוד שבת, כי שם

החניות בעוד מועד, שלא יבואו לידי חילול שבת, פ"א הודיעו להקדושת יו"ט שמאן דהו עדיין חנותו פתוח סמוך לזמן כניסת השבת, הלך הקדושת יו"ט למחות בו, ונתללו אותו כמה בחורים, הלה כאשר נודע לו שהרב דמתא בא, סגר חנותו וברח לביתו, הלך אחריו לביתו, והי' שם גדר נמוך שסגר השער, אמר הקדושת יו"ט להבחורים גם אני הייתי פעם בחור, ואוכל לזחול ולעבור את הגדר, ועזרו לו הבחורים ועלה ועבר את הגדר ונכנס לביתו, ונזף בו הקדושת יו"ט, ומני אז סגר הלה את חנותו בעוד מועד.

מחללי' מות יומת

פ"א בשבת בבוקר נתוודע להקדושת יו"ט שהאפטייקער בעיר סיגעט, פתח חנותו בעצם יום השבת, ושלח הקדושת יו"ט את משמשו להתרות בו שיסגור את חנותו תיכף ומיד, הלה לא נתבהל לדברי השליח וזרקו מחנותו, הקדושת יו"ט שלח שנית בהתראה חמורה שיסגור חנותו, ואם הלה יעמוד בעקשותו אזי יאמר לו בשמו, שמי שפתח את החנות היום לא יפתח אותה עוד, השליח עשה שליחותו, אמנם הלה התחצף בעזות ולא רצה לשמוע בקולו, ורמס השבת בחילול נורא וש"ש נתחלל באופן מבהיל ל"ע, לא עברו כמה שעות והאפטייקער נפל בחלשות, וכאשר ראו שהמצב כפי רע, רצו בני משפחתו להקדושת יו"ט ובקשו שימחול להם, אמנם הקדושת יו"ט ענה "וואס זאל איך אים טאן, איך האב דאך אים געבעטן", ואביו של האפטייקער גם הוא בא לבקש עבורו, ואמר שיש לו בנים ובנות וצריך להכניסם לחופה, אמר לו הקדושת יו"ט "דו זאלסט זיי פירן אונטער די חופה", איננו יכול לעשות לו דבר, כי התריתי בו, ובאמצע השבוע שבק חיים לכל חי, ותהום כל העיר.

שבת היא מלצוק

בספר מתן שבת להרה"ג ר' נפתלי הירצקא אמסל ז"ל כותב שהקדושת יו"ט ז"ל הי' נוהג לומר להבאים אליו עם בקשות, "איר זאלט קומען צו מיר אויף שבת", ומציין שם למה שכתב בספה"ק אוהב ישראל פ' תשא, שזכות הצדיקים ששומרין את השבת כהלכתה על צד היותר טוב, יהי' גנון והציל על שארית ישראל מכל רע ופגע. ובספה"ק עבודת ישראל פ' משפטים כתב, שהצדיק הגדול המכין את עצמו בקדושתו כל הימים של ימות השבוע על קדושת וכבוד שבת קודש, מזמין עמו הנלווים אליו ופחותי ערך אשר אין לאל ידם להכין את עצמם כראוי, עכ"ז הם נכללים עם קדושת הצדיק.

באירופא השתמשו רוב העכו"ם בעלעקטעריק בשבת בצמצום כפי הצורך מחמת דלותם, וממילא רובא דרובא של העלעקטעריק בשבת הי' בשביל ישראל, משא"כ בארה"ב שרובם גוים הם, אבל בא"י שכח הזרם העלעקטעריק בא ע"י פועלים יהודים המחללים שבת ר"ל בפרהסיא, אעפ"י שמכניסם מלפני השבת מ"מ גם ביום השבת צריכין לעבוד כדי לתקן קלקולים השכיחים תמיד, הי' דעתו להלכה שאסור ליהנות שם מנר העלעקטעריק בשבת קודש, וקבע כן לתקנה קבוע לתושבי הקריות אשר יסד על טהרת הקודש בבני-ברק ובירושלים, והי' שולח סכומי כסף לא"י שיקנו גענעראטאר מיוחד לביהמ"ד, ובימים ההם היו בתי מדרשים שלנו מהמיוחדים אשר הוארו על ידי גענעראטאר.

דבר אל בני' אך את שבתותי תשמור

הרבה לחזר ולשנן בדרשותיו החוצבים להבות אש בכל המקומות שדרש לעורר על ענין שמירת שב"ק, ושלא להקל בחשש חילול שבת גם ע"י עכו"ם, עיין בספר אלף כתב ח"ב מהגה"צ ר' יצחק ווייס זצ"ל אבד"ק ווערבווי בהספדו עליו ז"ל: וכמה פושעים ישראלים שהחזירם בתשובה שלימה, וכמה מאות שפעל לשמור שבת כהלכתו, - והמליץ עליו - תני חנני' חייב אדם למשמש בבגדיו ערב שבת עם חשיכה הלכתא רבתא לשבתא (שם יב), באותו זמן הי' נפרץ מאוד לצחצח המנעלים בשבת ע"י עכו"ם, והקדושת יו"ט לחם נגד פירצה זו בכל תוקף, וכן כשדיבר עם תלמידיו ביחידות הזהירים על קדושת השבת, פ"א נכנס אצלו חסיד עם "קוויטל", וראה הקדושת יו"ט שחסיד זה נתברך בהרבה בנות, העיר לו הקדושת יו"ט ואמר שישגיח על בנותיו ויהיהם שלא יסרוקו שערות ראשם בשבת קודש, גם ספרו הק' מלא מדברי התעוררות של שמירת שב"ק, ועל לימוד בשב"ק וכדו', (עי' נקדושט יו"ט פ' מטות, פ' צה, פ' ראה ועוד).

ושמרו בני ישראל את השבת

והכן דבריו עשתה פירות, ובעיר סיגוט היתה ניכרת קדושת השבת בחוצות וברחובות, עד שגם במקום חניית מסילות הברזל, לא הי' אף אחד עולה ויורד על הבאה"ן בעצם יום השבת, והערל מנהיג הבאה"ן כשהי' מגיע לסיגעט, במקום להזכיר שם העיר סיגעט כנהוג בכל עיר ועיר שהבאה"ן מגיע לשם, הי' מכריז בצחוק "שבת", ודבר זה בא לידי ביטוי בהתפעלות עצומה במכתבי עת שבימים ההם, בסיגעט הי' ה"מארק טאג" ביום ו' עש"ק, והי' הקדושת יו"ט דורש ותובע מהיהודים שיסגרו את

שבת קודש יום חמדתו

ליקוטי בתר ליקוטי מעניני שב"ק המובא בספריו הק' של מרן הקדושת יו"ט זי"ע

שמירת שבת קודש מופת הוא על אמונת האדם בבוכ"ע

ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, איתא בזה"ק רבי אבא פתח אם תשיב משבת רגליך עשות חפציק וגו', ויש להבין סמיכת הפסוק זה לכאן. אמנם ידוע בזה ביאור הענין שיסוד היסודות ועמוד העבודות היא להיות באמונה שלימה וחזקה שהבורא ב"ה הוא בורא ומנהיג והוא לבדו עשה ועושה וכו' ואין שום דבר הנעשה מזולתו. והנה בעת שהאדם מתפלל להשי"ת ומפיל תחנתו לפניו עבור פרנסתו או עבור שאר צרכיו, אז נראה בעליל שזה האיש יש לו אז אמונה באלקי עולם שבידו להשפיע לו מזונות ולעשות כפי מה שירצה, כי לולא שמאמין בהשי"ת שהישועה נשפע ממנו יתברך, תפלה זו מה טיבה, ואם כן כיון שמאמין אז בעת התפלה בזכות זה ממשיך עליו ההשפעה בכל מיני ישועות אף שלא היה כדאי עד עתה, כי האמונה שיש לו עתה בעת התפלה גורם הישועה. וזהו ענין התפלה בפה דוקא, דאף שאצל הקב"ה אם יתפלל רק בלבו ולא יבטא בשפתיו כלל גם כן יראה וידע שזה האיש הוא מפיל תחנתו לפניו ומאמין בו שבידו להושיע כי בוחן לבות ה', מכל מקום הלא הוא בידוע דמלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיע, ומלך במשפט יעמוד ארץ גלל כן כל האדם נידון בבי"ד של מעלה אם לשבט אם לחסד, ויש כח בידם לקטרג או להמליץ, אם כן אם הבי"ד של מעלה לא יראו האמונה שיש לזה האיש המתפלל רק בלבו כי הם אינם יודעים המחשבות ויוכלו ח"ו לקטרג על זה האיש ולמנוע ממנו הישועה כי לא יראו שום זכות אצלו, ולכן מחויב התפלה להיות בביטוי שפתים כדי שגם המלאכים יראו וידעו שהוא עומד ומתפלל להשי"ת ומאמין בו שהוא רב להושיע.

אמנם עוד סגולה נפלאה איכא בזה להראות האמונה להמלאכים על ידי שמירת יום שבת קודש בכל תנאיו ופרטיו, שגם מזה מוכח ונראה גודל האמונה שיש לו, כי מפסיד כל עסקיו ואינו עושה שום מלאכה אף הנצרך לו בכדי חייו, ועל ידי שביתתו ממלאכה נראה ברור שמאמין בחידוש העולם שהקב"ה ברא כל היצור בששת ימי בראשית וינח ביום השביעי, ועל כן מן החיוב לעשות ציווי השי"ת לשבות ביום השביעי, כי בידו להחזיר לו ההפסד משביתת יום השבת, ועוד ביותר על ישראל

אמונתו שכל ימי השבוע ניזונים בזכות יום השבת כידוע מזוה"ק. ולזה כיוון בזה"ק הכתוב ה' ילחם לכם ואתם תחרישון, ור"ל שתחרישו מלומר תפלה, ולכאורה הלא צריך האדם להתפלל בפה מלא להשי"ת שיעשה מבוקשו, ועל זה אסמכיה לקרא אם תשיב משבת רגליך, דהיינו שתשמור את יום השבת קודש, ויראה האמונה שלך, וממילא לא תצטרך עוד לתפלה, ואז והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דבר, דהיינו שאף אם אתה תחריש לגמרי מלומר תפלה בפה, ורק כי פי ה' דבר, שהוא ידבר למלאכים למסור לך הישועה, גם כן תוכל להושע מפני שיראו המלאכים האמונה על ידי שמירת יום השבת אף בלא התפלה שבפה.

פ' בשלח דף נב:

*

חומר איסור דיבורי חול ואיסור אמירה לעכו"ם

כתב בספה"ק נועם מגדים לפרש הכתוב אך את שבתותי תשמורו, דלכאורה קשה מדוע כתיב שבתותי עד שהצריך לכתוב את, אמנם הדבר יובן על פי מה שכתב בשל"ה דשביתת מדבר חול חובה רבה הוא עלינו אחר שכל שביתותינו היא לזכרון שביתת הקב"ה, והוא לא שבת רק מדיבור כי הכל במאמר עשה, ופי' בזה מאמר חז"ל מנין שהדיבור כמעשה, עי"ש. ולזה כתב שבתותי בשביל הדיבור והוצרך את, עי"ש.

והנה מזה תוכחת מוסר לאותן שבעוה"ר מקילין דיבורים בשב"ק ולפעמים באים לידי חילול שבת ר"ל על ידי אמירה בעלמא לנכרי לעשות צרכיהם וכדומה, ובעיניהם לא נחשב לחטא ועון, ובאמת זה עון פלילי ר"ל, כי הדיבורים עושים רושם למעלה כמו המעשה ממש. ובוזה נ"ל לפרש הפסוק (דברים לא יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדה את בני ישראל שימה בפיהם, דהיינו ששימה שהיא עשיה לפעמים תלוי בפיהם, כי הדיבור בפה הוי כמו עשיה בידים דהיינו בשבת קודש. ואפשר לרמז גם כן בפסוק (שמות כט א) וזה הדבר, היינו הדיבור (כמו שדרשו וזה דבר השמיטה), יפעול כמו אשר תעשה, דהיינו כמו עשיה ממש, ולקדש אותם, ר"ל בשבת שנקרא קודש הוא לכם.

פ' תצוה דף סו:

*

אלמלי ישראל שתי שבתות - שמירה ממעשה ומדיבור

כתב האר"י ז"ל בליקוטי תורה (פ' תשא) הנה ידוע דבמצרים היה בוחר להם משה רבינו לנוח ביום אחד והוא יום השבת, והוא ישמח משה במתנת חלקו, שכיון שראה שהקב"ה גם כן נתן להם יום השביעי לשבת, שמח במתנת חלקו כי גם הוא בחר להם יום זה במצרים. ובא הכתוב לאמר אך את שבתותי תשמרו, כלומר שתשמרו את יום השבת בשביל שהוא שבת שלי, ולא בשביל הנאתכם לשבות ממלאכה כמו במצרים, עכ"ד. ובייטב פנים (שם הגדול אות ה) הוסיף לפרש הכתוב, על פי דברי הגאון הרבי ר' העשיל ז"ל לפרש המדרש מנין לאמירה לעכו"ם שבות שנאמר את שבתותי תשמרו, כי הקב"ה ברא העולם בדיבור בעלמא, כדכתיב בדבר ה' שמים נעשו, ומזה שבת וינח ביום השביעי, לזה אמר את שבתותי תשמרו מדיבור, עכ"ד. והנה במצרים לא שבתו רק ממלאכה גמורה ולא מדיבור ועתה שגילה להם טעם שבתה אמר דבר אל בני ישראל אך את שבתותי תשמרו, למעט הדיבור, עכ"ד. (ועיין בגוים מגדים שפי' בזה בחרש ובקציר תשבות להחרש ולקצר אף בדברים המותרים בשבת).

ולפע"ד נראה דשני דברים הללו אחת היא, דזה הוא המבחן אם כוונתו לשמים ושומר שבת כהלכתו לא בשביל הנאת עצמו, אם ממעט מדיבורו ואינו מדבר שום דיבור חול, וגם מדיבור המותר מקצר, אות הוא שגם זאת ששבת מהמעשה כוונתו גם כן רצויה לשם שמים, כי אם אינו שומר שבת רק מהמעשה ולא מהדיבור, נראה שכוונתו רק להנאת עצמו לשבות יום אחד בשבוע. ובה נ"ל לפרש אמרם ז"ל (שבת קיח): אלמלי שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלים, ירצה שתי שבתות מהמעשה והדיבור, על כן מיד היו נגאלים, כי אז הסימן מהדיבור שגם על שבתית המעשה כוונתו לשם שמים, והדיבור מוכיח על המעשה.

פ' תשא דף ע':

*

אמירה לעכו"ם נחשב כאילו הוא עצמו עשאו

ובפרטיות לשמור את השב"ק מחללו ח"ו הן במעשה הן בדיבור על ידי אמירה לנכרי שאסרו חז"ל, ולדעת מקצת פוסקים הוא מן התורה, ועכ"פ יש לו אסמכתא גדולה דלא יעשה כמובא בפוסקים, ובעוה"ר גדלה המכשלה מאד שאינם נזהרים באיסור שבות אמירה לעכו"ם בחשבם כי המה בעצמם יקיימו למען ינוח, וידיהם אינם עושות מלאכה רק העכו"ם. ויש לרמוז זאת בקרא בדרך צחות (ובראשית כו כב) הקול קול יעקב הוא שמצוה לעשות, והידים ידי עשו, העושות מלאכה, ולא הכיור, ר"ל שלא הבריל כלל בין אם עושה בעצמו או על

ידי אינו ישראל, ע"ד (דברים כא יז) כי את הבכור וגו' יכיר, ר"ל הפרשה, כי היו ידיו, של ישראל המצוה על המלאכה, כידי עשו ממש. (ועיי' שהארץ עוד בתוכחת מוסר בענין משיחת מנעלים בשב"ק על ידי נכרי).

פ' מטות דף קטו.

*

בזכות תוספות שבת נשפע ברכאן דלעילא על כל השבוע

מבואר בספרי קודש דבאותן המצות שאין חיוב דבר לעשותן, ורק הוא מביא את עצמו לידי חיוב שפיר איכא שבר עליהם אף בהאי עלמא. ובה נכל להבין מה דאיתא בזה"ק (פ' יתר) דכל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, והיינו שאי אפשר לזכות לברכה או לפרנסה בעוה"ז כי אם על ידי השבת, ואפילו אם עובד כמה מלאכות בימות החול להתפרנס, כל זה אינו שוה כלום אם אינו שומר את יום השבת קודש, כי שמירת יום השבת נותן כח ואומץ רב, והשפעה טובה במלאכתו שעושה בכל ימות החול לפרנסה, כמבואר כל זה באריכות בספח"ק. ולכאורה גם זה טעמא בעי דאיך יכול לזכות על ידי שמירת השבת לפרנסה בריח וכו' לא כללא היא דאמרו היום לעשותן ולמחר לקבל שכון דשכר מצוה בהאי עלמא ליכא, ואם כן שבת קודש היא גם כן בכלל כל שאר המצות ולמה ישתנה דינו ליתן שכרו גם בעולם הזה שיוכה על ידי שמירתה למוזני רויח. ולתשובת שאלה זו נאמר, הדנה ידוע אשר מלבד מה שנתן לנו הקב"ה מתנה טובה את יום השבת לשוב ולשמוח בו, נוסף לזה זיכה אותנו שכל אחד ואחד מישראל יוכל להוסיף מחול אל הקודש מדעתו כפי השגתו, ומה שמוסיפין מחול אל הקודש מדעתם יהיה נקרא יום השב"ק גופיה, וכבר מבואר בספח"ק שבאמת חיוב הוא להוסיף מחול אל הקודש (עיין בייט"פ לאמרי זללה"ה במאמר שם הגדול אות ב' ותבין), ועל ידי זה הוה כאילו הביא עצמו לידי חיוב, ושפיר איכא שבר עליו אף בהאי עלמא כדן שאר המצות שהביא עצמו לידי חיוב. ולפי"ז י"ל דדברי הזה"ק כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליין, אמורים רק עבור התוספות שבת, שהוא מביא עצמו לידי חיוב שגם זה היא נכלל ביום השבת קודש גופיה.

פ' ואתחנן דף קכ.

*

שמו"ר את יום השבת לקדשו - להוסיף מחול על הקודש

ומזה יראה ויבין האדם שיסוד ועמוד גדול היא זה להוסיף מחול על הקודש שבוה תלוי כל חיות האדם שיוכל לקנות בו קנין נפש בחיי העוה"ב, וגם ימצא שכרו בצדו אף בהאי עלמא, כאשר רמזו בראשי תיבות שבי"ת,

עצמו בכח וחיל ויסיר יגון ואנחה מלבו, ויקבל השב"ק בשמחה ובטוב לבב.

וזה שאמר (שמות לא יג) א"ך א"ת שבתותי תשמרו, ר"ל כדי שתוכלו להכין עצמיכם לקבלת שבת כהוגן, ותשמרו יפורש ע"ד ואביו שמר את הדבר, בזה צריך להיות בבחינת ריבוי ומיעוט. וזהו א"ך א"ת, כי אך הוא מיעוט ואת ריבה, ושניהם כאחד טובים המה. ואמר לדעת כי אני ה' מקדישכם, תיבת כי משמשת בלשון אף על פי, כלומר אף שבשבת אני ה' מקדישכם בלי אתערותא דלתתא, דשבת קבוע וקיימא, אף על פי כן ושמרתם את השבת, צריכים גם אתם להוסיף הכנה, וכפי ההכנה מוסיף ומשפיע עליו השי"ת שפע קדושה וטהרה, כי ההשפעה הוא לפי ערך המקבל.

פ' חשא דף עא.

*

אבות מלאכות ארבעים חסר אח"ת

אבות מלאכות ארבעים חסר אחת (שבת עג), ודקדק בעל התוס' יו"ט דכי סני ליה לתנא המספר כמו שהוא ל"ט וכו', ע"ש. ולדעתי אפשר שרמזו בזה ע"ד דאיתא בבאר מים חיים (פ' פקודי) לפרש הפסוק ששת ימים תעבוד וגו' דלכאורה יפלא וכי חויב על האדם לעבוד עבודה בששת ימי המעשה. אמנם יתבאר הענין על פי הידוע שכל הל"ט מלאכות שנמצא בכל מלאכת העבודה כולם נתהוו מהל"ט קללות שנתקללו אדם וחווה והנחש, שבזה נתקללה האדמה וכל צבאיה שלא תוציא הארץ צמחה כי אם על ידי עבודת המלאכות, ועל כן החיוב בששת ימי המעשה לברר ענפי הקדושה מכל דבר ודבר בל"ט מלאכות, ועל ידי זה אנו ממתיקים את הקללות מעט מעט עד ביאת משיחנו, ואי"ה בעת שיהיה התיקון לא יהיו צריכים לשום מלאכה כי אז ותוצא הארץ מקללותיה ולא תהיה צריכה לעבודה. וזה אמרו ששת ימים תעבוד, או ששת ימים תעשה מלאכה, כי העבודה והמלאכה הכרחיות בהם לתקן העבודה והמלאכה מדיני אלקים ולהמשיך הברכות לעולם, ע"ש באריכות וביתר ביאור. המורם מדבריו כי בעת ביאת משיחנו שיהיה היחוד שמו יתברך בשלימות לא יהיו צריכים לשום מלאכה, ואפשר שזהו כוונת התנא באמרו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת, לרמז שכל אלו הל"ט מלאכות שייכים כל זמן שחסר אח"ת, היינו שלימות האחדות שמו יתברך, אבל בעת שיהיה היחוד בשלימות לא יצטרכו לשום מלאכה כי כבר יהיה נתקן הפגם, ותצא הארץ מקללותיה ויעשה מל"ט מלאכות ט"ל, ואז יהיה שמו יתברך כטל לישראל.

פ' ויקהל דף עב:

ב'יומו ת'תן ש'כרו, וגם שזה מעיד על שמירת שב"ק גופיה אם שומרו כראוי אם לאו, כי הנה נחזה אנן בדבר ממון מי שנפשו חמדה מאוד להשיג איזה דבר ויש לאותו דבר שמתאוה לה זמן מוגבל שעד הזמן הזה יוכל להשיגה, ואם יאחר הזמן אף רגע אחת יאבד זכותו בהתקוה ההוא, בודאי שלא ימתין עד הרגע האחרונה של אותו זמן המוגבל לילך אז להיות זוכה באותו דבר, שמתירא שמה יתעכב אז עוד רגע אחד ויפסידנו, ורק הוא מתחזק ומתאזר חיילים לילך בזריזות ובחשקות גדול קודם סוף זמן המוגבל, כדי לעמוד הכן לצפות ולהמתין מתי שגיע העת המוגבל שיש לה, מה שאין כן זה שאינו מתאוה כל כך לאותו דבר יבא בסוף זמן המוגבל כי לא יצער את עצמו כל כך אם יאחר הזמן ויפסיד אותו דבר.

וכמו כן הענין במה שצריך להוסיף מחול אל הקדוש, שמי שמתענג מאוד ביום השבת ונפשו מתאוה לו להתענג בו כרת היום ככתוב בתוה"ק בכל לב ונפש, זה ימתין ויצפה ליום השבת קודם ביאתו ויראה להוסיף מחול אל הקודש בין מלפניו בין מלאחריו, כי למוחש בעי אם לא ישמור רק זמן המפורש בתורה שמה יאנס ויעכב עוד איזה רגע ויחלל את השבת ח"ו כי אי אפשר לצמצם, ולכן הוא מתחזק לקדשו בהוספה קצת קודם זמן בואו, אמנם זה שאינו מתאוה כל כך ליום השבת קודש, ורק ששומר משום מנהג אבותיו בידו, זהו לא ימתין ולא יצפה להוסיף עליו מחול אל הקודש, ועוסק בעסקיו עד הזמן שהגיע החיוב עיצומו של יום, כי אינו מתיירא כל כך אם יאחר איזה רגע ויחלל את השבת ר"ל. פירות הנושרין מדברינו אלה דהא בהא תליא, שמירת יום השבת בעצם עם ההוספה מחול על הקודש, דאי לא הא לא קיימא הא, וזהו (דברים ה יג) שמור את יום השבת לקדשו, יראה שצריך להיות שומר ומצפה, מלשון ואביו שמר את הדבר, ולהמתין עליו קודם ביאתו להוסיף עליו מחול על הקודש. (וע"ש עוד בהמשך הדברים מש"כ לחדש שרק ע"י שמירת שבת יכולין אנו להנות מטוב עוה"ז).

שם

*

הכנה לשב"ק לעשות תשובה

הנה מודעת זאת שבעש"ק הוא זמן מיוחד לתשובה, ואם כן בהעלות על לבבו את גודל חטאיו ופשעיו, יפול הנופל ממדרגתו לבירא עמיקתא מחמת דרך עוצב בו, וממילא שלא יוכל להכין את עצמו בהכנה דרבה לקבל יום השבת כהוגן, על כן הלכתא רבתא לשבתא שיחזק

אגרא דבי הילולא מילי

ממרן רביה"ק חנני' יו"ט ליפא בריה"ק יקותיאל יהודה זיעעבי"א

כי בדורות האחרונים כשלומדים דברי שום תנא וחכם זהו בחי' השתתחות על קברי הצדיקים (מאור עינים מס' שבת)

המאמין באמת יקבל פרנסתו בדיבור גרידא

ידוע שהעיקר הוא שצריך האדם שהכל היא בהשגחה פרטיות מאת השי"ת ואם נותן נדקה זה לא חייב לו כלל כי מוונתיו של אדם קלוצין לו מר"ה.. כי אין מעצור לה' להושיע ברוב או צמעט רק לקיים וברכתך בכל אשר תעשה ואפי' צמעטה כל דהו, או אפי' צדיבור בעלמא, וכמו שמלינו בגמ' גבי חסמה צקול, דעקימת שפחיו הוי מעשה. אך כל זה הוא אם האדם מאמין באמת שהכל הוא מאתו ית' בהשגחה פרטיות ולא יאמר בלצבו כחי ועו"ס ידי וגו', והשי"ת הוצי' להטיב עמו נותן בלצו מקודם המדה להאמין באמת כנ"ל וממילא נעשה כלי מוכשר לקבל פרנסה והצלחה בנחת ובריות בלי שום צער רק בדיבור גרידא דגם זה נחשב למעשה כנ"ל וזש"ה הנני ממטיר לכם לחם מן השמים ר"ל מקודם אשפיע לכם בלצבכם לידע ולהאמין שהלחם הוא מן השמים בהשגחה פרטיות ולא בזה יגבר איש ואח"כ כשתצא למדה זו וילא העם ולקטו דבר יום ביומו, דבר דייקא שהדיבור בלצד יחשב להם למעשה כנ"ל והבן.

(קדושת יו"ט דף נו ד"ה א"י חנני)

גודל מעלת מדת השמחה

והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו, והנה ה' נצב עליו וגו'. ועיין במפורשי התורה"ק בכוונת שלשה פעמים והנה.. דידוע מאמרם ז"ל אין והנה אלא שמחה.. והיינו שהאדם צריך להיות בכל עת באופן שלא יעלה על לבו שום ענין מדת העצבות רק שיהי' בכל עת בשמחה רבה לעבודת השם ועי"ז לא יאונה אליו רעה, וז"ש והנה ע"י השמחה סלם מצב ארצה אף שנדמה להאדם שהיא מצב ארצה בכל זאת וראשו מגיע השמימה. ועוד מעלה אחרת שע"י השמחה יעלה האדם צמעלה עוד יותר מן המלאכים. ועוד שיאו למעלה יגבה ע"י שיעבוד את השם בשמחה ה' נצב עליו. וע"כ אמור מעתה שהאדם יכול לעלות צמעלות להגיע למדרגה זו להיות כציכול ה' נצב עליו על ידו, זה רק ע"י והנה מי שעובד את ה' בשמחה והבן.

(שם ח"א כה. ד"ה ויחלום)

וצדקתו עומדת לעד

ובזה יאחז צדיק דרכו להשתדל לבקש מלפני השי"ת עבור טובת עמו שימלא עליהם ברחמים להושיעם בכל טוב, וכח צדקתו הזה ישאר אחריו לדור דורים וצדקת הבנים לאבות יחשב כי הכל בא מכחו וצדקתו ועל הכל שמו הטוב יקרא לברכה.

(קדו"ז ט"פ נח דף ה' ע"א)

ממוצא הדבר נשמע שנפלאותיו ית"ש וישועתו וחסדיו הנשפע ע"י תפלת הצדיקים עומדת לעד.. וקמה וגם נצבה מיד ולדורות דכיון שהם פתחו בכחם הצינור ישאבון ממעיני הישועה גם וזעיהם אחריהם.. כי מה שהצדיקים עושים במעשיהם ובתפלתם זה תכונן לעד ולעולמי עולמים גם לדורות האחרונים.

(שם פ' תצוה דף סו ע"א)

ההבנה לפני התפילה היא צלמוד ולשנות

הלכות

ר"ל הסיבה לזה שלא יוכלו לדבר צעת התפילה היא מה שהיא קצר פתוח גרונו לדבר דברים בטלים לה"ר ר"ל וכאלה דברים אסורים ומלכלכים פיהם בכל אלה ולכן צעת שהגיע זמן התפלה לפני רצון העולמים איך יכלו לפתוח פה כי פה הדובר נצלה איך ידבר וכו', וזהו הסוד ומטמטס את פיהם ולצם עד למאוד כמבואר בכו"ז בספה"ק. וגם שע"ז מכניס בלצו כל מיני מחשבות וזרות לעת הרינה והתפלה, ועיקר ההכנה היא קודם התפילה רק ללמוד ולשנות הלכות שזו מטרה את לבו לתפלתו... וז"ש ז"ל כל השונה הלכות בכל יום וכו'.. אל

תיקרי הליכות אלא הלכות שלומד ושונה הלכות באותו זמן שהי' לו יכולת לדבר בדברים האסורים וצטלים אז מוצטם לו שהוא צעוה"ב, ועי"ז גם תפלתו יהי' בטרהר ומקובל ומרובה לפניו ית' כי אם ילמוד קודם התפילה יהי' רוממות קל בגרונו לשפוך שח ומחנונים לפני הש"ת בקדושה וטהרה ימירה.. ומרובה לפני אדון כל כאמור והכן.

(שם חלק שני דף סג ע"ב)

התחזקות בזה שיכור למסור נפשו לה'

וגבה לבו דדרכי ה' שצריך לפעמי' בעבודת הבורה להיות הולך וגדול בגבהות הלז כי אם יעריך האדם אי"ע עד כמה מגיע פחיתת ערכו ושלמותו בנקל יוכל ליפול ממדרגתו, וע"כ אדרבה צריך להתחזק אי"ע לגבור חיילים ועי"ז נאמר ומרו ה' כי גאות עשה, ויש עוד ענה לזה עפי' הידוע שכל איש הישראלי צריך למסור נפשו לה' ואפילו להפיל עצמו לתוך כבשן האש עבור קדושת שמו ית'.. זה עיקר ומכלית הבריאה.. ואם יקוה וינסוף האדם כל ימיו שיתקדש שמו ית' ע"י, אין לך חיזוק יותר מזה כי אף אם חטא ועומד במדרגה התחתונה עי"ז יוכל להתקדש שמו ית' ע"י, והרי חיזוק דמהמן הרשע נכר ודון מורע עמלק מקור הטומאה והקליפה עי"ז יא' ע"י קידוש השם לעיני כל.. ח"ש חייב אדם לצטומי צפוריא עד שצטריך לידע ולחזק בזה אי"ע בזה שיוכל לקדש שמו ית' גם ע"י דלא ידע צין ארור המן לצרוך מרדכי דהיינו שלא ידע שום חילוק מהמן למרדכי כי משניהם יוכל לקדש שמו ית' צושה.

(שם ח"ב דף מט. ד"ה א"י)

ע"י שמירת שבת פועלים השפעות אף בלא תפי"ה

יסוד היסודות ועמוד העבודות היא להיות באמונה שלימה וחזקה שהבורה הוא צורא ומנהיג והוא לצדו עשה ועושה וכו' ואין שום דבר הנעשה מולתו ואמונה זו צריכה להיות ראשית העבודה אצל כל אשר בשם ישראל יכונה, וזה הוא גורם השפעה ומוזנות לישראל.. והנה סגולה נפלאה איכא בזה להראות האמונה היא ע"י שמירת ש"ק בכל תנאיו ופרטיו שמה מוכח ונראה גדול האמונה שיש לו כי מפסיד כל עסקיו ואינו עושה שום מלאכה אף הנצרך לו בכדי חייו ועי" צביתתו נראה ברור שמאמין בחדוש העולם שהקצ"ה ברא כל היצור צששת ימי צראשית.. ובידו להחזיר לו ההפסד משציתת יום השצת.. ולזה כוון צוה"ק עה"פ ה' ילחם לכם ואחם תחרישון ור"ל שתחרישו מלומר תפלה, ולכ' הלא צריך האדם להתפלל צפה מלא להשי"ת שיעשה מצוקשו והאיך לזה משה לישראל שיחרישו לגמרי, ועי"ז אסמכ' לקרא אם תשיצ משצת רגליך וגו' דהיינו שמשמור את יום השצת קודש ויראה האמונה שלך וממילא לא תצטריך עוד לתפלה.

(שם ח"א דף נב: ד"ה אמנם וד"ה והנה)

פירושו של שומר שבת

ראוי להצביר חיילים למורה ולמעודה ציום השצת, ולהזהר שלא לצטל אפילו רגע קלה, ומרגלא צפומיה דק"ז הקדושת יו"ט וז"ע כי אדם הישראלי מלווה ועומד להיות שומרי שצ"ת, ושומר אסור להסיק דעתו משמירתו אפילו רגע אחד, ואמנם כן הימה מנהגו של ק"ז וללה"ה שלא היה יסן כלל בכל יום השצת, אלא היה יושצ ועוסק בצורה כל היום וכל הלילה.

(ברך משה בהר דף ריח)

חלק מהקדמת רבותינו הקדושים מרן בע"ל העצי חיים ומרן בע"ל דברי יואל זי"ע

ישתבח הבורא ויתברך השוכן ערבות, אשר זיכנו לקיים מילי דאבות, כ"ק אבינו רועינו, מורינו ורבינו, מאלופינו ומדרכינו.. וצוה לנו בצוואתו, קודם הפת"קות, אשר אחרי עלותו השמימה, נוציא לאור חידושי תורותיו תעלומות חכמה ומבכש מב"ל אוהביו, להגות בדבריו, ולומר בשמו מאמריו, ויהי' לתועלת נפשותם.. והן הן הדברים העומדים ברומן של עולם, פרי קודש הוללים, להמשיך לבות בנים לאביהם שבשמים.. ולאשר אחו"ל גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם, ובקבר דובבות שופותיהם. נקוה שכן ימליץ בעדינו גם בגנו מרומים, לעורר עלינו ישועה ורחמים, ולהשפיע עלינו ישועות טובות מה' אלהי צבאות, ויתרומם קרן התורה, למעלה למעלה.

שבת של מי היתה

במסגרת מפעל "החזקת מלמד"

בשם אלפי בני ציון תלמידי המוסדות, ובשם מצדיקי הרבים אלו מלמדי תינוקות, שלוחה ברכתנו לכבוד הני אנשי שם קרואי מועד, אשר משמים וכו בזכות של כיתה שע"י מוסדותינו הק, ובעזרתם נוכל להחזיק מעמד, לחנך צאצאנו ע"ד המסורה לנו מרבנותה"ק על שחרת הקודש

פרשת תרומה

מו"ה חיים משה ביטמאן הי"ו

המלמד: הר"ר מאיר חיים שישא שליט"א

מו"ה יושע שמאיע הי"ו

המלמד: הר"ר מנשה ברוך קליין שליט"א

מו"ה אורי שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר מרדכי מנחם שווארטץ שליט"א

מו"ה חנא דים הי"ו

המלמד: הר"ר משה ברוך כץ שליט"א

מוה"ר ישראל מאיר לעבאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר משה יוחנן קליין שליט"א

כמר אליעזר וויינבערגער הי"ו

המלמד: הר"ר משה ראטה שליט"א

מו"ה משה מרדכי גרינפעלד הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי יעקב פאלאטשעק שליט"א

מו"ה ליפא וואלף פרענקל הי"ו

המלמד: הר"ר שאול יחזקאל שווארטץ שליט"א

מו"ה ישראל חיים גוטמאן הי"ו

המלמד: הר"ר שמואל אלטער בנעט שליט"א

מו"ה יושע פישער הי"ו

המלמד: הר"ר צבי יודא ווייס שליט"א

מו"ה יואל שווארטץ הי"ו

המלמד: הר"ר אברהם משה לאנדא שליט"א

מו"ה שמעון עוזר טעללער הי"ו

המלמד: הר"ר אהרן ווייסהויז שליט"א

מו"ה אהרן יוסף פריעדמאן הי"ו

המלמד: הר"ר הערשל גראס שליט"א

מו"ה אברהם יעקב ראזנפעלד הי"ו

המלמד: הר"ר נפתלי צבי בראדי שליט"א

כמר צבי אלימלך מענד לאוויטש הי"ו

המלמד: הר"ר יואל גרינוואלד שליט"א

והר"ר חיים הירש שליט"א

מו"ה אהרן רזיאל שפילמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יואל וויינבערגער שליט"א

והר"ר דוד שלמה ואנחאצקער שליט"א

מו"ה משה מענדל שלעזינגער הי"ו

המלמד: הר"ר יואל כץ שליט"א

מו"ה אברהם יוסף אקערמאן הי"ו

המלמד: הר"ר יוסף מאיר שווארטץ שליט"א

מו"ה יואל שפיטצער הי"ו

המלמד: הר"ר יעקב מיכאל היילברויך שליט"א

זכות כל השעות של תורה ותפילה שנלמדו במסגרת הכיתה, יזקף לזכותכם לעד ולנצח נצחים, עץ חיים הוא למחזיקים בה ותומכיה מאושר.

שבת של מי היתה, שבת של רבי אלעזר בן עזריה היתה, וכמה היתה הגדה חיוס, אמרו לו בפרשת הקהל, ומה דרש בה, הקהל את העם האנשים והנשים והטף, אם אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע טף למה באין, "כדי ליתן שכר למביאייהן". (חגיגה ג.)

מפעל החזקת מלמד

שע"י הנהלת המוסדות, פה בארה"ק

דבר בעתו

לקט אמרי קודש מפי צדיקו וקדושי עליון
בגודל קדושת הימים הבעל"ט וסגולתו

אמירת תהלים בימי השובבי"ם (ז)

בחסדים ורחמים גמורים, שע"י שהאדם מקדש את עצמו באמירת תהלים על ידי זה מתעורר מקור הברכה העליונה ובכוחו להתפלל לה' להשפיע כל הטובות והברכות על כל ישראל בכלל ובפרט ברוחניות וגשמיות חיי בני זמננו.

(מגן אברהם)

סגולה

כל האומר תהלים בכל יום כאילו קיים כל התורה כולה וזהו ת"כ לידגליך י"שא מ'דברותיך ר"ת תלים וסמך ליה תורה צוה לנו משה.

(תהלות מהרי"ץ)

סגולה

ועל כן אל יהי קל בעיניך לומר שיעור קבוע תהלים בכל יום כי ע"כ נקראים מזמורים שמכריתין ומזמרים ומחתכין הקליפות שלא יקטרגו קודם שמתחילין להתפלל וע"י אמירת תהלים באים הרבה הצלות לעולם.

(יסוד יוסף)

סגולה

תיקון הדיבור הוא בשבת, ולכן יאמר בשבת קודש כל ספר תהלים בלי שום הפסק שום דיבור ואפילו ביהי רצון, רק שלשה פסוקים לכו נרננה בהתחלה ושלשה פסוקים מי יתן מציון בסוף, ויחזור ויאמר המזמור אשרי האיש כדי שיהא נעוץ סופו בתחילתו ויש כוונה בזה שזה תיקון הדיבור.

(ליקוטי תהלים)

סגולה

ציצית ע"ל כנפי בגדיהם סופי תיבות תלים כי הוא מצוה מן המובחר בהשכמה להתעטף בציצית ולומר תהלים.

(רבינו אפרים)

סגולה

ספר התהלים מביא ליראת ה' ומקרא מלא דיבר הכתוב עקב ענוה יראת ה' ונמצא זה וזה מתקיימים בידי וכן מקרב את הגאולה ועל ידי התהלים קונה מדת הכנוה והשפלות.

(הכתוב לחיים)

סגולה

על ידי הספר הזה ימצא האדם תפילות ותחנונים להתפלל ולהתחנן בהם לפני הקב"ה על כל צרה וצרה בכלל ובפרט, וכן על מה שהאדם נצרך להם.

(מעם לועז בפתחה)

סגולה

הרגיל בספר תהלים הוא דוחה כל מיני פורעניות וכמה פגעים רעים מעליו ומעל כל בני ביתו ומעל משפחתו ומעל כל בני דורו ומגלגל עליו ועליהם כל מיני שפע וטובות והצלחות.

(עמק המלך)

הנה בימי השובבי"ם יתאמץ ויודרו לקרות התהלים בשלימות בכל יומא כי הוא תיקון גדול לפגם הברית, נוטריקון תהלים תזעזעל הלימוד יתקן מ"לה.

(הכתוב לחיים)

סגולה

מובא בספר יראים לגמור בכל שבוע שני פעמים תהלים, וזה תיקון לכל העבירות ובכללות גם כן תיקון גדול לפגם היסוד, דהיינו שיאמר תהלים בכל יום, ופעם אחת כל התהלים בלי הפסק וזה מסר הבעש"ט ז"ע שהוא כמנין כפ"ר שני פעמים ק"ן מזמורים.

(טהרת הקודש)

סגולה

כתב בספר מדבר קדמות וז"ל: דוד המלך התפלל יהוה לרצון אמרי פי, שהקורא תהלים יהא חשוב כעוסק בנגעים ואהלות, וכתבו גורי האר"י"ל כי העוסק בסדר טהרות היא תיקון לפגם הברית, ואפשר שזה היתה כוונת דוד המלך ע"ה דהקורא תהלים יהיה חשוב כנגעים ואהלות ויהיה תיקון משום פגם הברית עכ"ל.

(בנין יוסף)

סגולה

ראיתי לרבינו אפרים בפירושו עה"ת (פר' וזאת הברכה) שכתב וז"ל: כל האומר תהלים בכל יום כאילו קיים כל התורה כולה, ועוד כתב רבינו אפרים (פר' ויגש) והגדת'ם לאבי א'ת כ"ל כבודי במצרים ס"ת תלים, רמז כל האומר תהלים בכל יום זוכה להיות תחת כסא הכבוד, ובמקום אחר כתב רבינו אפרים ז"ל שצריך לומר קצת מזמורים קודם תפילת שחרית, וכבר הגאון החסיד בעל שני לוחות הברית הפליא לדבר על סגולת קריאת תהלים והזהיר לקרותן בנחת כהוגן עיי"ש באורך.

(מדבר קדמות)

סגולה

מנהג טעויות הוא אותם שאומרים תהלים אחר התפלה, שהרי עיקר אמירתו הוא להבריא המקטרגים כדי שתעלה התפלה בשלום אחר כך, ומה יועיל ההבראה אחר שהתפללו אם כבר ח"ו פגעו כמה מקטרגים בתפילתם אין ההבראה כלום, ואפילו אם אין הכוונה אלא לומר שירות ותשבחות של דוד המלך טוב לומר אותם קודם התפילה שכן אמרו חז"ל לעולם יסדר אדם שבתו של הקב"ה ואחר כך יתפלל.

(הלבוש)

סגולה

ע"י אמירת תהלים בכוונה מאירים אל הנשמה, וכל הגבורות והדינים שנתעורר בעולם ע"י הרשעים, ע"י אמירת תהלים בכוונה יכול להעבירם ולבטלם ולהמתיק כל הגבורות

אנקת אסיר

מכתב מאת ה' יואל זאב בן מירל ריסא חוה

היושב בעמק הבכא במדינת יאפאן ומצפה לישועת ה'

דברים שלא שמעו ולא ראו אף פעם בעולם ויש ע'ד אחד שאמר לי שיש עוד נס מד' שהוא: העו'ד שלי! וזה קידוש השם גדול כי הגויים אומרים: אצבע אלוקים הוא וגם היה עכשיו נס אצל גרינוואלד שקיבלו בבית משפט העליון את עדותו של מומחה למכונות אמת שמקום שהוא יהיה אולי הצינור שהשלי'ת יעזור לנו דרכו ומתפללים אנו מכל הלב: אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף (תהילים) ורציתי לשאול אותך אם הגיע מכתב שלי להרה"צ ר' צבי מאיר זילבערבערג שליט"א כי לא ענה לי כלום על המכתב אולי כן?! ושמעתי לאחרונה סיפור שהיו עמוק באדמה 33 אנשים והוציאו אותם עם חבלים ב-15 דקות כל אחד והם היו עמוק באדמה בערך 3000 מטר אז חשבתי שאם ד' הוציא אנשים מתחת לאדמה אז בטח הוא יכול להוציא אותנו מפה ברגע אחד והוא יוציא אותנו בעזרה של א"ה בקרוב [צורח חבלי בעת צרה] ואני רוצה שתודיע לי שמכתב הזה הגיע אליך ואני מקוה שאתה לא כועס עלי שאני לא כותב לך מכתבים בחזרה כי: 'אין עוד מלבדו' ורציתי לחזק אתכם שראיתי לאחרונה באיזה ספר סיפור שאחר הספיד על בנו שנפטר ל'ע והתפללו עליו הרבה ול'ע נפטר רח"ל אז האבא הספיד בלוויה ואמר: אנשים חושבים שהשלי'ת לא ענה לתפילותינו כי ל'ע נפטר בני, אבל באמת הוא הפוך, הוא כן ענה לתפילותינו כי הוא האבא שלנו אבינו שבשמים ואבא מותר לו לענות: לא! ואמר האבא בלוויה כי ד' ענה לו: לא! אז יכול להיות שד' עונה לנו עכשיו גם תשובה ואין אנו יודעים מה הוא עונה יכול להיות שעונה: לא עכשיו, עוד מעט, בקרוב, וכמו שכתוב דום לד' והתחולל לו והקב"ה יעזור לנו שבקרוב נזכה לקבל פני משיח צדקינו ונשמע קול שופר של משיח ונשמע רק בשורות טובות במהרה בימינו אכ"ר.

כ"ד ידידך ואוהבך מריחוק מקום וקירוב הלב המצפה לישועת השם כהרף עין:

יואל זאב בן מירל ריסא חוה

גאלדשטיין

כעת בבית מעצר יפן ולשנה הבאה בירושלים אכ"ר

בס"ד

יום שלישי י"ג שבט תשע"א פרשת יתרו לפ"ק לסדר 'אנכי ד' אלוך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עבדים'

ורציתי להודיע לך שהגיע אלי גם הקבלות של קופת העיר על הצדקה שאתה נותן במקומי בשבילי ושמעתי כי קופת העיר עזרו בהתחלה לעסקנים כדי לשלם לנסיעות של ההורים ועסקנים והוצאות עורכי דינים, כמו שאומרים על 'ונתנו' שאפשר לקרוא אותו 2-3 צדדים שמי שנותן צדקה גם מקבל כסף אז יכול להיות שקופת העיר נתנו צדקה ולכן נותנים להם גם בחזרה מי שנעזר על ידם...?! ורציתי אולי

בס"ד

יום שלישי י"ג שבט תשע"א פרשת יתרו לפ"ק לסדר 'אנכי ד' אלוך אשר הוצאתיך מארץ מצרים' שעה 3:30 אחה"צ

לכבוד עיה"ת בני ברק קרית יואל יצ"ו

אחר דרישת שלומך הטוב כראוי וכיאות! שלום וברכה וכל טוב סלה! רציתי קודם כל להתנצל לפניך על מה שאני לא שולח לך מכתבים בחזרה למרות שאתה שולח לי כל שבוע מכתב חיוזק ואגרות קודש שמלא באמונה ובטחון בד' ומעניינא דיומא כל חג וחג ומועדים וכו' באמת שאני רוצה כל פעם לכתוב לך אבל אני כל פעם חושב שאני עוד מעט אני יוצא אז למה שאני יכתוב לך סתם הרי אני יכול להגיד לך תודה פנים בפנים וגם עכשיו שאני כן כותב לך אני מקוה שמכתב הזה יגיע אליך אחרי שד' ישחרר אותי בעזרה של א"ה בקרוב אכ"ר... ובדרך כלל זה לוקח קצת זמן כי השומרים פה בבית מעצר בודקים את המכתבים אם אין טעות ח'.... אבל רציתי להודיע לך שכל מכתבים שאתה שולח מגיע אלי וזה כמים קרים על נפש עיפה וכמו דלק לאוטו וכך אפשר להמשיך להתחזק בקלות והיום עכשיו בצהריים הגיע אלי המכתבים שלך מפרשת בא ופרשת וארא וראיתי רמז ממך במכתב של פרשת וארא שאתה מחכה כבר שאני ישלח לך מכתב בחזרה לכן אני כותב לך שורות אלו כדי להנאותך קצת... לאחרונה כתבת לי הרבה מכתבים 'פים מר' חיים וואלוזינער 'אין עוד מלבדו' וכן שאני יודה לעובדים בבית מעצר כי הם רק השלוחים וכמו שכתבת לי אני עושה ואני מודה להם מכל הלב כי באמת הם אינם יכולים לעשות כלום ללא השגחת השלי'ת ואפילו לחייך אלי אינם יכולים אם ד' לא רוצה שיהיו אלי וכפי שכבר כתבתי כבר פעם שרואים מההתנהגות שלהם אלינו כי כלל ישראל מתפללים להשלי'ת ועושים סגולות ונותנים צדקה וכותבים מכתבי חיוזק וכו' וכו' וכבר החליפנו 2 שופטים שהיו צריכים להיות שופטים בשבילי אחד היתה אשה ואחד היה שופט שלא אוהב ישראל וכשהיה בפעם הראשונים גם שופטת אז אמרתי לעו"ד שאני לא רוצה אשה אבל העו"ד אמרו לי שאי אפשר להחליף אז אמרתי לעו"ד שאני יתפלל לד' ויחליפו שופטת לשופט וכך היה... וגם השופט הראשי שהיה עד עכשיו לפני כמה חדשים העו"ד אמרו עליו דברים שהוא מאוד שופט ששומר על החוקים כמו שצריך והמבין יבין... ואמרתי לעו"ד שאני יתפלל לד' ויחליפו אותו גם וכך היה שהחליפו שופט... אבל לא שאני חושב שהשופט הוא המחליט אלא בגלל שאנו רואים כפי שהיה אצל אחשוורוש שהחליפו אסתר בושתי ולכן מקוים שפה אצלנו יהיה גם ניסים ונפלאות א"ה וד' הטוב מדריך את הענינים לטובה בזכות תפילות רבים והניסים הם ללא שום עסקנים ועו"ד וללא שום השתדלות בדרך הטבע בכלל... ואני אומר את זה כסדר לעו"ד שהם רק השליחים של השלי'ת ואפילו הם לא יכולים לעשות כלום ואני מונה להם את הניסים שהיו (א) החליפו שופטת (ב) החליפו שופט (ג) מצות ד (4 מינים בבית המשפט ה) מצות בפסח (ו) זקן פיאות (ז) ציצית תפילין (ח) ספרים וכו' והעו"ד כבר אומרים לי לבד שהם רואים

ורק אני צועק בכל יום אוי, אוי וגם בראש השנה במקום שופר צעקתי לפי התנועות תקיעה שברים תרועה אוי אוי וכו'. וראית פעם שהקשה הרמב"ן: למה נענש פרעה הלוא עשה רצונו של הקב"ה כי הקב"ה אמר לאברהם אבינו גר יהיה זרעך בארץ נכריה וענו אותם ארבע מאות שנה ואח"כ יצאו ברכוש גדול אז למה נענש פרעה הוא היה שליחו של מקום לקיים שבועה זו והיה צריך לקבל שכר ע"ז אז מקשה הרמב"ם למה נענש פרעה הוא היה שליחו של הקב"ה? וכמו משה רבינו שהיה שליחו של הקב"ה להוציא את בני" ממצרים וקיבל שכר ע"ז ומה פרעה שונה ממשה רבינו לגבי שליחותו של הקב"ה? אלא מתוך הרמב"ם כך שאם פרעה היה עושה שליחותו של הקב"ה לשם שמים והיה אומר לשם ייחוד וכו' הוא היה מקבל שכר ולא היה נקרא פרעה הרשע אלא משום שפרעה עשה את מה שעשה לישראל כדי למלאות תאוותיו ולכן נקרא פרעה הרשע ונענש במכות מהקב"ה בעצמו כי לא עשה את שליחותו לשם שמים כמו משה רבינו ע"ה עשה שליחותו לשם שמים וגם ראיתי פעם עוד תירוץ על הקושיא למה נענש פרעה? זה בגלל שלא אמר ד' לאברהם גר יהיה זרעך בארץ נכריה ועינו וכו' אלא אמר ד': גר יהיה זרעך בארץ (לא להם) נכריה ועינו וכו' ולכן מי אתה פרעה שאתה מענה את ישראל מי שמך לאיש? ולכן נענש. וגם מקשים למה נענשו סוסים של מצרים מה הם עשו ליהודים? כי כתוב סוס ורוכבו רמה בים אז למה נענשו גם הסוסים כי הם היו הגורמים והמסייעים למצריים לרדוף את ישראל ולכן נענשו! וכל שכן הגויים שמענים את ישראל יענשו מהקב"ה כי הם אנשים שיש להם דעת ויש להם בחירה ויכולים לבחור בטוב או ברע ואם הם מתנהגים בצד הרע אז בטח ד' יעניש אותם כשירצה ד' וד' יתברך רץ לו מספיק זמן מתי לשלם את עונשו לכל אחד שהציק לישראל ובאמת אין על מי להיות בכעס עליו כי אם מתחילים להיות בכעס אז אפשר להיות בכעס על הרבה אנשים למשל: שופטים, תובעים, שוטרים סוהרים, מפקדים, קצינים, מנהלים, אחראים, עובדים, אנשי מכס, משטרה, בעצם מי שעשה את החוקים והמשלחים, והפושעים אז הכי טוב ללכת מיד למי שברא את כל הדברים האלה ומי שמנהיג את כל העולם כולו בהשגחה פרטית כי אני מאמין באמונה שלימה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים ואין עוד מלבדו וראיתי פעם בספר ע"מ דאיתא כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה ומה כעס אצל עבודה זרה? אלא הדבר הוא כך שמי שכועס על מי שעשה לו דבר רע סימן שח"ו אינו מאמין שהכל מאתו יתברך כי אם היה מאמין שהכל מהש"ת לא היה כועס ולכן מי שכועס כאילו עובד עבודה זרה כי בזה שהוא כועס הוא מראה כאילו שיש ח"ו עוד כח בעולם ולכן כאילו עובד עבודה זרה וזה ווארט נפלא! וידוע שיש בעולם כזה דבר שוחד ומובא מהחפץ חיים (אני חושב!) שיש גם בעולם הבא שוחד ואין הוא השוחד למעלה הוא מי שנותן צדקה זה כמו שנותן צדקה (שוחד) למקטרגים והמקטרגים אינם מקטרגים עליו, שהם נותנים לזה שנותן צדקה לעבור את כל תפילותיו ובקשותיו לפני הקב"ה ואין מחיצות כי ידוע המאמר שנותנים (לא יתירץ כלל לשונו) לא יתירץ געלט (כסף) ורציני להגיד לך שאני מתפלל עליך === בן === שתצליח בכל ענינים ושימלא ד' כל משאלות לבך לטובה אמן סלה וכמו שאומרים ומוסיפים 'לטובה' שד' יתן לנו רק דברים שבאמת טוב לנו כי יש דברים שנראה רע ובסוף הוא טוב ויש דברים שחושבים שזה טוב ובסוף רואים שזה לא טוב לכן אנו מבקשים שימלא ד' כל משאלות ליבנו 'לטובה' ושיהיה לנו רק טוב סלה אכ"ר

שתכתוב לי מה נשמע בב"ב, בשיכון, בישיבה, בקהילה רק אם אתה רוצה ואם אתה יכול למסור לבחורים משיבתנו סאטמאר שישלחו לי מכתבים ואולי אתה תהיה שלוחם והעיקר אני רוצה לקבל מכתבים מאלו ששלחתי להם מכתב שישלחו מכתב בחזרה אם הם יכולים וכבר ביקשתי פעם ואולי לא הגיע לידך הבקשה שלי, שאני רוצה שישלחו לי תוכן דבריו של הר"צ ר' צבי מאיר שליט"א שאמר לאנשים בעת שדיבר בגלילנו ולא כל הדרשה אלא תוכן דבריו מה שאמר וסיפר עלינו ואני ישמח מאוד לקבל את תוכן דיבוריו מה שדיבר עד עכשיו ועוד, וכו' ואני רוצה לשמוע גם מה שמדברים עלינו ומה אומרים אנשים מהצד ומה מספרים עלינו ועל העסקנים ומה אומרים הצדיקי הדור בשבילינו ברכות, הבטחות, סגולות, תפילות, קבלות טובות, וכפי ששמעתי השטן קצת מרקד בין העסקנים האם זה אמת? ושמעתי שהיה שריפה בארץ ישראל ונשרפו בערך 50 איש סוהרים ואמרת לקונסוליה ישראלי שאולי הסוהרים עשו צרות ליוסף בן איטא רבקה או לשאר יהודים? ותזכיר לי === שישלח לי גם מכתבים ועיקר שאני רוצה לדעת הוא רק בשורות טובות שידוכים, זיווגים, הולדת בן/בת, חתונה, בר מצוה, שדכן הגם ראיתי שדכ"ן ר"ת: כי שיבר דלתות נחושת בקיצור שמחות חתן, כלה, ומה מדברים על מצב שלי אני רוצה לדעת מה מדברים כדי שאני יוכל לכתוב מה אמת ומה לא אמת כדי שלא יהיה טעות, כי למשל היה פה משהו מאמריקא לבקר אותי בבית המעצר ואמר לי אני חשבת שאני ימצא חור שבור ובוכה והנה אני רואה בחור שמח ואמרת לי שזה בגלל תפילותיכם שאתם מתפללים לד' לכן אני יכול להיות רגוע ושמח שד' ינהל את הענינים רק לטובה. ע"כ אם אתה יכול לכתוב לי הכל מה שאתה יודע ושמעת ואם אתה חושב לכתוב לי דברים שאין אתה רוצה שגיע לאנשים אחריים אז תשלח לי מכתב בכתובת שכתוב על מעטפה זו ששלחתי לך ותכתוב באנגלית את שם שלי וכתובת של בית מעצר בדיוק כמו שכתוב על המעטפה הזו ששלחתי לך עכשיו רק אם אתה רוצה! ורציני להודיע לך שאם אתה רוצה אתה יכול לבוא לבקר אותי פה בבית מעצר כל יום על 20 דקות חוץ משבת ויום ראשון וחגים ביחד עם מתורגמן ואני ישמח מאוד אם תבוא פעם אלי עם הר"צ ר' צבי מאיר וכל מה שאני כותב לך פה זה רק כפי רצונך אם אתה רוצה! וראיתי תמונות ממך ביחד עם הר"צ ר' צבי מאיר בהפגנות של קברים ביפו ומה נשמע עם הקברים אני חושב שאם אני הייתי בהפגנות היו כבר אולי גומרים לחפור (סתם צוחק)!!!! כי למשל אני הייתי בהפגנות בכביש חוצה ישראל בעת שחפרו שם קברים ולאחר הפגנה אחד או שתיים שהיינו כבר לא חפרו קברים!!!! והמשפט הבא יהיה ביום ו' פרשת ויקרא ה' אדר ב' תשע"א כפי תוכנית של הגויים יאפאן! והחדוש הזה הוא חדוש שבט ושבת ר"ת שנשמע בשורות טובות, 'שבט' ומשענתך המה ינחמוני... ורציני להוסיף לך על המצוות שאני יכול לקיים פה חוץ ממה שכתבתי כבר והו' 'תשליך' ואני מקיים את זה לא השנה והוא: השלך על ד' יהבך והוא לכלכל לא יתן לעולם מוט לצדיק כי תשליך שעושים לפני יום כיפור וראש השנה זה מלשון ותשליך במצולות ים כל חטאתם ואני עושה תשליך בדרך אחרת והוא השלך על ד' יהבך וכו' ופעם אחד היה מעיק לי שאני לא יכול לצעוק 'אוי אוי טאָטע' כי היפנים אוהבים רק שקט ואם צועקים אז זה נקרא שמפריעים לאחרים אבל ראיתי פעם מאיזה צדיק מהריזשניער ז"ל ע שאפשר לצעוק בשקט (בקול רעש גדול בשקט) לעשות גלגול שלג מתחת לפוך (דאכענע) ולרקוד בישיבה (כשיושבים) לעשות תעניתים עם סעודת בשר ודגים וכל מטעמים (בכל ש"ק) להעלות ניצוצות הק' וגם לעשות התבודדות בין 1000 אנשים ועל הצעקה ראית ע"מ שאומרים בנשמת כל חי על צעקת הדל הקשיב ותושיע, שאפילו צעקת הדל שדל הוא גם שקט אפילו צעקה כזו תשמע ד' והתחזקתי מזה מאוד

מאת: יואל זאב בן מירל ריסא חוה גאלדשטיין הי"ו

כעת בבית מעצר משיבה יאפאן

ולשנה הבאה בארעא דישראל משוחרר אכ"ר

משולחן מלכים

שיחות קודש שנשמעו מפי כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

פנימי — קנג — בלתי מוגה

ביקור בבית כ"ק אדמו"ר מצאנז-קלויזענבורג שליט"א מארה"ב בארא פארק יע"א

מוצש"ק פרשת יתרו תשע"א לפ"ק

רבינו: וואס טוט מען עפעס גוטס?
האדמו"ר מקלויזענבורג: ברוך השם, נאך שבת...

רבינו: שבת 'קבלת התורה'.
האדמו"ר מקלויזענבורג: יעדער שבת איז יומא דאורייתא (וזה"ק ח"ב דף פ"ט), און כל שכן, שבת קבלת התורה.
רבינו: לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה (שבת פ"א).
האדמו"ר מקלויזענבורג: מוצאי שבת איז אלעמאל דער זמן פון מחדש זיין די לבנה (ארי"ה סי' תכ"ז ס"ב), ווייל דעמאלטס איז מען מבושם און מ'איז בשמחה, פון די שמחה פון שבת.

רבינו: ווען מ'איז געקומען צו מתן תורה, זאגט די גמרא (שבת פ"א) אז מ'איז געווען כפה עליהם ההר כגיגית, אם אתם מקבלים את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם, פארוואס? נאר וויבאלד שבת במרה נצטוו (סנהדרין נ"ה), אויב מ'וועט יעצט מקבל זיין די תורה איז מען געווארן למפרע א ישראל, האט מען געמעגט האלטן שבת נאך פאר קבלת התורה, אבער אויב מ'איז נישט מקבל די תורה, קומט דאך אויס אז עס ווערט נתעורר פארוואס האט מען געהאלטן שבת.

האדמו"ר מקלויזענבורג: ווייל עכו"ם ששבת איז דאך חייב מיתה (סנהדרין נ"ה).
רבינו: יא, און ממילא 'שם תהא קבורתכם' וכעונש על שמירת שבת.
האדמו"ר מקלויזענבורג: מ'איז א אלטע קשיא, דער פנים יפות (פ"ר בשלה) האט צוטוהן וואס איז געווען אין מרה, צי במרה איז געווען אלע צוויים אויף מלאכות.

רבינו: וואס טוט מען עפעס גוטס?
האדמו"ר מקלויזענבורג: ברוך השם, נאך שבת...
רבינו: שבת 'קבלת התורה'.
האדמו"ר מקלויזענבורג: יעדער שבת איז יומא דאורייתא (וזה"ק ח"ב דף פ"ט), און כל שכן, שבת קבלת התורה.
רבינו: לכולי עלמא בשבת ניתנה תורה (שבת פ"א).
האדמו"ר מקלויזענבורג: מוצאי שבת איז אלעמאל דער זמן פון מחדש זיין די לבנה (ארי"ה סי' תכ"ז ס"ב), ווייל דעמאלטס איז מען מבושם און מ'איז בשמחה, פון די שמחה פון שבת.

האדמו"ר מקלויזענבורג: יא, ביי זה אלי ואנוהו, און דאס איז געווען רפ"ו יד'הם' מדברי תורה, אז זיי זענען שוין נישט געווען אין די מדרגה אז די גאנצע גוף און די הענט האבן משיג געווען.

רבינו: יא, די ייטב לב איז אין סוף פרשת בשלח (ע"פ ועל נמותם).

אזוי ווי ביי יעקב אבינו שטייט (בראשית מה, יד) שובל את ידיו, איז דא דארטן א שיינע ייטב לב (ע"פ וישלח ישראל את ימינו), ער מיינט דאס וואס די תרגום זאגט 'אחכמינו ידוהו', אז ער האט אריינגעגעבן חכמה אין די הענט אריין, ער זאגט דארט א אינטערסאנטע זאך, יעקב האט דאך געמאכט אפרים פאר מנשה, די הענט האבן נישט געוואלט גיין, אזוי ווי דער רבי ר' מענדעלע (הרח"ק הרבי ר' מנחם מענדל מרימאנוב ו"ל) זאגט אויפן פסוק (בראשית כב, י) וישלח אברהם את ידו, דא אויך, האבן די הענט נישט געוואלט גיין צו אפרים, ווייל ער איז דאך באמת נישט געווען דער בכור, נאר יעקב אבינו האט משיג געווען דאס עתידות, און די הענט האבן נישט משיג געווען די עתידות, נאר וואס ס'איז יעצט, וועגן דעם האבן די הענט נישט געוואלט גיין, נאר יעקב אבינו האט געזעהן מיט רוח הקודש אז ואחיו הקטן יגדל ממנו, האט ער מקדים געווען אפרים, און וועגן דעם האט ער געדארפט שיקן די האנט און אים צווינגען, כי מנשה הבכור, אזוי זאגט דער ייטב לב אין פרשת וידהי.

דער עצי חיים האט געמיינט וואס רש"י זאגט (ר"פ וארא) אויף משה רבינו 'שקשה לדבר ולומר למה הרעותה לעם הזה', אז ער האט זיך געמוטשעט צו זאגן אזוי, ווייל ס'איז דאך נישט געווען דער רצון ה' אז ער זאל אזוי זאגן נאר לטובת די אידן האט ער אזוי געזאגט, איז אים שווער אנגעקומען דאס רעדן.

איז נישט געווען אונטן ביז יום הקדוש, מוז דאך אזוי זיין אז זיי האבן משיג געווען, אזוי ווי די אבות הק' האבן משיג געווען.

האדמו"ר מקלויזענבורג: ס'איז דא די ווארט אילו קרבנו לפני ה' סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו, ווייל זיי האבן משיג געווען.

רבינו: ס'מוז דאך אזוי זיין, דאס שטייט אין קדושת לוי (קדושה ראשונה לפרים).

האדמו"ר מקלויזענבורג: יא, זיי זענען אזוי נודרך געווארן.

ס'שטייט דאך אז די מן האט מוזק געווען...

רבינו: דער ישמח משה זאגט (פר' בשלח) דאס אויפן פסוק (שמות מז, מז) הוא הלחם אשר נתן ד' לכם לאכלה, אז די מן האט מוזק געווען די אלע אברים.

די גמרא זאגט (קדושין לה) אז עוגות שהוציאו ממצרים טעמו בהם טעם מן, וואס מיינט 'טעם מן?' אז זיי האבן געהאט אין זיך די כח פון די מן, האט דאס אויך מוזק געווען, במילא אז די עוגות האט זיי מוזק געווען, האבן זיי משיג געווען די תורה.

ממילא גלייך פון ווען מ'איז ארויס פון מצרים האבן זיי שוין געהאט אין די עוגות דעם כח פון די מן אז ס'זאל מוזק זיין זייערע אברים.

האדמו"ר מקלויזענבורג: ס'איז דא א מוראדיגער ייטב לב - כ'האב עם קיינמאל נישט באמערקט ביז יעצט - וואס זאגט ביי מלחמת עמלק אז ביי די אידן איז געווען רפ"ו ידים מדברי תורה (כמו שדרשו חז"ל (פנהדרק ק) מתיבת רפידים), און וועגן דעם ווען ס'איז געווען ביי משה רבינו והי' כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל (שמות יז, יא) [וידרשו חז"ל (ראש השנה כט). וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים היו מתגברים], זאגט ער אויך די בחינה, אז די אידן פארן חטא זענען זיי געווען אין די בחינה פון פסקה זוהמת, אז אלע איברים האבן משיג געווען.

רבינו: ער מיינט שט' וזהו מראין אותו באצבע' וכמו שפירש רש"י בפר' בשלח ע"פ זה אלי, שבכבודו נגלה עליהם וזהו מראין אותו באצבע, ראתה שפחה על הים מה שלא ראו נביאים! אז די אצבע האט אויך משיג געווען.

ידוע מה שפי' הרח"ק מוהר"ם מרימאנוב זצ"ל בהעקדה שכ' שם וישלח אברהם את ידו ויקח את המאכלת לשחוט את בנו' שאברהם אבינו ע"ה הרגיש בנפשו מצוות הבוה"ה והרגיש מאי רצונו ית' ומה לא, והקב"ה צוה לו ליקח את יצחק בנו על העקדה אבל הרי רצון השי"ת הי' שלא לשחוט, אלא רק לסנותו, ולכן אבריו של אברהם אבינו הרגישו שכאן זה לא כשורה, וזה לא ממש רצון הבוה"ה ית', ולכן כתיב "וישלח אברהם את ידו" שהיה מוכרח לשלוח את ידו ליקח את המאכלת בעל כרחו, כי אבריו לא רצו לעשות זאת בהרגישם כי זה אינו רצון הבוה"ה, עכדה"ק.

האדמו"ר מקלויזענבורג: איך ווייס נישט פארוואס מ'האט עס ארויס גענומען, מ'האט געדארפט עפעס פאררעכטן דעם בור, האט מען נישט צוריק געלייגט דעם שטאפער.

דער טאטע ז"ל האט מקפיד געווען אין אלע מקוואות וואס ער איז געווען, זאל אויך זיין אזוי, כדי ס'זאל נישט צוקומען צו א מבשול.

רבינו: אונז האבן מיר אין קרית יואל א מעין וואס קומט ארויף, נישט מיט א דרוק, נאר וואס קומט ארויף נאטורליך, אבער מ'טובל'ט זיך נישט אינעם מעין, נישט אזוי ווי אין די אלטע היים, אין די אלטע היים האט מען זיך גע'טובל'ט אינעם מעין, מ'איז אראפ געגאנגען טיף.

האדמו"ר מקלויזענבורג: דער טאטע האט געזאגט אז ער איז געווען אין אויסטראוועזע איז מען אראפ געגאנגען אפשר הונדערט טרעפ.

רבינו: אין סיגוט איז מען אויך אראפ געגאנגען, דער טאטע ז"ל האט אזוי געזאגט אז אין סיגוט איז געווען א מעין, אמאל פאלט עס און אמאל שטייגט עס, ס'האט זיך זמנים אין יאר, און ווען ס'פאלט דארף מען אראפגיין, טיף אראפ, און ווען ס'שטייגט טובל'ט מען זיך גראד, במילא קומט אויס אז א מקוה דארף געבויט ווערן מיט טרעפ מ'זאל זיך קענען טובל'ן.

זיך טובל'ן אין מעין מקוה איז זייער שווער, און דעמאלטס אין סיגוט איז געווען אזוי, און ס'איז טאקע געווען נאר איין מקוה. היינט קען מען נישט האבן נאר איין מקוה, ס'איז דא ריבוי אוכלסין, מוז מען האבן עטליכע בורות צו נוצן אין איינמאל, איז עס א מעין הנפסק (עי' שרע' יו"ד סי' ר"א סעי' י') אבער עס קומט ארויף פון זיך אליינס.⁴

האדמו"ר מקלויזענבורג: אן קיין שום זאך נישט, אפילו א וואסער-דרוק אויך נישט.

חיים מכריע להחמיר כשיטת הרמב"ם והראב"ד במקום שאפשר, ע"ש באריכות. ובכדי שלא יפסל ע"י נטל סאה ונתן סאה, עושים שתי בורות האחת פתוחה והאחת סתומה.

4

דהנה מבואר בשו"ע (שם) דכאשר טובלין במעין עצמו, א"צ שיהיו שם מ' סאה, ומותר גם בוחלין, משא"כ כשנפסק קילוח המעין, ומי המקוה אינם מחוברים למעין עצמו, אזי צריך שיהיו בו מ' סאה באשבורן. ועיין בשו"ת מהר"ק שםבא פלוגתת הראשונים אי מעין הנפסק דינו כמעין המטהרין בוחלין או דינו כמקוה ופסול, הו"ד בש"ד סק"ל.

דער עצי חיים האט דאס געזאגט פרשת וארא פאר'ן הסתלקות, אין יענעם שבת (ונדפסה בברך משה פר' וארא עמ' ל"ח).

האדמו"ר מקלויזענבורג: ער איז טאקע אוועק דעמאלטס.

זונטאג איז ער צוזאם געפאלן?

רבינו: מאנטיג.

האדמו"ר מקלויזענבורג: וואס ער האט מספיק געווען אין די יונגע יארן איז דאך נישט משיג צו זיין, בכל מקצועות התורה, אויף מקוואות, איך פארשטיי אז מ'האט אויך נישט אלעס געדרוקט.

רבינו: אוודאי נישט, ס'איז נאך געווען חידושים אויף מסכתות, כמה וכמה מסכתות, ס'איז געווען אויף פסחים, אויף בבא מציעא, אויף קידושין, פון וואס איז געווען אויף מסכתות, איז נאר אויף גיטין און מקוואות געדרוקט, ער האט אויך געהאט א חיבור אויפן חשיב משה (שרת ממרן הישטת משה ז"ל), נאכדעם האט ער געהאט א חיבור אויף סוגיות, ער האט אסאך געשריבן.

האדמו"ר מקלויזענבורג: דער זכרון זיינע איז מבהיל על הרעיון.

רבינו: ער האט גערעדט מיט מענטשן און ער האט דעמאלטס געשריבן.

*

ונסתובבה השיחה בענין המקוה הפרטי של האדמו"ר

מקלויזענבורג אשר מסרו לכבודו של רבינו

האדמו"ר מקלויזענבורג: ווען מ'איז היינט געווען אין מקוה, האט איין שטאפער געפעלט דארטן - מסתם האט מען עס באמערקט - מ'דארף דאך מאכן צוויי בורות [של מי גשמים], אזוי ווי דער דברי חיים זאגט, איינס זאל זיין פתוח אלעמאל, און דארט זאל זיין א השקה תמידית, און איינס איז דא, וואס נאכ'ן מאכן די השקה פארמאכט מען עס.

רבינו: יא, וועגן נטל סאה ונתן סאה [עיין במס' דף יבמות פ"ב: ובראשונים שם] פארמאכט מען דאס.³

3

עיין בשו"ת דברי חיים (ח"א יו"ד סי' מ"ב) שםבא מחלוקת התוס' והרמב"ם והראב"ד אי בעינן השקה תמידית או שדי בפע"א, והדברי

רבינו: נישט מיט די לופט-דרוק ווי מ'רופט עס דא, אפילו דאס אויך נישט.

מיט די היינטיגע כלים קען מען גראבן – באמת איז די מעין הונדערט און פופציג פוס טיף אין די קרקע – און אויסגראבן אזא גרויסן לאך מיט א בארער, האט מען אראפ געגראבן ביז הונדערט און פופציג פוס, און אנגעפילט מיט צימענט ביז ארויף, אין דעם צימענט האט מען געמאכט א אינעווייניגסטע (לאך) מיט א בארער, אראפ געבארן דעם גאנצן לענג, ביז מ'איז אנגעקומען ביז אונטן, ממילא איז עס געווארן ווי א צינור.

האדמו"ר מקלויזענבורג: אז ס'איז פון צימענט ווערט עס נישט נבלע.

רבינו: ס'ווערט נישט פארלוירן אין די זאמד.

האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'מין דאס צו זאגן.

רבינו: קומט אויס אז ס'איז א צינור פון צימענט וואס איז איין שטיק פון אונטן ביז ארויף, און די וואסער קומט דארט ארויף נאטורליך, מ'בויעט עס נישט מיט קיין בלאקס, נאר געמאכט פון צימענט, אז מ'האט היינט די כלים קען מען עס גראד מאכן, ס'זאל אראפ גיין, אמאל האט מען עס נישט געקענט מאכן.⁵

האדמו"ר מקלויזענבורג: מ'האט שטארק מחדר געווען אויף א מעין מקוה.

והמשיך רבינו: און אזוי קען מען עס נוצן אן א דרוק, חוץ פון דעם האט מען אויך געמאכט ס'זאל זיין מי גשמים, ביי א מעין קען מען קיינמאל נישט וויסן וואס עס וועט זיין שפעטער, און א מקוה מוז מען האבן.

האדמו"ר מקלויזענבורג: דער ייטב לב צום סוף פרשת בשלח רעדט אויך וועגן זיך טובל'ן אין א מקוה ווען מ'גייט צום דאווענען.

רבינו: יא, ער זאגט דארט ל'ב מ'הור ב'רא (תהלים נא, יב) איז ראשי תיבות 'טובל' (ועי' בייטש פנים ל'ג מדות אות ד').

מ'מוטשעט זיך פארוואס טובל'ט מען זיך יעדן טאג, דערציילט מען אז ס'איז געווען א מעשה ביים בעלזער רב

(הרה"ק מהרי"ד ז"ל) אז ס'איז געקומען צו אים א אשכנזישער רב, און אים געזאגט אז די חסידים טשעפענען אים, האט אים דער בעלזער רב געפרעגט, וואס טשעפעט מען? האט ער געזאגט אז ער גייט נישט אין מקוה, האט אים דער בעלזער רב געפרעגט פארוואס גייט ער טאקע נישט אין מקוה? האט ער געזאגט, וואו שטייט אז מ'דארף גיין אין מקוה יעדן טאג? האט אים דער בעלזער רב געזאגט 'אז מ'פרעגט אויף א מנהג ישראל וואו שטייט איז עס אפיקורסות, און אז מ'פרעגט וואו עס שטייט וועל איך זאגן, ס'שטייט אין מגן אברהם אין הל' יום הכיפורים (סי' תר"ז סק"ה) מ'זאל גיין אין מקוה ערב יום כיפור ווייל תשובה דארף טבילה (ד"מ בשם מהרי"ל), און די משנה זאגט דאך (שבת קנ"ג) שוב יום אחד לפני מיתתך דארף מען דאך גיין יעדן טאג אין מקוה.

דער רמב"ם זאגט אין הלכות מקוואות (פרק י"א הל' י"ב) אז די גאנצע מקוה איז א חק,⁶ און אזוי זאגט ער ער אויך (הל' איסורי ביאה פרק י"א הל' מ"ז) אז אפילו כל מימות שבעולם וועלן קומען וועט מען נישט ווערן טהור, נאר א מקוה איז מטהר. און דער בני יששכר (לחדש תשרי מאמר ג' דהש"ב) ברענגט אראפ פונעם רבי ר' זושא טאמער דער שטן איז מקטרג אז מ'איז נישט ווערד, איז טאמער מ'האלט א חק אן א מעם, איז דער אויבערשטער אויך משפיע אפילו מ'איז נישט ווערד אן א מעם, און ער מיינטשט "באין מליץ יושר מול מגיד פשע תגיד ליעקב דבר 'חוק' ומשפט", אונז האבן מיר נישט היינט קיין אפר פרה פאר א חוק, וועלכע חוק האבן מיר היינט יא, דאס איז מקוה, אז מ'גייט יעדן טאג אין מקוה איז עס א חוק, דעמאלטס איז מען ווערד אז דער אויבערשטער זאל משפיע זיין, צי מ'איז יא ווערד צי מ'איז נישט ווערד, אום געפרעגט קשיות.

האדמו"ר מקלויזענבורג: די ווארט פונעם בעלזער רב פלעגט דער טאטע נאכזאגן, אז עס איז דא א תשובה פון רבי צדוק הכהן – אין צבי תפארת איז דא די תשובה – ער זאגט דארט די מעס פון גיין אין מקוה.

6

ו"ל הרמב"ם (שם) דבר ברור וגלוי שהטומאות והטהרות גזירות הכתוב הן ואינן מדברים שדעתו של אדם מוכרעתו והרי הן מכלל החוקים וכן הטבילה מן הטומאות מכלל החוקים הוא שאין הטומאה טיט או צואה שתעבור במים אלא גזירות הכתוב היא, עכ"ל.

5

הכוונה בזה הוא בענין שכתבו הראשונים בממשיך את המים ממעין לתוך מקוה ע"י דבר המקבל טומאה, אי מותר לעשות כן, ובשו"ת דברי יואל (י"ד סי' ע"ד) הוכיח דגם הראש שמוקל כתב בסוף דבריו דלא יצא מידי ספק ומגדוד איסור, עיי"ש, ועי' שיוצקים את הצימנט לתוך הקרקע ואח"כ עושים שם את החור ודאי דלא מוחשב ככלי.

רבינו: אזוי? דעם מעם פון שוב יום אחד לפני...

האדמו"ר מקלויזענבורג: ער זאגט נישט פון שוב יום אחד... און כ'האב עס נישט געזעהן אינעווייניג - כ'האב עס שוין אמאל געזוכט - נאר כ'האב עס געהערט פונעם טאטן כמה פעמים אז אין צבי תפארת זאגט ער פון רבי צדוק אז דער מעם צו גיין יעדן טאג אין מקוה איז וועגן תשובה, און א איד דארף יעדן טאג תשובה מוהן, און דער מגן אברהם זאגט אז מ'דארף זיך טובל'ן, במילא לויט דעם גייט מען יעדן טאג אין מקוה.

רבינו: אין סוף ספר מהרי"ד ברענגט ער אז דער בעלזער רב האט פאר איינעם אזוי משיב געווען.

האדמו"ר מקלויזענבורג: חסידים הראשונים היו כל ימיהם בתשובה... [לשון הספר חובות הלבבות (שער עבודת האלהים פ"ג) וכבר נאמר על קצת הפרושים, שהיו כל ימיהם בתשובה, מפני שהיו מחדשים בכל יום תשובה בעבור תוספת הכרתם בגדולת האלהים בכל יום וקיצורם במה שהם חייבים לו מן העבודה בשעבר].

ס'איז געווען צדיקים וואס האבן געהאט מנהגים אין דעם.

רבינו: יא, נישט יעדער איז געגאנגען...

האדמו"ר מקלויזענבורג: דער דברי חיים איז דאך געגאנגען עטליכע מאל דורכ'ן טאג.

רבינו: ער איז געגאנגען אינמיטן א תשובה שרייבן.⁷

האדמו"ר מקלויזענבורג: ס'איז געווען זיינע ענינים, מדריות פון צדיקים.

רבינו: דער דברי חיים איז אמאל געווען אין מקוה, און מ'האט אים גע'גנבעט' געלט, און ער איז געווען אויס מענטש, ווייל ס'איז מיטגעגאנגען מיט אים עפעס א אייניקל פונעם רבי ר' אלימלך, כ'זויים נישט ווער ס'איז געווען, און ס'איז געפאלן דער חשד אויף אים, ווייל ער איז

דארט געווען, איז ער געווען זייער צוקאכט. בקיצור ער האט אהער פארארבעט און אהין פארארבעט, אינמיטן איז איינער געקומען צו לויפן אז איינער איז צוזאם געפאלן, און מ'איז געקומען בעטן פאר אים א ישיעה, האט דער דברי חיים געזאגט 'אז ער וועט אפגעבן דאס געלט וועט ער געזונט ווערן, איז יענער זיך געקומען מודה זיין, האט שפעטער דער דברי חיים געזאגט 'כ'האב שיעור חושד געווען א אייניקל פונעם רבי ר' אלימלך', דער דברי חיים איז געווען אויס מענטש אז ס'איז אויסגעקומען אז ער האט געדארפט חושד זיין א אייניקל פונעם רבי ר' אלימלך ז"ל.

דאס מקוה אליינס איז דאך געווען ביי אים א געוואלדיגע עבודה, יעדעס מאל אין מקוה האט ער מקבל געווען ד' מיתות בית דין, אזוי האט ער גערעדט 'כ'זועל זיך פארשטיינערן פאר'ן באשעפער', ער האט געמאכט מיט די קאפ כאילו עס פאלן שטיינער, און ער האט אנגעכאפט די האלז כאילו... ער פלעגט אזוי אפעמעמען נאכדעם, און מ'האט געזעהן אז ער האט מיטגעמאכט... ס'איז געווען עפעס א מין עבודה... און ער האט פיר מאל אזוי גע'טובל'ט, נאך יעדע קבלה האט ער זיך גע'טובל'ט, נאך 'סקילה' האט ער זיך גע'טובל'ט לשם סקילה, און נאך 'שריפה' לשם שריפה... ער האט זיך פיר מאל אזוי גע'טובל'ט, און נאכדעם איז ער ארויס געגאנגען. ס'איז געווען א געוואלדיגע עבודה.

האדמו"ר מקלויזענבורג: איינער פון די רבנים זענען געפארן קיין צאנז, און ער האט זיך באהאלטן, ווייל ער האט געוואלט זעהן די עבודה, האט ער געפילט ממש א מעם מיתה, ווען דער דברי חיים האט געזאגט די עבודות, האט ער ממש געפילט א מעם מיתה ממש, ווי ער דערווערגט זיך.

אינמיטן א טאג האט ער עטליכע מאל געקענט גיין.

אין אבני צדק (שרית ממרן הייבט לב, אבה"צ סי' נ"ב) ברענגט ער א אינטערסאנטער זאך פונעם דברי חיים, ער זאגט דארט א מורא'דיגער לשון...

רבינו: 'מרב טרדותיו בעבודת הקודש לא זכר דברי עצמו', דאס מיינט איר?

האדמו"ר מקלויזענבורג: יא יא, ס'איז א מורא'דיגער ווארט.

7

והלש"ק של בניו בהקדמה לספ"ק דברי חיים: סיגף עצמו כל ימיו באש ובמים, במקוואות אין שיעור, עיי"ש. עי' בס' באוצר ישראל (אות מ"ו) בשם הגה"ק מבארנבו זי"ע שפע"א כשהיה בצאנו הלך הרה"ק מצאנו ביום אחד ע"ב פעמים למקוה, והכניסה והיציאה היה ברגע כמימרא.

ויש לציון שבס' פי צדיק (עמ' רפ"ט) מסופר שלפני שמרן הד"ח כתב המכתב הראשון חידוע לעיר ריישא בענין המחלוקת יד בלילה ההוא עשרות פעמים במקוה, ע"ש.

רבינו חזר בהתלהבות על לשון קדשו של מרן הייטב לב: 'מרום טרדותיו בעבודת הקדש לא זכר דברי עצמו'.⁸

*

רבינו: ער איז געווען דאס לעצמע מאל אין צאנז אין ווינטער תרל"ז, ווען זיי האבן זיך משדך געווען, דער לאפושער רב (הגה"צ ר' משה דוד מייטלבוים ז"ל) האט דעמאלטס חתונה געהאט, איז ער דעמאלטס געווען אין צאנז, און ער איז אהיים געקומען זייער צוקאכט, און ער האט נישט געוואלט נעמען קיין קוויטלעך, ביז נאכ'ן פטירה פונעם דברי חיים האט ער נישט גענומען קיין קוויטלעך, און האט געזאגט 'אמאל זענען מיר אייניג געווען, און ער איז מיך אזוי איבער געוואקסן...'

האדמו"ר מקלויזענבורג: אזוי האט ער געזאגט, אמאל זענען מיר אייניג געווען...

רבינו: יא, אזוי האט ער געזאגט, און ער האט נישט געוואלט נעמען קיין קוויטלעך.

ער האט אים מספיד געווען ערב ראש חודש אלול.

האדמו"ר מקלויזענבורג: ער האט געמייטשט 'ללמוד את בני יהודה קשת' (שמואל-ב א יח).

רבינו: ס'איז געדרוקט אין ייטב פנים [בפתיחה לער"ה אלול, ורש"ל לא מוזכר שמו של הרה"ק מצאנז (וועין בדברי יואל פ"ר בא עמ' רפ"ו)].

דער דברי חיים איז דאך שוין נפטר געווארן כ"ה ניסן, און דער ייטב לב האט געזאגט אז ער קען זיך נישט צוזאם נעמען צו זאגן א הספד.⁹

האדמו"ר מקלויזענבורג: דער ייטב לב איז דאך בכלל געווען א גרויסער עניו, דער גארליצער רב (הגה"ק ר' ברוך ז"ל בנו של מרן הדברי חיים ז"ל והתן מרן הייטב לב ז"ל) איז דאך געווען גאר א גרויסער מבין, און ער האט געזאגט, 'מיין שווער איז געווען א צובראכענער איד'.

רבינו: ער איז געווען א גרויסער ענוותן, דער ספר [ייטב לב] איז שטארק געבויט אויף ענוה אויך.

האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'האב געהערט פון מאמע אז דער ייטב לב איז אמאל אריין געקומען אין בית המדרש אינדערפרי, און איז אריינגעקומען אין פאליש, און צוגעגאנגען אין בית המדרש, אין אינדרויסן האבן געדאוונט צוויי שוסטערס, און האט געהן ווי אזוי זיי געבן א שארץ ארויף די ארבל און זאגן אזוי שנעל 'ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וציונו להניח תפילין, און דער ייטב לב איז געבליבן אזוי שטיין, און מ'האט געזעהן אז ער קוקט זיי אן און צוויי שנירלעך טרערן הייבן אים אן צו רינען פון די אויגן, און ער קוקט אויף זיך... ער האט זיי מקנא געווען... מ'זעהט דאך אז דעם דברי חיים האט ער מקנא געווען... און די אידן האט ער אויך מקנא געווען ווי אזוי זיי מאכן א ברכה... ס'איז נישט צו משיג זיין אזא עניויות.

רבינו: אפילו א בחור וואס האט געלערנט ביי אים אין ישיבה האט געהאט א חשיבות, טאמער האט א בחור געפרעגט א גוטע קשיא, האט ער עס דערמאנט 'היינט האט דער בחור געפרעגט א גוטע קשיא', ער האט זיך זייער אראפ געלאזט צו די בחורים.

האדמו"ר מקלויזענבורג: זיין אזוי גרויס, און זיין אזא עניו, דאס איז דאך א מדרגה.

⁹ כשנפטר מרן הק' מצאנז זי"ע לא רצה הייטב לב זי"ע להספידו באמרו שאינו מסוגל לזה, אבל בער"ה אלול כשהתחיל לדרוש ברכים כדרבו, אז גם הספיד את הדברי חיים ואמר בין הדברים לפרש מאמה"כ "ללמוד את בני יהודה קשת" קש"ת ר"ת תקיעה שברים תרועה שבהיות שהצדיק הזה בחיים היה ממתיק את הדינים ע"י תק"ש ועשיו צריכים אנו ללמוד כיצד תוקעין קש"ת למתק הגבורות.

8

והל"ק של מרן הייטב לב בתשובה שם: ובתשובה דברי חיים פעם אומר כך, ופעם כך, כי לרוב טרדותיו בעבודת הקדש לא זכר את דבר קדשו מה שאמר וכתב בפעם אחר, עיי"ש.

וועין בס' עשר קדושות שמביא מכתב מהרה"ק הייט"ל שכתב על מרן הק' מצאנז "האי סבא קדישא אשר קטנו עבה ממותני". וע"ע בס' הדרת קדש (עמ' מ"ה) שהגה"ק מנאסאד אמר דיבוריו האחרונים לפני פטירתו בזה"ל: דער הייליגער ייטב לב זכרוננו לברכה האט אויף איהם (מרן הרה"ק) געזאגט ער איז א כל יכול, ואח"כ נסתלק, עיי"ש.

וועין בס' זכר צדיק לברכה (ח"א אות ת"ס) שרביה"ק סיפר שהרה"ק הייטב לב שלח פעם א' שלא נפקד בוש"ק להרה"ק מצאנז והוא בעצמו כתב לו את הקווטל, עיי"ש באריכות.

וועין בס' תפארת בית לוי (עמ' ה) שהרה"ק הייט"ל אמר בהספידו על מרן הק' מצאנז זי"ע שזיממות הרה"ק מבאדיששוב זי"ע לא היה נאון וקדוש עובד את ה' בכח גדול כזה.

קין כה, פאר צום אנדערן זיידן, און דו וועסט לערנען ביי אים. און ער איז מאקע געפארן צום ייטב לב, און געלערנט ביי אים, און האט אפילו באקומען התרת הוראה פון אים. ער האט נישט געוואוסט פונקטליך די שעה ווען דער ייטב לב פארט, און ער איז געגאנגען שנעל איינפאקן זיינע זאכן, ווייל ער האט געדארפט צוריק פארן מיט די זעלבע וועגעלע קין סיגוט.

דער רודניקער רב האט געזאגט פאר'ן טאטן, אז ער האט געהאט א מנהג, אז ער האט נישט געגעבן קין קוויטלעך פאר וועלכע רבי ס'איז געקומען קין צאנז, 'חוי' פונעם זיידן האב איך קיינעם נישט געגעבן, נאר פאר'ן סיגוטער זיידע האב איך געגעבן א קוויטל, און אפילו יעצט ווען ער האט געדארפט צוריק פארן מיט אים קין סיגוט, האט ער נישט געוואלט משנה זיין פון זיין מנהג, אז ווען דער סיגוטער זיידע איז געווען אין צאנז געבט ער אים א קוויטל, און ער איז געגאנגען און געגעבן א קוויטל, און אים אנגעוואונטשן, און האט אים נאכדעם געזאגט 'נז, לאמיר גיין פארן, האט ער געזאגט פאר'ן ייטב לב 'כ'האב זיך נישט געראכט אז מ'גייט שוין פארן, און ווי אזוי קען איך פארן ווען כ'האב זיך נישט געזעגנט פונעם צאנזער זיידע, האט ער גענומען דאס קוויטל וואס ער האט געגעבן פאר'ן ייטב לב און איז אריבער געלאפן צום צאנזער זיידע, און דער דברי חיים זאגט אים 'וואס געבסטו מיר א געליינט קוויטל?!

נאכדעם איז ער מיט געפארן מיטן ייטב לב אויפן זעלבן וועגעלע, און אויפן וועג האט ער געזאגט פאר'ן ייטב לב זיידע, כ'וועל דערציילן פאר'ן זיידן א מעשה, און האט דערציילט די מעשה וואס ער האט געהאט ביים צאנזער זיידע, האט דער ייטב לב אים געזאגט 'נז, זעהסטו אז איך קען ליינען א קוויטל'.

ס'קען זיין אז ס'איז געווען ביי אים אויך.

רבינו: כ'האב אזוי געהערט די מעשה פון טאטן אויפן בארדיבער רב, אז דער ייטב לב האט אים געזאגט 'אזוי האט ער געזאגט?!, אז ס'איז געווען ביי אים אזא הערצה וואס דער צאנזער רב האט געזאגט.

*

האדמו"ר מקלויזענבורג: ווען האט מען געדאוונט מנחה? אין סיגוט האט מען געדאוונט זייער שפעט מנחה, אזוי האט דער טאטע געזאגט, יא?

רבינו: דער גארליצער רב האט נישט סובל געווען דעם ייטב לב'ס דרך, און ער האט אים געזאגט 'דער שווער זאל זיך אפלאזן פון די יונגלעך – ווייל ער האט דאך געלערנט מיט בחורים – און אזוי וועט דער שווער שטייגן אין מדריות, האט ער אים געזאגט 'איך בין מוותר אויף אלע מדריות פאר הרבצת התורה'.¹⁰

ווען דער גארליצער רב איז אהיים געקומען קין צאנז האט ער דערציילט פאר'ן פאטער, אז זיין שווער לערנט מיט בחורים און ער ווערטלעך זיך (כידוע דרכו בקדש של מרן הייטב לב שהי' מראה פנים שוהקות לתלמידיו), האט דער דברי חיים אים געזאגט 'זעהסטו, אז מ'זינדגט נישט אין די יונגט, קען מען זיך אויף דער עלטער אזוי פירן'.

כ'האב געהערט פונעם טאטן, אז דער בארדיבער רב (הגה"ק רבי משה דל) איז דאך געווען דעם גארליצער רב'ס זוהן, איז אמאל געווען אין סיגוט, און האט געגעבן א קוויטל פאר'ן ייטב לב, נאכדעם איז ער נאכאמאל אריין אין שטוב און ארויס געכאפט דאס קוויטל און געפארן קין צאנז, און דאס זעלבע קוויטל האט ער געגעבן פאר'ן דברי חיים, ווען דער דברי חיים האט גענומען דאס קוויטל, האט ער געזאגט 'דו ברענגסט מיר א געליינט קוויטל?!, שפעטער האט ער איבער געזאגט פאר'ן ייטב לב וואס דער דברי חיים האט געזאגט, האט ער שטארק געהאט געהאט, און אים איבער געפרעגט 'אזוי האט ער געזאגט?!, ער האט געזאגט אז איך קען ליינען א קוויטל?!

האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'האב געהערט פונעם טאטן ווי ער האט דערציילט אז עס איז געווען די זעלבע מעשה ביי זיין טאטן אויך, בדידיה הוי עובדא דער רודניקער רב (הגה"ק רבי צבי הירש דל אב"ד רודניק) האט דאך געלערנט ביים דברי חיים און געגעסן קעסט אין צאנז, ווען ס'איז געווען דאס לעצטע יאר פון דברי חיים איז דער ייטב לב געקומען צופארן, און דער דברי חיים האט געלאזט רופן דעם טאטן'ס טאטע, דער רודניקער רב, און געזאגט 'כ'האב דאך געלערנט מיט דיר יעדן טאג, און איך האב שוין נישט

הביאו מרן רבינו שליט"א בהקדמתו לספר"ק ברכ משה על מועדים ח"א. ועי' במהר"א ט"ב מוש"כ מרן שליט"א לבאר עפ"י עובדא זו את מאמר הכתוב בפרשתן "וכל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו וכן תעשו", עיי"ש ומושם תדרשנו לטובה.

רבינו: יא.

האדמו"ר מקלויזענבורג: ממש פאר זמן רבינו תם.

ביי די זמירות (ליל שב"ק פיוט כל מדיש) זאגט מען 'המאחרים לצאת מן השבת וממהרים לבוא', קודם איז מאחרים לצאת מן השבת, און נאכדעם איז ממהרים לבוא, אויב מ'איז אזוי מחמיר אויף כניסת השבת, און מ'לייגט צו פערציג מינוט פאר די שקיעה, און אויך מוצאי שבת פארוואס נישט...

רבינו: מ'איז א חידוש... מ'איז א גרויסער חידוש. כ'האב אמאל אויך געפרעגט די קשיא אין וויזשניץ, מוצאי שבת איז דאך הארבער.

האדמו"ר מקלויזענבורג: מ'איז דאך דא שיטות פון ראשונים, און די גאונים, אבער כאטש א חומרא איז עס דאך זיכער, מ'איז דאך א חיוב סקילה.

רבינו: כ'האב אמאל געזאגט אז עס וועט זיך מאכן א שאלה אויף א אחרון חול המועד, וועט מען עס נישט נוצן, און מ'איז נאר א דרבנן, און מ'איז דא שיטות אז עס איז כשר, שבת איז דאך א דאורייתא, סקילה, און אין דעם איז מען...

יעדעס יאר, איינמאל א יאר יא, דאס איז יום כיפור.

אזוואס מ'איז דא כמה שיטות וואס האלטן אזוי.

האדמו"ר מקלויזענבורג: אפילו דער מחבר (ש"ע או"ח סי' רס"א), אפילו אין משנה ברורה (שם) און די ליטווישע וועלט, און מ'קען מחמיר זיין.

רבינו: ס'מאכט זיך שאלות אין דעם, כ'האב געהאט א שאלה אפאר מעג צוריק, ביי א ברית מאכט זיך א שאלה יעדן טאג, יענע וואך איז געווען די שאלה זיבן מינוט נאך די שקיעה.

האדמו"ר מקלויזענבורג: נה, ווי אזוי פירט מען זיך?

רבינו: מ'קען נישט מקיל זיין...

האדמו"ר מקלויזענבורג: אפילו ביי זיבן מינוט נאך די שקיעה ווארט מען אויך נאך א טאג, יא?!

רבינו: דאס יא, כ'האב שוין אמאל גע'מלט' נאך די שקיעה, מ'איז געווען די אכטע טאג, און דאס קינד איז געווען געהל און מ'האט נישט געקענט פריער מלך, און בין כך איז געווארן די שקיעה, און כ'האב געהייסן מאכן דעם ברית, ביים טאטן איז אויך געווען אזא מעשה, און ער האט אויך גע'מלט' נאכ'ן שקיעה.

האדמו"ר מקלויזענבורג: און וואס איז עס אנדערש אז עס ווערט געבוירן נאכ'ן שקיעה?

רבינו: ווייל מלך נאכ'ן שקיעה איז א שאלה פון נימול בלילה נאכ'ן אכטן טאג, און דאס איז תוך ח' וואס לא יצא, דאס איז אפילו הארבער (כ"כ הט"ז והש"ך ושאר פוסקים ב"ד סי' רס"ב ודלא כהרמ"א), מ'איז א שווערע זאך...¹¹

האדמו"ר מקלויזענבורג: דער חתם סופר שרייבט 'זאנחנו עושים מלאכה...'

רבינו: 'עד קרוב לשעה או ג' רבעי שעה קודם צאת הכוכבים', אזוי שרייבט ער אין א תשובה (או"ח סי' פ').

אבער אין פרעשבורג אליינס, איז דא די וואס האבן די זמן צעטלעך - זיי האבן נישט פון חתם סופר'ס צייטן - און זיי זאגן אז מ'זעהט אז זיי האבן נישט געהאלטן קיין צוויי און זיבעציג מינוט מוצאי שבת, דאס איז א מציאות. איז די שאלה ווען איז דאס געווארן, און כ'האב נישט קיין הסבר אויף דעם, דער חתם סופר אין די תשובות זאגט אזוי שטארק אויף רבינו תם, און אין מציאות איז אין פרעשבורג אליינס איז נישט אזוי געווען.

האדמו"ר מקלויזענבורג: אפשר האט מען משנה געווען.

רבינו: איז נאך אלץ שווער, ווער האט זיך געטרויעט משנה צו זיין א פסק פונעם חתם סופר בעיירו?!

האדמו"ר מקלויזענבורג: מ'איז א חידוש, מ'איז דאך אלץ געווען דארט די קינדער און אייניקלעך פון חתם סופר דארט.

11

עי' פתחי תשובה (שם סק"א) דהייבא שנאנסו או נתעצלו ביום השמיני ולא מלו עד בין השמשות יש לימול בבין השמשות, עיי"ש. ועי' עוד בשו"ת מנחת יצחק (ח"ח סי' ד את ד).

ועיין בספר שאגת אריה (סימן נ) שמאריך בסבא זו וז"ל: ...ועדיין יש לעיין בעבר ומל בלילה למאי דקיימא לן דאפילו מילה שלא בזמנו אינו נימול אלא ביום, אם קיים בדיעבד מצות מילה או לא. אף על גב דכבר הוכחתי בסיומן שלפני זה, דבמל בתוך שמונה לא עשה כלום, שאני התם דהוה לי' מחוסר זמן, שעדיין לא מטי זמן המצוה לגמרי, לפיכך גרע טפי. אבל בלילה ולאחר זמנו הואיל וכבר הגיע זמנו עדיף טפי, ובדיעבד אפשר לומר דיצא, והא דתנן (מגילה כ א) אין מוהלין ולא טובלין ולא מוין עד שתנן החמור, וכולן עשוהו משהו עמוד השחר כשר, דמשמע דאם מל בלילה לא יצא, היינו דוקא בליל ח' דהוה לי' עדיין מחוסר זמן עד היום, והלילה לענין מצות מילה מושך שייך לשבעת הימים שלפניה, דעדיין מחוסר זמן. אבל לילות דבתר יום השמיני כיון דכבר מטי זמן מצוותו אע"ג דלכתחילה לא, בדיעבד שפיר דמי.

האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'האב געטראפן א סידור, פונעם זון פונעם תולדות, וואס מ'האט עס איבער געדרוקט פונעם כתב יד, און ער האט געשריבן די סידור דעם ערשטן יאר נאכ'ן בעש"ט, און ער שרייבט דארט יא 'ביום א' דשבעות', אנדערע זאגן אז מ'האט געוואלט באהאלטן וועגן יתעסקו [בו עממין כמבואר בגמרא (ביצה ו.)] ולכן לא רצו התלמידים להודיע שהבעש"ט הק' נסתלק ביום א' בכדי שלא יתעסקו בו עממין רק תלמידיו הק', דביו"ט שני מתעסקין בו ישראל].

רבינו: יא, ס'איז דא וואס זאגן אזוי, הגם דער רמ"א (סי' תקצ"ז סעיף ד') זאגט אז אפילו יום טוב שני אויך יתעסקו בו עממין ביי געוויסע מלאכות.¹⁴

*

האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'האב געקלערט בפשטות פארוואס דערמאנט מען קודם מאחרים לצאת מן השבת און נאכדעם ממחרים לבוא, ווייל מ'האט דאך געזאגט אז שבת האט מען מקבל געווען די תורה, און במילא האבן זיי נאר דעמאלטס באקומען שבת, און במילא איז קודם געווען מאחרים לצאת מן השבת.

רבינו: קודם דערמאנט מען 'מאחרים לצאת מן השבת', און נאכדעם 'ממחרים לבוא', ווייל נאר נאך וואס זיי האבן געהאלטן דעם ערשטן שבת האבן זיי געפילט דעם נועם שבת, אבער ערב שבת האבן זיי נאכנישט געפילט אזא מעס אין שבת, במילא האבן זיי זיך נישט געיאגט צו זיין

14

ויש לציין שאף לדברי המחבר משמע דאסור להלינו ליום שני של יו"ט כדי לקבורו ע"י ישראל, ובפרט לפי"ד הרמ"ע יש לקנסו ולקבורו ע"י עכו"ם אפילו ביום ב', אמנם עיין בבאור הלכה (שם בד"ה אסור וכו') שמבאר כששמעלען לכבוד המת כשהוא אדם גדול אין שום ספק שיש לקבורו ע"י ישראל.

והו"ד: היוצא מכל הדברים האלה דאף שקשה לחלוק על המחבר כסברת עו"ש גם לא לחלק בו כסברת המור וקציעה שכפי הנראה לא עמדו רק אטעמא דאסור הלנת המת ולא עמדו אטעמא שהבאנו באסור שהיה מ"מ בעבר והשהה נראה דאין לקנס כלל שאף לטעמא דידן אם הוא פשע מות מה פשע ולמאורי ושמ"ק [אף שהם נחתו לטעמא דשבות שיש בו מעשה] למסקנא דיום טוב שני כחול וכו' מותר להתחלה במקום שכבודו יותר בישראלים א"כ ע"כ פ' דיעבד יש לסמוך ולקבורו ע"י ישראל ובפרט אם הוא ת"ח דוילא מילתא לקבורו ע"י עממין כן נראה לענ"ד וכו' הוא לפי סברת המחבר דלרמ"א בלא"ה קוברין ע"י עממין אף ביו"ט שני, ע"ש.

רבינו: און נישט נאר אין פרעשבורג איז געווען אזוי, נאר אין גאנץ אויבער-לאנד, און אויב ס'וואלט געווען אזוי הארב וואלט דאך די גאנצע גליל געדארפט אזוי פירן, ס'איז א געוואלדיגע פלא.

אבער דאס איז קלאר, אז ער שרייבט אזוי אין די תשובה, אז מ'מאכט לכתחילה א מלאכה 'זאנחנו עושין...' און דא שטעלט זיך אהער א תרתי דסתרי.

האדמו"ר מקלויזענבורג: ס'איז דאך מאקע זייער שווער אז מ'האט געמאכט א מלאכה מוצאי שבת... מסתם האט מען שוין דעמאלטס זיכער מחמיר געווען ערב שבת אויך אזוי.

רבינו: יא.

והמשיך רבינו: כ'האב אמאל געזאגט אז ס'איז א גרויסע מבוכה וועגן דאס הסתלקות פון בעש"ט הק', ווען ער איז נסתלק געווארן (אם ביום א' דיו"ט שבעות או ביום ב' דיו"ט שבעות)...¹²

און עס קען זיין אז ער איז נסתלק געווארן נאכ'ן שקיעה, די וואס האבן געהאלטן רבינו תם, האבן געזאגט אז ס'איז געווען דעם ערשטן טאג שבעות, און די וואס האבן נישט געהאלטן אזוי, האבן געזאגט אז ס'איז געווען דעם צווייטן טאג שבעות.¹³

12

עיינ' בס' שבחי הבעש"ט שכליל שבועות האחרון לימי חייו של הבעש"ט הק' נאספו תלמידיו הק' להיות נעורים כל הלילה וגילה להם סודות בענין מתן תורה, וכן מביא שהתפלל ביו"ט שבעות עם מניין וציחה יתנו לו את הסידור וכו' וכו', ואח"כ נמסו כל בני העיר לקבל פניו ביו"ט ואמר להם דברי תורה וכו'.

13

עיינ' בס' ילקוט מוקרא קודש על חג השבועות (בסוף"ס בקונטרס ר"ש גלותא עמ' פ"ג) מביא מאמר ארוך מומרן רבינו שליט"א שדיבר בקדשו שכבר דור שני של תלמידי תלמידיו הקדושים כבר נחלקו מתי נסתלק מרן הבעש"ט הק', אם היתה ביום א' של שבעות או יום ב', ויתכן לומר שהוא היה בבחי' משרע"ה דכתיב ביה ולא ידע איש את קבורתו.

ומרן שליט"א מאריך לבאר גודל קדושת נשמתו של מרן הבעש"ט הק' ותורת החסידות עד שנתהוה כתושבע"פ, אשר מרוב קדושתו לא יכלו להעריכו עלי כתב, כדמובא בספד"ק ויואל משה בשם התניא זי"ע בסידורו בענין ההקפות לשמח"ת שלא ערך בשו"ע מנהג זו, כיון שהוא קדוש וגבוה שלא יכלו לצמצם גודל קדושתו ולכתוב ממנו בהלכה פסוקה, ע"ש. הוא הדין כן שהיומא הדילולא של מרן הבעש"ט הקדוש היה גבוה משכל האנושי ועל כן לא ידעו ולא יבינו מתי איתקטר בהאי קטירא לחיי עלמין.

רבינו: ער זאגט (שם) בין השמשות איז דאך מספק אסור, מוז מען מוסיף זיין מער.

האדמו"ר מקלויזענבורג: טאמער איך האלט ספיקא דאורייתא מה"ת לחומרא (כ"כ הפרמ"ג סי' רס"א סק"ח).

רבינו: דער ר"ן האלט דאך 'לחומרא' (בחדושי ל"פ דקדושין ובשרית הר"ן סי' נ"א), דער ר"ן איז דאך דער בעל השיטה אז מ'דארף גיין לחומרא, ממילא – זאגט ער – אז עס דארף זיין תוספת שבת אויסער בין השמשות, ווייל דאס איז דאך ממילא אסור.

אויסער דעם איז דא א מצוה פון תוספת שבת, און ס'מוז נישט זיין מטעם ספק, והא ראייה אז ס'האט נישט צו מוהן מטעם ספק, ווייל אין מדרש (בראשית רבה מ, יד) שטייט אויפן פסוק (בראשית א, לא) 'יום השישי', וואס איז דער יום השישי (בה"א יתירה), זאגט דער מדרש אז דאס איז תוספת שבת,¹⁵ און דער אויבערשטער איז דאך יודע עתיו ורגעיו און פארוואס האט ער מוסיף געווען, אלא מאי איז א ראייה אז תוספת שבת איז נישט קיין חשש אז מ'זעט נכשל ווערן, נאר תוספת שבת איז א מצוה פאר זיך אליינס.¹⁶

האדמו"ר מקלויזענבורג: דאס איז לויט דער דעה, און לויט דער דעה אין מדרש אז רבי שמעון בן יוחאי זאגט אדם אינו יודע עתיו ורגעיו דארף מען צולייגן.

רבינו: רבי שמעון דרש'נט מעמא דקרא...

האדמו"ר מקלויזענבורג: און נאכדעם לאפוקי יומא איז ענדערש פון לעיולי יומא, דער מגן אברהם (סי' ש"ב) ווייל ס'איז הוזהק, אלע האבן צומוהן וועגן דעם צי עס הייסט טאקע הוזהק, אבער דער מגן אברהם זאגט אזוי (עי' ב"י ישראל וחומנים ח"א עמ' ע"ר).

רבינו: מ'דארף מפיך זיין, ארויס נעמען פון א חזקה לאפוקי יומא איז הארבער.

ממהרים לבוא, נאר ווען ס'איז געקומען שבת, און זיי האבן שוין געפילט די קדושת שבת, האבן זיי מוצאי שבת שוין נישט געוואלט אזוי שנעל אוועק גיין, קומט אויס אז דעם ערשטן שבת איז געווען 'ממהרים לצאת מן השבת', און א וואך שפעטער איז געווען 'ממהרים לבוא' (עי' בדברי יואל פרשת אחרי עמ' י"ג).

האדמו"ר מקלויזענבורג: און כ'האב אויך געקלערט, אז עס קען אפשר זיין, און כ'האב עס שפעטער געטראפן אין בית נפתלי – כ'האב געזעהן אז צו א גוט ווארט, ס'האט נישט געמוזט ווארטן אויף מיר – אז ס'איז דא א מדרש אין תהלים און אין נאך א פלאץ, פון וואו האבן די אידן געוואוסט אין מדבר ווען ס'איז טאג און ווען עס איז נאכט, די עמוד הענן איז דאך געווען ארום זיי, איז פון וואו האבן זיי געוואוסט ווען איז טאג, מ'האט דאך געדארפט וויסן לגבי אלע מצוות, איז זאגט דער מדרש, ש'שטייט (שמות יג, כב) לא ימוש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה מפני העם, במילא האבן זיי געוואוסט אז ווען ס'איז נסתלק געווארן די עמוד הענן, האט מען געוואוסט אז ס'איז געווארן נאכט, און נאכדעם האט מען געוואוסט אז עס איז געווארן טאג, און עס שטייט אז ווען משה רבינו איז אוועק איז נסתלק געווארן די עננים.

רבינו: קודם איז עס נסתלק געווארן ביי אהרן הכהן, און נאכדעם איז עס צוריק געקומען אין זכות פון משה (תענית מ).

האדמו"ר מקלויזענבורג: יא, און נאכדעם ווען משה רבינו איז נסתלק געווארן, איז נסתלק געווארן די עננים, און ווען איז נסתלק געווארן משה רבינו, 'בהאי רעוא דרעיון איסתלק משה', אז משה רבינו איז אוועק אין שבת, קומט אויס אז פון דעמאלטס האט מען שוין נישט געהאט די עמוד הענן, און די מעס פון תוספת שבת איז ווייל אין אדם יודע עתיו ורגעיו, איז ווילאנג מ'האט געהאט די עמוד הענן האט מען דאך געוואוסט פונעם עמוד הענן, און אויף א מציאות קען מען זיך פארלאזן אויף די עמוד הענן, האט מען דאך געוואוסט פונעם עמוד הענן ווען ס'איז טאג און ווען ס'איז נאכט, און נאר ביי משה רבינו'ס הסתלקות האט מען געמוזט מוסיף זיין מחול אל הקודש ביי מוצאי שבת, דער ר"ן (בחדושי שבת לה), זאגט דאך אז וואס איז די מעס פון תוספת שבת, און מ'מוז מוסיף זיין מער פון בין השמשות.

15

ו"ל המדרש (שם) יום השישי אמר רב יודן זו שעה יתירה שמוסיפין מחול על הקודש, ובה נגמרה מלאכת העולם, על כן כתיב השישי [בה: יתירה].

16

עיין בטו"ז (או"ח סי' תרס"ח סק"א ובסי' ת"ז סק"ב) שמביא מחלוקת הפוסקים לגבי גדרו תוס שבת, והדאחרונים מבארים שפלותתם אי תוס' שבת הוא מטעם ספק אז יהא מצוה בפני עצמה.

בנין, ס'איז א גאנצע שאלה, ס'האט דאך קדושת בית החיים, און מ'האט געמאכט א מקוה און א בית הכסא, און צו שלאפן...¹⁸

האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'האב געהערט דערפון, אבער כ'האב נישט געוואוסט אלעס פונקטליך, עפעס א איד וואס האט געוואוינט אין צאנז האט דאס געוואלט מאכן.

רבינו: ער האט געזאגט אז ס'איז נישט געווען דארטן די בית החיים, אנדערע זענען אים מכחיש אז ס'איז יא געווען דאס בית החיים ביז צו די גאס, און זיי האבן געבויט די בנין ביים אנהויב נעבן די גאס.

*

ודיברו אודות העיר סיגוט שלאחרונה נתעוררו נכדי רבותיה"ק לבית סיגוט לקנות שטח הבהמ"ד והדירה שרבותינו הק' עבדו שם עבודתם בקודש, וגם להשיגה בעינא פקחא על הבית החיים דשם, ורבינו שליט"א נוסע לשם לרגל יומא דהחילולא רבא של מרן הקדושת יו"ט זי"ע לשפוך שח עכור צרכי בני ישראל המרוכזים ולהניח אבן הפינה עבור הבהמ"ד המקוה טהרה ובית הכנסת אורחים שיוקם אי"ה באותו מקום קדוש

האדמו"ר מקלויזענבורג: ס'איז נאך דא אין סיגוט די דירות פונעם ייטב לב?
רבינו: ניין, ס'איז נישטא גארנישט.

האדמו"ר מקלויזענבורג: מיין טאטע פלעגט צו זאגן זייער אינטערסאנט, 'איך האב געזעהן דעם דירה פונעם זיידן דעם ייטב לב, פון קדושת יו"ט, און פון עצי חיים, און מ'זעהט ווי אזוי די דורות האבן זיך מתקדם געווען, די דירה פונעם ייטב לב איז געווען זייער פארנאכלעסיגט, ס'איז געווען אונטער די ערד, ממש גארנישט געווען, דער קדושת יו"ט האט שוין געהאט אביסל מער רחבות, און דער שווער האט שוין געהאט אינגאנצן ...

18

עיין בגליונינו בחודש מרחשון שנת תשס"ט כשמרן רבינו שליט"א ביקר בארה"ק דיבר על זה עם כ"ק הגאון הגדול גאב"ד זכרון מאיר בעל שבט הלוי שליט"א אודות הבית החיים בצאנז, עיי"ש שהבאנו כל תוכן השיחה.

האדמו"ר מקלויזענבורג כיבד את רבינו לברך על היי"ש **רבינו:** לחיים לחיים, דער באשעפער זאל העלפן מיט בריאות השלימות מיט אלעס גוטן.

האדמו"ר מקלויזענבורג: מ'האט דאך געמאכט א שמוחה, יא...

רבינו: ס'איז געווען א חתונה פון א אייניקל.
האדמו"ר מקלויזענבורג: מוזל טוב, לחיים, מ'זאל זעהן אסאך נחת און שמוחה ביי אלע קינדער און אייניקלעך און איר אייניקלעך, זרע ברך ה'.

רבינו: אמן, ס'איז א צאנזער ברכה זרע ברך ה'.
האדמו"ר מקלויזענבורג: אזוי?

רבינו: דער דברי חיים שרייבט אזוי צום קדושת יו"ט.¹⁷
האדמו"ר מקלויזענבורג: אזוי, אין דעם בריוו וואו ער וואונטשט אים קינדער, שרייבט ער אים זרע ברך ה', 'בציפייתנו צפינו' דאס האב איך געדענקט דעם לשון.
רבינו: יא, ס'איז א צאנזער ברכה.
האדמו"ר מקלויזענבורג: איז עס דאך לדורות עולם.

*

ונפרדו בברכת א גוטע וואך

האדמו"ר מקלויזענבורג קם ללוות את רבינו
ובדרך צאתם דיברו אודות הבית החיים שטמונים שם צדיקים וקדושים זי"ע

רבינו: איר ווייסט וואס טוט זיך אין צאנזער בית החיים?
מ'האט געבויט א בנין דארט אין בית החיים.
האדמו"ר מקלויזענבורג: כ'האב עפעס געהערט פון דעם.

רבינו: ווען כ'בין געווען אמאל (שנת תשס"ו) אין צאנז האב איך געזעהן ווי אזוי מ'גראבט, און כ'האב אנגעהויבן צו פארפירן, און כ'האב געמיינט אז ס'האט זיך אפגעשטעלט, און זייט דעמאלטס בין איך נישט געווען. און יעצט הער איך אז איינער האט אויפגעשטעלט א גאנצן

17

ו"ל הרה"ק מ'צאנז למרן הקדושת יו"ט במכתבו: ...והגני להתפלל בעדכם שיברך אתכם השי"ת בכני חיי ומווני רוחי ותצליחו בכל אשר תעשו ותזכו להחזיק תמיד ידי תלמידי חכמים ולעסוק במצוות ומעש"ט מתוך נחת והרחבה ולא יתייאש עצמו וזוגתו תחי' כי בצפייתנו צפינו שלא ימנע מכם פרי בטן וד' הטוב יחמול עליכם ובמהרה תושעו בורע ברכת ה' מנפשם ונפש ידידו דבש"ת (דורש בשלום וחיבתם) באהבה ונ"ח (ונפש הפיחה). הק' חיים הלבר שטאם.

רבינו: די שוהל איז געווען א מאגאזין ביי די דייטשן.

האדמו"ר מקלויזענבורג: דאס איז נאך געווען די שוהל פונעם ייטב לב?

רבינו: יא, און ס'איז געווען א מאגאזין פון אויל ביי די דייטשן, און ווען די דייטשן האבן אפגעטראגן, האבן זיי עס אונטער געצינדן, זיי האבן נישט געוואלט ס'זאל אריינפאלן ביי די הענט פון די רוסן וואס זיי זענען געקומען, במילא איז די גאנצע בנין פארברענט געווארן, און אלעס ארום און ארום.

האדמו"ר מקלויזענבורג: נאר דאס מקום איז דא.

רבינו: יא, און זייט די קאמאניסטן איז גארנישט געבליבן, נאר די בנין פון די מקוה, דאס שטייט נאך, די גאנצע הויף איז נישטא, ס'איז געווען א בית מדרש, א שוהל, און א מקוה, און נאכדעם איז געווען דאס הויז, און גארנישט איז נישט דא, כ'בין שוין געווען אסאך מאל אין סיגוט.¹⁹

די אוהל (על מנוחת קדשם של רבותינו חק י"ע) האט מען יעצט איבערגעבויט, דאס האט מען נישט געטשעפעט.²⁰

האדמו"ר מקלויזענבורג: און די מציבות?

רבינו: זיי זענען אויך ארגינאל, אלעס איז ארגינאל, דאס גאנצע אוהל איז געווען, נאר עס פאלט איין במשך פונעם זמן. מ'האט שוין אמאל איבער געבויט, און יעצט בויעט מען עס אויך איבער.

האדמו"ר מקלויזענבורג: וואו ליגט רבי אלעזר נישט?

רבינו: אין דראהביטש.

האדמו"ר מקלויזענבורג: מ'האט דעמאלטס נישט געפירט אזוי פון איין מדינה צו א אנדערע מדינה.

רבינו: ניין, און אלץ די זמן אויך נישט, ער איז דאך נסתלק געווארן שלש עשרה מידות, ס'איז געווען א מאג פאר יום הקדוש, זונטאג איז געווען ערב יום הקדוש, און מיט א פערד פירן בימים ההם איז נישט געווען שייך.

ונפרדו לשלום

מחברתו הרבנית הצדיקת מרת רחל (בת הגה"ק רבי משה דוד אשכנזי מטאליטשאווא, נסתלקה כ' תשרי תרמ"ט).

הטור השני היא בת שלשה מציבות, הראשון לאחריו הייטב לב הוא מצבת קבורת מרן הקדושת יום טוב (נסתלק כ"ט שבט תרס"ד), ולימינו ספונה מחברתו הרבנית הצדיקת מרת חנה (בת הגה"ק רבי יואל אשכנזי מטאליטשוב, נסתלקה ו' ניסן תרע"ד), ולשמאלה מנוחת הרבנית הצדיקת מרת רחל (בת מרן רביה"ק בעל דברי יואל, ואשת הגה"צ ר' יקותיאל יהודה הי"ד אבד"ק סיגוט, נסתלקה ר"ח ניסן תרצ"א).

ומאחוריהם הוא השורה השלישית ובה ארבעה מילואי אבן, הראשון לאחריו הקדושת יום טוב, היא מקום מנוחת הגה"ק רבי משה יוסף אבד"ק אוהעל (בן מרן הייטב לב, נסתלק כ"ד טבת תרנ"ו), ולימינו הוא משכן כבוד מרן העצי חיים (נסתלק ו' שבט תרפ"ו), ולימינו ספונה מחברתו הרבנית הצדיקת ברכה סימא (בת הרה"ק רבי שלום אליעזר מראצפשיט, נסתלקה ה' ניסן תרפ"ו), ולאחר קברה יש הפסק, וסמוך להביתל ממש מונח הגה"צ רבי ברכיה אבד"ק אוהעל (בן רבי משה יוסף, והתן הרה"ק מרדכי"א מבלאשוב, נסתלק על אם הדרך בעיר מדאפעסט, ט"ז סיון תרע"ח, וחובא לקבורת אבותיו בסיוט).

וסביב האוהל מבחוץ ספונים בניהם ובנותיהם של רבותינו הקדושים אשר נסתלקו באבם על פני אבותיהם, בתו הבתולה של מרן הקדושת יום טוב, וגם בניו ובנותיו של מרן העצי חיים, אשר כידוע שהעצי חיים שתה את כוס התרעילה בחיים חיותו, בהלקח ממנו על פניו שתיים עשרה מילדיו צעירים לימים, ובעת הסתלקותו השאיר אחריו תשע מבניו, אשר שבעה מהם עלו על מוקדה בתוך רבבות אלפי ישראל הי"ד.

19

בית המדרש אשר רבותיה"ק קבעו שם מקום תפילתם רבות בשנים שימשה בעת המלחמה את הרשעים להחזיק שם כל כלי משחיתים, וכשצבא רוסלאנד התקרבו לשם לא רצו הדייטשן שהדברים הללו יפול לידיהם, לכן הציתו אש במקדש ושרפו את ההיכל, ועוד זמן רב לאחר מכן כאשר חזרו היהודים לגור בעיר היה הביהמ"ד מפעם לפעם בוער באש המלחמה שעוד לא נכבה לגמרי, מכל הביהמ"ד האות לא נשאר כ' אם קיר אחד ולא היו יכולים להשתמש בו עוד כביהמ"ד.

גם הבית אשר שם נתגדל רבינו ז"ל, ושם ערכו רבותיה"ק את עבודתם הקדושה, וגם היה טמון שם כתבי הקודש החידושי תורה של ראשי שושילתא קדישא, ובפרט הכתבים של מרן העצי חיים הכל מוצאו חרוב ונחרב.

מרן רבינו בעל ברך משה ז"ל מקונן על האבידה הגדולה בהקדמתו על עצי חיים עמ"ס גיטין, וז"ל: "וגם על הבית הגדול והקדוש מקום משכן אבותינו הקדושים שלחו יד, ולא זו בלבד ששפכו חמתם בעצי ואבני הבית, והרסו ולא חמלו, כי אם הבעירו אש בכל הקודש קדושת עולמים הספרים הקדושים והשחיתו וחבלו את עצי החיים כל כתבי הקודש הנכתבים והנדפסים מאז, מעשי ידו של קדושת אבניו הגה"ק זצלה"ה, עיי"ש.

20

הבית החיים בסיוט קיים כולו וגם האוהל הקדוש ניצב וקיים על מכונו מאז אשר נבנה אחרי פטירת הצדיקים, והאוהל גדול וארוך, ובתוכו שלשה טורי אבן, השורה הראשונה אצל הפתח היא בת שתי מציבות, ושמה משכן כבוד מרן הייטב לב (נסתלק ו' אלול תרמ"א), ולימינו ספונה

דברי חיזוק והתעוררות

בעת רעוא דרעוין פרשת משפטים תשע"א לפ"ק
מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

האט זיך געזעהן ער איז אראפ געפאלן מאיגרא רמה, איז אראפגעפאלן לאיש פשוט מאוד, ווי א איש פשוט, אן קיין שום מדריגה אן קיין שום השגה, אזוי האט ער איהם געזאגט קח נא את בנך את יחידיך אשר אהבת את יצחק, אויף אזא אופן זאל ער ברענגען, איז דאס שוין געווען א גרויסע נסיון, אברהם אבינו האט פארלוירן די מדריגות, פאר א פשוטן איד איז דאס שוין א הערנסטע נסיון צו ברענגען בנו יחידו, א געוואלדיגע נסיון שוין געווען.

טיישט דער זיידע דער קדושת יו"ט איז דא א מסורה דארט, ביום השלישי וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק, זאגט ער המקום גייט ארויף אויפן הייליגן באשעפער ער איז מקומו של עולם, אברהם אבינו האט ביז יעצט זוכה געווען צו א קירבה יתירה פאר מלך מלכי המלכים, דא אויף איינמאל וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק, ער זעהט דעם באשעפער אזוי ווייט, ער איז נתרחק געווארן, די מסורה מרחוק ה' נראה לי, דאס טוהט מפרש זיין דעם וירא את המקום מרחוק, מרחוק ה' נראה לי ער האט זיך געזעהן מרחוק פון דעווייטנסט, דאס איז געווען א געוואלדיגע נסיון פאר אברהם אבינו, אזוי זאגט דער זיידע ז"ל אין קדושת יו"ט.

דער פעטער ז"ל אין די ראש השנה תורות (דברי יואל עמ' סד-סה), ביי א תקיעת שופר דרשה נאכגעזאגט די קדושת יו"ט דאס ווארט, ער האט מוסיף געווען וואס שטייט ביי עקידת יצחק נסיון אחר נסיון, ס'איז געווען א נסיון נאך א נסיון, דאס איז געווען די ערשטע נסיון מ'האט צוגענומען פון אברהם אבינו די מדריגות, א אנדערער פאלט אריין אין א יאוש אין אזא מצב, מ'פארלירט אזעלכע הויכע געוואלדיגע

מיר געפינען די וואך אין די סדרה, וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות. אין עבודת ישראל טיישטש ער אויס, דער יצר הרע מיטן יצר טוב כדרכו.

כ'האב געקלערט ס'קען אפשר זיין, דער זיידע ז"ל אין קדושת יו"ט אויף ראש השנה (אמא א) רעדט פון עקידת יצחק, ברענגט ער די קשיא וואס איז געווען א נסיון פאר אברהם אבינו, אברהם אבינו איז שוין געווען מאה שנה ווען יצחק איז געבוירן געווארן, שפעטער ווען ער האט איהם געברענגט אויף די עקידה, איז ער שוין לאנג געווען אויסגעארבעט מזוכך ומטוהר למעלה למעלה מהשגת אנוש, אברהם אבינו איז געווען ביי הונדערט אין זיבען און דרייסיג העכער פון א מלאך, העכער פון א שרף, איז דען עפעס א שאלה אז השי"ת הייסט איהם זאל ברענגט יצחק אבינו אויף די עקידה, אז ער וועט טוהן בדחילו ורחימו אן א שום שיהוי, איז קיין שום צל ספק אז אברהם אבינו וועט ממלא זיין דעם רצון ה', ס'גייט נישטאמאל אריין אין א גדר פון א נסיון פאר אזא צדיק און א קדוש ווי אברהם אבינו.

איז דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט מסביר, דער אייבישטער האט געוואלט ס'זאל זיין א גרויסע זכות פאר אידישע קינדער לדורותם, ער האט וועגן דעם געמאכט די נסיון פון די עקידה, אידן זאלן זוכה זיין אין אזא געהויבן ענין, האט ער אוועק גענומען פון אברהם אבינו, האט ער אוועק גענומען אלע מדריגות וואס אברהם אבינו האט געהאט, צוגענומען פלוצלינג פון אברהם אבינו אלע זיינע בחינות, זיינע הויכע השגות, מדרגותיו זיינע הארות וואס ער איז געווען אברהם אבינו, אברהם אבינו

קען טאקע זיין אפשר דאס איז פשט אין די מסורה, וישא אברהם את עיניו וירא את המקום מרחוק, ער האט געזעהן, ער איז אראפ געפאלן פון די מדריגה, וירא את המקום מרחוק, אבער אברהם אבינו האט זיך נישט מייאש געווען, ער איז נישט אריין געפאלן אין קיין יאוש, מרחוק ה' נראה לי, אפילו מרחוק, אפילו ווי ווייט מ'זאל נאר נישט זיין, איז ה' נראה לי, ער געדענקט אז ס'איז דא א באשעפער אויף די וועלט, דער באשעפער האט ער נישט פארלוירן, אלע מדריגות אלע בחינות האט ער פארלוירן, אבער דעם הייליגן באשעפער האט ער נישט פארלוירן, ממילא מיט אייבישטער'ס הילף וועט ער אלעס קענען צוריק באקומען.

דער זיידע ז"ל אין עצי חיים האט שבועות (אות כ) נאכגעזאגט דעם קדושת יו"ט, אידן זענען געקומען צו מתן תורה, מ'האט כופה הר כגיגית, זיי האבן געזאגט נעשה ונשמע, זאגט ער זיי האבן טאקע קודם געזאגט נעשה ונשמע, אבער פונקט ווי פון אברהם אבינו האט מען צוגענומען די מדריגות, אזוי האט מען פון כלל ישראל אויך צוגענומען אלע מדריגות, זיי זענען געווארן אנשים פשוטים מאוד, דעמאלטס האבן זיי שוין טאקע נישט געוואלט, אזוי האט מען זיי געדארפט כופה זיין הר כגיגית.

קומט אויס צוויי מאל זעהט מען, אז ס'האט אזאנס פאסירט, אברהם אבינו איז געווען געוואלדיג הויך אין די מדריגות, אחד ה' אברהם אזוי צוגעקומען, מי יעלה בהר ה' איז אברהם אבינו, צוגעקומען צו אזעלכע מדריגות אין לשער. כלל ישראל ביי מתן תורה איז אויך געווען צוגעקומען צו הויכע מדריגות פון פסקה זוהמת, געווארן מזוכך ומטוהר אזוי ווי מלאכי עליון, געווארן ממש ווי מלאכים, חירות פון מלאך המות, חירות פון יצר הרע, אזוי ווי אדם הראשון קודם החטא, געווען געוואלדיגע הויכע מדריגות וואס אידן זענען צוגעקומען ביים מעמד הנבחר, אויף איין מאל וייתיבנו בתחתית ההר, זיי האבן זיך געזעהן אין אזא שרעקליכן מצב מ'האט זיי צוגענומען פלוצלינג די

מדריגות פלוצלינג, א צווייטער וואלט אריין געפאלן אין יאוש, אברהם אבינו האט זיך נישט מייאש געווען, כאטשיג ער האט געזעהן וואס ס'האט פאסירט מיט איהם, דאס איז געווען די ערשטע נסיון - די צווייטע נסיון איז געווען די עקידה ממש, אזוי זאגט דער פעטער ז"ל אין די דרשה, ער האט אויסגעפירט דער עיקר איז ווי אזוי מ'זעהט אויס, **יעדער קען זיך מאכן א חשבון הנפש ווי אזוי מ'זעהט אויס, ס'ווערט זייער ביטער אין מויל, דער עיקר איז מ'זאל זיך נישט מייאש זיין, זיך מחזק זיין, פאר יעדן איד נוצט תשובה, זיך מחזק זיין, דאס איז די תמצית וואס ער וויל ארויס ברענגט דארט אין די דרשה ביי תקיעות שופר.**

כ'האב אזוי אינזין געהאט, ער זאגט אברהם אבינו האט פארלוירן אלע מדריגות ער איז נישט געקומען צו א יאוש ער האט זיך מחזק זיין, דער פעטער ז"ל אליין האט אמאל געזאגט דעם הייליגן אויפדערנאכט (דברי יואל עמ' שלח) האט ער געטייטשט די משנה אין סוטה (דף מט.) וואס ס'וועט זיין בעיקבתא דמשיחא, אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, אלע מאל איז דאך נאר געווען אז מ'האט זיך פארלאזט נאר אויף איינציגן באשעפער. האט ער געזאגט אמאל איז געווען צדיקים ס'איז געווען ערליכע אידן, צדיקים קדושים האבן מעורר געווען אידישע הערצער, זיי האבן מתפלל געווען פאר אידן, **דער פעטער ז"ל פירט אויס מיט א אש קודש, אלעס האבן אונז פארלוירן, האבן מיר נישט די צדיקים, האבן מיר נישט די ערליכע אידן, האבן מיר נישט די כוחות, אבער איין זאך וואס אונז האבן מיר נישט פארלוירן, איין איינציגן באשעפער האבן מיר נישט פארלוירן, ס'איז דא איין איינציגער באשעפער אויף די וועלט, מיט דעם קען מען זיך מחזק זיין אז ס'איז דא א באשעפער. אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, אפילו ס'איז נישטא קיין צדיקים, אבער א באשעפער אין הימל, איין איינציגן באשעפער איז נאך דא, מיטן באשעפער קען מען זיך מחזק זיין, און יעדן מצב ווי אזוי מ'זעהט אויס.**

בארג סיני האבן זיך מחזק געווען, געשעהן וואס איז געשעהן, פארלוירן וואס מ'האט פארלוירן, אבער דעם באשעפער האט מען נישט פארלוירן, דעם באשעפער קען מען נישט צונעמען, דעם הייליגן באשעפער וואס יעדער איד איז זוכה צו קענען זיין דבוק אין הייליגן בורא, דעם איינציגן באשעפער דאס קען מען נישט פון קיינעם נישט צונעמען, דאס קען מען גארנישט אוועקכאפן פון א איד, ממילא אז מ'האט אלעס פארלוירן אין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, ס'איז דא א טאטע אין הימל, ס'איז דא א באשעפער, ווי אזוי מ'זעהט אויס, וואס פארא מצב מ'זאל נאר נישט אויסזעהן, מ'האט חוטא מ'האט אוועק גענומען אלע מצוות פון א איד, עבירה מכבה מצוה, מ'האט אוועק גענומען אלעס.

דוד המלך איז געגאנגען אין מרחץ זאגט די גמרא (מנחות מג:) אוי לי שאני ערום בלא מצוות, ער האט זיך דערמאנט אין מצות מילה איז ער ארויס געגאנגען האט געזאגט שירה. דוד המלך איז געגעאנגען אין מרחץ ער איז זיך געגאנגען אפ וואשן פון די עבירות, דוד המלך האט זיך געהאלטן פאר דער גרעסטער בעל חוטא, דער גרעסטער בעל עבירה, ער איז געגאנגען תשובה טוהן, ער איז געגאנגען רחצו הזכו הסירו רוע מעלליכם, זיך אויסוואשן די נשמה, אפשווענקען די עבירות וואס ער האט חוטא געווען, דוד המלך איז זייער צובראכן געווארן, ער האט זיך אנגעקוקט, אוי לי שאני ערום בלא מצוות, אזויפיל יארן מקיים געווען מצות ומעשים טובים זיך מורא'דיג געפלאגט, ער האט זיך געהאלט אין די עבירות די פגם עבירה כערכו הרם קומען די חיצונים, אוי לי שאני ערום בלא מצוות, מ'האט איהם צוגעכאפט אלע מצוות, ער האט נישט גארנישט, ער פארמאגט נישט גארנישט.

כיון שנזכר במצות מילה שטייט אין תיקוני זוהר (תיקן כב דף סו.) ווער ס'איז מקיים מצות מילה איז שורה שם הו"ה מלגאן, און שם שד"י מלבר, דאס ווייזט כי אני ה' שוכן אתם, ס'איז חקוק בבשרו דעם הייליגן נאמען פון השי"ת, ס'איז דא א באשעפער,

מדריגות, אבער נישט אברהם אבינו האט זיך מייאש געווען, נישט כלל ישראל ביים מעמד הנבחר האבן זיך מייאש געווען, ביי ביידע מקומות האבן זיי זיך מחזק געווען אלעס האט מען פארלוירן אלע השגות אלע מדריגות אלעס האט מען פארלוירן אבער דעם הייליגן באשעפער דאס האט מען נישט פארלוירן דאס איז א געוואלדיגע חיזוק, א געוואלדיגן רמז.

שטייט אין ספרים הקדושים א איד איז מקיים מצוות ומעש"ט, ער קען זיך אפלאגן, דינען דעם באשעפער מיט א טירחא דגופא מיט א טירחא דממונא, מ'פלאגט זיך מ'לאזט זיך קאסטן געלט, ס'קומט שווער אן, עבודת ה', קיום התורה והמצוות, לימוד התורה, א מענטש איז זיך אזוי מיגע מ'פלאגט זיך מ'זאל קענען מקיים א מצוה. שטייט אין ספרי קודש טאמער איז מען חוטא ל"ע מ'טוהא א עבירה, קומען די חיצונים און כאפן צו אלע מצוות, מ'נעמט צו אלע מצוות וואס מ'האט זיך אפגעפלאגט אזוי פיל יארן, אלעס נעמט מען צו, קען דאך אויס קומען א איד זאל ווערן שבור ורצוץ, ל"ע איך בין נכשל געווארן אין אן עבירה, מילא חוץ דעם וואס דאס הארץ איז איהם צובראכן אויף די עבירה גופא וואס ער האט געטוהן, חוטא געווען קעגן בורא כל עולמים, אבער ער מאכט זיך נאך א חשבון, ס'איז שבר על שבר, חוץ די עבירה וואס ער האט חוטא געווען פאר בוכ"ע, דאס איז א גרויסע אבידה, קומען די חיצונים און כאפן איהם צו, נעמען אוועק פון איהם זיך גאנצע פארמעגן אלעס וואס ער האט זיך אפגעלאגט, וואס ער מסגל געווען בנפשו תורה ומצוות, אזויפיל יגיעה וואס איך האב זיך געפלאגט, און אויפאיינמאל קומען די חיצונים נעמען אלעס אוועק, ער בלייבט אזוי אויף א שרעקליכע אופן, ער ווערט מורא'דיג צובראכן, חלילה מ'פאלט אריין אין יאוש, נאך אזויפיל האראוואניע, נאך אזויפיל פלאג, אלעס נעמט מען צו, ער פארמאגט נישט גארנישט, אזוי ווי אברהם אבינו בשעתו מ'האט צוגענומען אלע מדריגות.

אברהם אבינו האט זיך מחזק געווען, אידן אויפן

דער טאטע ז"ל אויך אמאל ראש השנה (ברך משה מאמר יודעי תרועה אות כג) נאכגעזאגט דעם ווארט פון קדושת יו"ט, מיט אביסל א ביאור, אביסל א אנדער ענין, ער פרעגט די קשיא פארוואס האט דאס דער אייבישטער געטאן, אברהם אבינו האט זיך אזוי מייגע געווען די עבודת הקודש, די גאוואלדיגע יגיעה וואס אברהם אבינו האט אראפ געלייגט, ביז ער האט זוכה געווען צו זיינע הויכע מדרגות, וואס איז דאס איהם געקומען מ'זאל איהם אלעס אוועקנעמען.

דער טאטע ז"ל זאגט, אלעס איז געמאכט געווארן לטובת כלל ישראל, ס'וועט קומען אמאל א זמן אידן וועלן זיך שטעלן דאווענען, זיי וועלן שטעלן מתפלל זיין, זיי וועלן טוהן תורה, זיי וועלן וועלן מקיים זיין א מצוה, מ'וועט זיך אנקוקן ווי אזוי מ'זעהט אויס, וואספארא בחינה מ'זעהט אויס, אזוי נידעריג... עיקבטא דמשיחא, אין אזא שפל המצב, אזא געוואלדיגן שפלות, האבן אריין צו טראכטן א מצוה דארף האבן א חשיבות, איז ווערט מיין לערנען, ס'ווערט מיין דאווענען, ס'ווערט מיין קיום המצות, אזא איד אזא שפל אישים, אזא בריה שפילה, ס'וועט זיך דאכטן ס'איז גארנישט זיינע מצוות, ס'האט נישט קיין שום חשיבות נישט ביים בוך"ע.

האט הש"ת דאס געטוהן פאר אברהם אבינו ער האט איהם אוועק גענומען אלע מדרגות, ער איז געווארן א איש פשוט מאוד, כדי אידן זאלן זיך מחזק זיין, מ'זעהט ווי חשוב ביים בוך"ע איז יעדע מעשה המצוה, פון יעדען איינציגן איד יהיה מה שיהיה, יהיה באיזה מדרגה שיהיה, ווי אזוי ס'זאל נאר נישט זיין, וואסאפארא בחינה ער זאל נאר נישט זיין.

אברהם אבינו האט מען צוגענומען די מדרגה מ'האט איהם אראפ געווארן לבירא עמיקתא, מ'האט איהם אראפ געווארפן די מדרגה ער זאל זיין א איש פשוט פשוט מאוד, און אזוי האט ער איהם געהייסן מקיים זיין די מצות עקידה, כדי צו ווייזן פאר אידן לדורות עולם, די קורת רוח די הנאה וואס השי"ת האט פון קיום המצוות, פון יעדן איינציגן איד, יעדן

ווי אזוי מ'זאל נישט זיין און וואספארא מצב מ'זאל נאר נישט זיין, איז דא דער באשעפער, און דאס האט מען נישט פארלוירן, דעם הייליגן באשעפער קען מען נישט צונעמען, דאס איז חקוק בבשרו דאס אריין געקריצט אין א איד, דאס קען מען נישט אוועקנעמען, האט זיך דוד המלך מחזק געווען, טאקע אלעס פארלוירן, אבער דעם באשעפער דאס האט מען נישט צוגענומען, דאס קען מען נישט אוועק נעמען דעם הייליגן באשעפער.

ער איז ארויס געגאנגען ער געזאגט שירה, זאגט דוד המלך אשא עיני אל ההרים, הייב איך אויף מיינע אויגן אל ההרים, דאס די צוויי ברעג, ס'איז דא הר המוריה, ס'איז דא דער הר סיני, אברהם אבינו אויפן הר המוריה האט געברענגט יצחק אויף די עקידה, דארט אויפן הר המוריה האט מען איהם אוועק גענומען אלע מדרגות, און די זעלבע כלל ישראל וואס האבן זיך אויסגעלאטערט אויף הר סיני, וואס זענען געשטאנען אויפן בארג סיני, איז געווען פסקה זוהמת, און אויך מ'האט זיי אלעס צוגענומען, אשא עיני אל ההרים קוק וואס איז געשעהן אויף הר סיני און אויפן הר המוריה, די ביידע מקומות זעהט מען מאין יבוא עזרי, עזרי מעם ה' עושה שמים וארץ, עזרי מעם ה'" דעם הייליגן באשעפער, עושה שמים וארץ, דאס קען מען נישט אוועק נעמען, דאס קען מען נישט צונעמען.

קען זיך יעדער איד מחזק זיין, וואספארא מדרגה ער זאל נאר נישט זיין, אידן פלאגן זיך אפ אויף קיום התורה והמצוות, ס'קומט א שוואכע מינוט ל"ע מ'איז נכשל געווארן, ס'איז אלעס אדורך, ס'איז לאחר המעשה לבו נשבר בקרבו, אשא עיני אל ההרים מאין יבא עזרי, עזרי מעם ה'" דאס איז די פשט מ'קען אלעס פארלוירן מ'קען צונעמען, אבער דעם הייליגן באשעפער דאס קען מען נישט צונעמען, דאס האט מען, דאס דארף מען זיך אנהאלטן אין הייליגן באשעפער, דאס קען מען נישט פארלוירן, נישט קען מען קיין גניבה נישט קיין אבידה, קען מען זיך מחזק זיין.

אלע בחינות אלע מדריגות, כדי צו ווייזן לדורות עולם, אן א מדריגות אן א בחינות איז די עבודה זייער חשוב אין הימל, ממילא יעדער איד קען זיך מעם מזבחי תקחנו למות קען מען מנצח זיין דעם יצר הרע וואס ברענגט אריין א רפיון, ברענגט אריין א רפיון אין עבודת ישראל, און תורה ועבודה און מצוות פון אידישע קינדער, דעמאלטס קומט ער ווייזן די עבירות וואס מ'האט חוטא געווען, דעמאלטס דערמאנט ער יעדן איינעם ווען ס'קומט צו קיום התורה והמצוות, אידישע קינדער דארפן זיך מחזק זיין.

אודא' און אוודא' דארף מען נזהר זיין בקלה כבחמורה, מ'דארף נזהר זיין אין יעדען נדנוד עבירה, אדער אפילו לאחר מעשה, וואס איז געשעהן איז געשעהן, דארף מען זיך מחזק זיין און טוהן מצות ה', באשר הוא שם וואספארא מדריגה און וואספארא בחינה מ'איז זאל נאר נישט זיין, מ'זאל נאר נישט געפינען, זיך מחזק זיין אז די עבודה פון יעדען איינציגן איד איז זייער חשוב ביים בוכ"ע, אפילו אנשים פשוטים מאוד, איז זייער תורה זייער עבודה, זייערע מצות זייערע מעשים טובים, הקב"ה איז מקבל פון דעם א תענוג, צוברעכען די כח היצר וואס וויל מרפא ידים זיין פון אידישע קינדער, מיט חיזוק זיך שטארק מחזק זיין מיט לימוד התורה און עבודת ה'.

השי"ת זאל העלפן אין זכות פון קיום התורה והמצוות, און לערנען און דאווענען און דינען דעם באשעפער, וועט דער אייבישטער העלפן סייעתא דשמיא אין אלע ענינים, זוכה זיין צו כל מילי דמיטב, התרוממות קרן התורה וישראל בהתגלות כבוד שמים עלינו במהרה בימינו אמן.

איינציגן איד מחוטב עצך עד שואב מימך, קיינעם לאזט מען נישט ארויס, השי"ת איז מקבל תענוג און ס'איז ביי איהם חשוב די עבודה פון יעדן איד, דערפאר האט מען צוגענומען די מדריגות פון אברהם אבינו, כדי אידן זאלן זיך קענען דאס שפעטער אפלערנען א מוסר השכל, זיך נישט מבטל זיין אליין, נאר זיך מחזק זיין ווי אזוי איך זעה נאר נישט אויס, איך בין טאקע נישט קיין בעל מדריגה נישט קיין הויכע בעל בחינה בעל השגה, א איש פשוט מאוד, עם כל זה די תורה און עבודה פון יעדען איינציגן איד אפילו אנשים פשוטים איז חשוב בשמים, זייער חשוב ביים רבוש"ע, ממילא זאל מען זיך מחזק זיין, התחזקות אין תורה, התחזקות אין לימוד התורה, התחזקות בקיום התורה והמצוות, התחזקות אין עבודה שבלב זו תפילה, התחזקות אין אלע ענינים, זיך מחזק זיין די עבודה פון יעדען איינציגן איד איז זייער חשוב ביים רבוש"ע.

לדרכינו קען זיין דאס זאגט דער פסוק, ער וויל אונז דאס מרמז זיין אזוי ווי דער עבודת ישראל טייטשט אויס, וכי יזיד איש מיינט מען דעם יצר הרע, על רעהו דאס איז יצר טוב, קומט ער אויספאפן א מענטש להרגו בערמה, ער זאגט איהם די אלע מצוות זענען גארנישט חשוב, ביזט אזא גרויסער בעל עבירה, האסט אזויפיל חוטא געווען, דייענע מצוות האבן קיין שום חשיבות נישט ביים בוכ"ע, מעם מזבחי תקחנו למות, פון דעם מזבח וואס אברהם אבינו האט ארויפגעברענגט, עקידה שעקד אברהם אבינו את יצחק בנו על גבי המזבח, ווי אברהם אבינו האט געברענגט יצחק אבינו אויף די עקידה, און אברהם אבינו איז געווען באותו שעה ווי דער זיידע ז"ל זאגט, מ'האט איהם צוגענומען

לעני"נ האשה החשובה

מרת דבורה בת הרה"ח ר' שלמה יהודה ע"ה
נפטרה ח' אדר תש"ע

מתוך דברות קודש

ששמענו

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

במסיבה של מצוה לטובת המתיבתא ומעמד צאתכם לשלום לכ"ק מרן רבינו שליט"א קודם יציאתו לעיר סיגוט לרגל יומא דהילולא של זקינו מרן בעל הקדושת יו"ט זי"ע

מ'האט פריער גערעדט, אם ירצה השם די וואך פארן מיר אויף א נסיעה קיין סיגוט, צום יומא דהילולא פונעם זיידען זכרוננו לברכה דער קדושת יו"ט, מיטן אייבערשט'נס הילף האפן מיר צו זיין דארט אויף די יארצייט מתפלל זיין אויף קברי אבות, אין אזא גרויסען טאג די יארצייט פון זיידן ז"ל, זכותו יגן עלינו, זאלן מיר געהאלפן ווערן בכל הענינים.

מ'פארט בשליחות פון אלע אנשי שלומינו, להפקד ולהזכר לטב לחייו ולשלם אויפן ציון הקדוש, אין אזא געהויבענעם טאג.

דער זיידע זכרוננו לברכה דער קדושת יו"ט איז געווען א מנהיג ישראל פערציג יאר, מאיר געווען עיני ישראל אין תורה אין עבודה, נתקדש געווארן בקדושה של מעלה, ער איז געגאנגען פאר מחנה ישראל מיט א עמוד אש להאיר להם יומם ולילה, דער זיידער ז"ל האט געפירט א ישיבה, ער איז געווען א מרביץ תורה, מעמיד געוועהן תלמידים חשובים, ס'איז ארויסגעקומען רבנים דיינים גדולי תורה ויראה און חסידים ואנשי מעשה, צוהיט און צושפרייט אין די גאנצע מדינה, מ'האט דערקענט אויף די אידן וואס האבן זוכה געווען צו זיין א תלמיד פון קדושת יו"ט, רבים השכימו לפתחו, ער איז געוועהן א פועל ישועות בקרב הארץ.

מ'פארט מ'איז א שליח לחלכה, בקשות מיט צרכי עמך בני ישראל זה בכה זה בכה. אבער איך האף מיטן אייבערשט'נס הילף צו זיין א שליח לקבלה אחיים צוברענגען – מקבל צו זיין און אחיים ברענגען – פאר אלע אנשי שלומינו ברכות און ישועות בכל מאי דבעי, דער אייבישטער זאל העלפן און עס זאל נתקבל ווערן אנזערע תפילות לפני ארון כל, און מיר זאלן געהאלפן ווערן בדבר ישועה ורחמים.

איך וויל בעטן דא, אז מ'זאל מתפלל זיין מיט אונז, זיין צוגעבינדן, עס איז טאקע א ריחוק מקום, אבער ס'איז א קירוב הלבבות, מיט אנשי שלומינו די בכל אתר ואתר, מ'זאל קענען משפיע זיין פאר יעדן איינציגן איד די מחסורו אשר יחסר לו.

כ'האב געהערט אז ס'פארן מיט אידן אנשי שלומינו, איך ווייס נישט ווער ס'פארט אלץ מיט, אבער איך וויל דא רעדן אפאר ווערטער צו די אידן וואס פארן, מ'פארט אויף א מקום קדוש, מ'פארט נישט אויף א לופט רייזע אזוי ווי מנהג אמעריקא, מען דארף צו דעם האבן א הכנה דרבה בדחילו ורחימו, פארן באימה וביראה.

דער טאטע זכרוננו לברכה איז אמאל געפארן אויף קברי צדיקים, האט ער געזאגט פאר איינעם, איך קען נישט פארשטיין מ'גייט אריין אין א אוהל פון א צדיק און מען נעמט מיט א פאטאגראפיר

מאשין - ער האט דעמאלטס געזאגט א נאמען - מ'גייט אריין אין אהל פון הייליגן רבי'ן ר' הערש - ער האט אזוי אנגעכאפט דעם משל - דער הייליגער רבי ר' הערש בחיים חיותו איז געוועהן א אימה און א פחד אריין צו גיין אין זיין מחיצה, און מכל שכן לאחר פטירתו, קומט מען אזוי אריין ווי א טוריסט? - אזוי האט ער דעמאלטס געזאגט בימיו פאר איינעם.

די זעלבע זאך וויל איך בעטן פון די אלע וואס פארן מיט, אזוי ווי מ'האט געזאגט פארן כהן גדול פאר ער איז אריין געגאנגען אין קודש הקדשים, זאלסט וויסן לפני מי אתה נכנס למקום אש להבת שלהבת, דער זיידער ז"ל דער קדושת יו"ט בחיים חיותו איז געוועהן א פחד, א געוואלדיגע פחד צו די וואס זענען געשטאנען אין זיינע ד' אמות, איז דאך כל שכן לאחר פטירתו, די וואכענדיגע זאכן דאס איז א היפך גדול ווי אזוי מ'גייט אויף א ציון פון א צדיק, דאס איז שחוק און קלות ראש, און דאס טאר נישט זיין.

בכלל איז נפרץ געווארן די מכה פון די קעמערס און פארטאגראפיר מאשינען, דאס איז נישט קיין וועג פון א חסיד, פון א חסידישער יונגערמאן, צו א חסידישער בחור בשום מקום, און מכל שכן אין א ביהמ"ד, דאס איז א מיאוס'ע זאך ביי יעדן בר דעת, ס'דארף זיין א בושה פאר איינעם וואס האט געמאכט א ברכה צופרי שלא עשני אשה, ער זאל טראגן מיט זיך און האלטן אין די האנט א קעמער, מען דארף טוהן פעולות מיזאל דאס זעהן מבטל זיין בכלל ובפרט איבעראל. ה' ישמור צאתינו ובואינו לחיים ולשלום תמיד בכל עת ובכל זמן.

איך געב א שבה והודאה פאר הייליגן באשעפער, ס'איז דא עסקנים, חשובע עסקנים וואס זיי האבן אויפגעטוהן כמה ענינים לטובה אין סיגוט, די ערשטע זאך מ'האט געבויעט א נייע אוהל, די אלטע אוהל האט מ'שוין אפאר מאל פארראכטן איבער געבויעט מ'האט געשימילט ס'איז צופאלן אזויווי אזעלכע בנינים וואס האלטן זיך נישט, מ'האט יעצט געבויעט א נייער אוהל פעסט געבויעט דאס איז די ערשטע זאך וואס וועט זיין לכבודם פון די צדיקים וואס זענען דארט.

בכלל די בית החיים איז געווען נאכגעלאזט, א חלק פון בית החיים, ס'איז דא א גרויסן חלק וואס איז נישט באנוצט, א גרויס מקום האט מ'פארקויפט פאר גוים. א חלק פון בית החיים אפילו דארט ווי ס'איז יא באנוצט האט מען אנגעבויעט מ'האט געמאכט דערפון א פעלד, די גוים האבן אנגעבויעט ביימער - פירות ביימער - צווישן די קברים צווישן די שורות, - א גוי איז א גוי - די ביימער האבן ווארצלן, די ווארצלן גייען אריין אין די קרקע זיי צושפרייטן זיך און זיי גייען אריין אין די קברים די ס'איז א שאלה אין הלכה ס'איז א פירות בוים א פירות בוים טאר מען נישט אפשיידן, ווי אזוי זאל מען זיך דא נוהג זיין, זאל מען אפשיידן די בוים, איז א שאלה פון אפשיידן א פירות בוים, זאל מען נישט אפשיידן וועט דאס מאכן חורבנות אויף די קברים, א ערנסטע הלכה שאלה וואס מ'האט.

ס'הערשט א סכנה מיזאל נישט בהאלטן דארטן גוים אויף דעם בית החיים ווער איז בעה"ב, די מצב אין אידישעקייט דארט - איך יעצט סמוך נראה צום ציון מיזאל חלילה נישט באהאלטן א גוי, די מצב פון אידישקייט אין יענע מדינה איז פיל מיט תערובות נעבעך ממילא קומען אריין גוים, ס'איז א שווערע פראבלעם, א ערנסטע פראבלעם, ב"ה ס'איז געלונגען אסאך האראוועניע אסאך געלט, כח אין צייט וואס מען טוהט אין די ענינים, אזוי צו מסדר זיין מיזאל האבן א דיעה און די הנהלה פון בית החיים, מיזאל האבן א ווארט אויף אזעלכע ערנסטע זאכן.

ס'איז געלונגען אפצוקויפן א שטח אויפן פלאץ וואס איז געשטאנען די שוהל, דארט איז געשטאנען אויף איין פלאץ איז געווען די שוהל די שטאמ'טישע שוהל, די שוהל וואס דער ישמח משה האט געזאגט א דרשה אין יאר תקצ"ד, ווען דער זיידע ר' אלעזר ניסן איז געווארן רב אין סיגוט, איז דער ישמח משה געקומען באגלייטן קיין סיגוט און ער האט געזאגט א דרשה אין יענע שוהל, די שוהל שטייט נישט, אבער דאס פלאץ איז דא.

דארט איז געווען די ביהמ"ד וואס דער זיידע ז"ל דער ייטב לב האט געבויט פאר זיך זיין חסיד'ישע ביהמ"ד וואס דארט האבן געדאוונט דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט און דער זיידע ז"ל דער עצי חיים, דאס איז געווען זייער ביהמ"ד, דארט איז געווען די מקוה, די שטאמ'טישע מקוה, א גרויסע מקוה, דארט איז אויך געווען דאס הויז די דירה וואס דער ייטב לב האט געוואוינט, און די קינדער און די אייניקלעך.

מ'פראבירט צו האבן דאס גאנצע מקום - מקום שהתפללי בו אבותי הקדושים - דארט אין די מקום איז געווען די עבודת השם בקדושה ובטהרה ביום ובלילה, ס'איז נאך דא אסאך וואס צו טוהן אין דעם ענין, ס'איז נאך נישט געענדיגט, מ'האפט בעזחשי"ת מיזאל אלעס וואס מ'ויל. **ס'פאלט אן אימח און א פחד ווען מ'טראכט אריין אז אם ירצה השם די קומענדיגע שבת קודש, מ'וועט זיין דארט שבת קודש, דאווענען דארטן אויפן פלאץ ווי ס'איז געווען די ביהמ"ד אויף דעם מקום קודש, צוזאמען מיט א ציבור אנ"ש, במקום שהתפללי אבותי.**

ס'איז דא א ווארט אין עצי חיים פר' תרומה ער האט געזאגט, ס'שטייט אין פרשת תרומה פארשטייט מען אז ער האט דאס געזאגט ביי די יארצייט פון זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט, ברענגט ער ארויס צדיקים לאחר פטירתן קומען זיי צוריק דאווענען אויף דעם מקום ווי זיי האבן געדאווענט בחיים חיותם, און דארט זענען זיי מתפלל, קומט אויס מיר גייען מיר האבן די זכיה צו דאווענען מיט זיי בצוותא חדא. א געוואלדיגע גרויסע זכיה, דער אייבישטער זאל העלפן זאל נתקבל ווערן די תפלות.

דארט אויף די מקום - ווי איך האב פריער געזאגט - האט דער זיידע ז"ל דער ישמח משה געזאגט א דרשה, דארט האט דער זיידע ז"ל רבי אלעזר ניסן געהאט זיין דירה, דארט אויף די מקום צענדליגער יארן פון יאר תרי"ח, פון ווען דער ייטב לב איז געקומען קיין סיגוט, - ער איז געקומען אין יאר תרי"ח - פון דעמאלטס אן האט דער ייטב לב דער קדושת יו"ט, און דער עצי חיים, דער פעטער ז"ל דער דברי יואל איז אויך געווען דארט.

דארט האבן זיי געטוהן די עבודת הקודש, דארט איז געזאגט געווארן די הייליגע דרשות, דארט איז געווען די הרבצת התורה, דארט איז געווען די הייליגע טישן שבת און יו"ט, דארט זענען אידן געהאלפן געווארן מיט ישועות, אין דעם מקום איז ארויסגעגאנגען אור לעולם, דארט האט די אור תורה געשיינט אויף די וועלט בקדושה וטהרה.

דארט איז דער טאטע ז"ל אויפגעוואקסן. איך פראביר מיר פארצושטעלן דאס התרגשות וואס דער טאטע ז"ל וואלט ווען געהאט ווען ער לעבט, און מ'קומט איהם זאגן אז מ'נעמט איבער דאס פלאץ די מקום קודש. און די זעלבע זאך דער פעטער ז"ל וואס ער איז אויך דארט נתגדל געווארן אויף דעם הייליגן מקום, - ס'איז דא אין דברי יואל א דרשה וואס ער האט געזאגט אין דעם שוהל א הספד - ס'איז אן התרגשות.

דברות קודש

מאת כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

בעת מעמד לחיים אחר תפילת שחרית ביומא דהילולא של מרן בעל הקדווי"ט בעיר סיגוט יע"א

אנז געפינען מיר זיך דא אין די שטאט סיגוט, ווי דער זיידע ז"ל האט משמש בכתר הרבנות איין און צוואנציג יאר מילא מקום אביו דער זיידע ז"ל דער ייטב לב.

אנז געפינען דער תנא דברי אליהו זאגט, בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה, ווען אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, דעמאלטס האט דער אייבישטער געזאגט ויקחו לי תרומה.

קען זיין אזוי, שטייט פון בעלזער רב ז"ל – רבי ישכר בער – האט ער געזאגט אזוי, ביומא דהילולא אין א טאג פון א יארצייט פון א צדיק איז אזוי ווי א חתונה – וואס באמת הילולא איז דאך די אפטייטש א חתונה – האט ער געזאגט, אויף א חתונה איז דער מנהג ישראל אז מ'געבט דרשה געשאנק פאר חתן וכלה, אזוי פירט מען זיך בכל תפוצות, ס'קומט אין די טאג פון א יארצייט געבט הקב"ה דרשה געשאנק פאר דעם צדיק דער בעל הילולא, דער אייבישטער געבט א מתנה דרשה געשאנק, וואספארא מתנה געבט איהם דער אייבישטער פאר דעם צדיק? האט ער נאכגעזאגט פון דעם אפטער רב ז"ל זי"ע, אז די מתנה איז, **אז דער צדיק באקומט אין דעם טאג א כח משפיע צו זיין פאר אידישע קינדער זיין בני חיי ומזוני, דאס באקומט דער צדיק פון בורא כל עולמים דעם טאג**, א מתנה דרשה געשאנק.

שטעלט זיך די שאלע פארוואס שטייט ויקחו לי תרומה, ס'וואלט ווען געדארפט שטיין ויתנו לי תרומה, אידן האבן געגעבן א נדבה נדבת המשכן, זאגן די מפרשים שטייט דוקא א לשון ויקחו, ווייל בשעת מ'האט געגעבן די תרומה תרומת המשכן, האט מען גענומען, א געוואלדיגע שפע האט מען גענומען, אסאך מער גענומען ווי מ'האט געגעבן, ממילא שטייט ויקחו לי תרומה מ'זאל נעמען.

ווען אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע, דעמאלטס איז געווען ווי א חתונה פון קוב"ה מיט כלל ישראל, ביום חתונתו וביום שמחת לבו, זאגט די משנה סוף תענית וואס מיינט ביום חתונתו, זאגט די משנה אויף די טאג פון מתן תורה, די טאג פון מתן תורה איז געווען כאילו א חתונה, דער זיידע ז"ל דער ייטב לב זאגט אויף א פלאץ, אז דער אייבישטער האט מקדש געווען כלל ישראל מיט קידושי כסף, דאס איז געווען די ביזת הים, די לוחות דאס איז געווען קידושי שטר, און כפה עליהם הר כגיגית איז געווען די חופה, און דער אייבישטער האט מקדש געווען כלל ישראל מיט חופה וקידושין, איז דאך כלל ישראל געווען אזוי ווי די בחינה פון די כלה, אז ס'איז געווען די בחינה פון די כלה, דארף מען דאך געבן דרשה געשאנק פאר די כלה.

ווען אידן האבן געזאגט נעשה ונשמע איז דאך געווען די חתונה, מיד אמר הקב"ה ויקחו לי תרומה מ'וועט נעמען, מ'וועט באקומען די דרשה געשאנק וואס מ'דארף געבן פאר די כלה, דאס וועט כלל ישראל באקומען, האט כלל ישראל דעמאלטס באקומען געוואלדיגע מתנות, וואס מ'האט באקומען פון דעם חתן פאר די כלה אליין, דער חתן אליין האט געגעבן כלה מתנות פאר כלל ישראל, כלל ישראל איז געהאלפן געווארן מיט אלעס גומן, דאס איז געווען די מתנה פון דעם חתן צו די כלה. און חוץ דעם האט מען טאקע באקומען פון

אלע מלאכי השרת האבן זיי באקומען מתנות, וועגן דעם שטייט ויקחו, ווייל מ'האט גענומען דעמאלטס, בשעה שאמרו ישראל נעשה ונשמע האט דער אייבישטער געזאגט ויקחו מזוועט נעמען.

ס'איז דא א מדרש אויף ויקחו לי תרומה, זש"ה עלית למרום – אויף משה רבינו – עלית למרום שבית שבי לקחת מתנות באדם. דאס וויל טאקע דער מדרש זאגן, ויקחו לי תרומה, כשעלת למרום משה רבינו איז ארויף געגאנגען אין הימל, שבית שבי האט ער טאקע באקומען די תורה, לקחת מתנות באדם האסטו באקומען די מתנות וואס דער חתן האט געגעבן און אלע מלאכי השרת, לקחת מתנות כלל ישראל האט באקומען די מתנות.

ביומא דהילולא האבן מיר שוין נאכגעזאגט בעלזער רב זאגט פון אפטער רב, אז דער בעל דהילולא באקומט די מתנה אזוי ווי כלל ישראל האט באקומען ביי מתן תורה, און די מתנה איז אז ער קען משפיע זיין בני חיי ומזוני.

ס'איז געקומען אהער א ציבור אידן, א גרויסער ציבור אידן איז געקומען מיט א מירחא דגופא א מירחא דמונא, נישט אזוי גרינג אנגעקומען, אסאך מכשולות האט זיך געמאכט, אבער כלל ישראל אין לך דבר העומד בפני הרצון, ס'איז געווען די ריכטיגע רצון, די אמת'דיגע רצון, איז מען געקומען מ'האט דורכגעבראכן אלע מניעות, איז מען געקומען מ'איז נישט געשלאפן מ'איז נישט געגעסן, זיך אוועקגעקוקט אויף אלעס פון גוף, און מ'איז געקומען אהער.

געקומען אהער די אלע אידן, בשליחות פון אלפי ישראל, וואס זיי זענען במקומות מושבותיהם, **אבער** זיי זענען מקושר בלב ובנפש צום דעם מקום אהער, און צום בעל דהילולא א גאנץ יאר, און מבש"כ אין דעם טאג פון יארצייט. די אידן וואס געפינען זיך דא און זיינע משלחים, זענען אלע קינדער און אייניקלעך פונעם בעל דהילולא, דער זיידע ז"ל דער קדושת יו"ט זכותו יגן עלינו, אדער קינדער פון תלמידים וואס זייערע אבות אבותם זענען געווען דא אין דעם שטאט, וואס זיי האבן געלערנט דא אין די ישיבה, דער זיידע איז געווען דער גרויסער מרביץ תורה, אדער אייניקלעך פון אידן וואס זענען געקומען צו פארן שבת ויו"ט און אינדערוואכן להתחמם לאורו און להסתופף בצילו, און געשעפט מאור תורתו. **די קינדער אין די אייניקלעך פון די אידן זענען נאך עד היום מקושר בלב ובנפש צום זיידן ז"ל, לערנען זיין תורה, און האפן און ווילן מיזאל קענען אנגערופן ווערן תלמידי תלמידיו פונעם זיידן ז"ל.**

איז מען געקומען אהער אזוי ווי מ'האט געשמועסט מיט א מירחא דגופא מיט א מירחא דמונא, מויענטער מיילן, מתפלל צו זיין אויסגיסן דאס הארץ, אויפן ציון המצוינת פון זיידן ז"ל זכותו יגן עלינו, אין די טאג פון די יארצייט, אידן קומען און גיסן זיך אויס די הערצער, שופכים לב דיוון, פארווייטאגטע הערצער בכבי ובתחנונים, אויף ישועות און אויף רפואות און צרכי עמך ישראל המרובים, גיסן זיך אויס די הארץ, מיט א תפילה און בקשה, **רבינו עמוד בתפילה בעדינו, פאר אונז און פאר די אלע משלחים וואס האבן געשיקט זייערע בקשות בכתב און בעל פה.** אין די טאג פון די יארצייט ביתר שאת, דער אייבישטער געבט א מתנה און א כח פארן צדיק דער זיידע ז"ל, אין טאג פון יארצייט משפיע צו זיין בני חיי ומזוני.

דער זיידע ז"ל בחיים חיותו האט מרביץ תורה געווען, און משפיע געווען רוחניות און גשמיות, מתפלל געווען פאר אידישע קינדער זיינע הייליגע תפילות, און משפיע געווען כל מילי דמיטב, און זיינע תפילות האבן עושה רושם געווען אין הימל, און מ'האט געזעהן די תוצאות אויף דעם עולם דא אויף דעם

עולם השפל, איז דאך כל שכן לאחר פטירתו וואס גדולים צדיקים כמותם יותר מבחייהם, וואס ער האט די מתנה אין די טאג פון די יארצייט, משפיע צו זיין פאר די אלע וואס זענען מתפלל אויף זיין קבר, און פאר די משלחים אלעס גוט במדה טובה ישועה ורחמים.

מ'האט געזאגט די וואך ווען מיר האבן זיך געזעגנט, איידער אונז זענען אוועק געפארן פון אנשי שלומינו, אז אונז זענען שלוחים להולכה בשם אלפי ישראל, אראפ צו לייגן די בקשות און די שווערע הערצער פאר זיין ז"ל, וואס מי כמותו האט זיך מצטער געווען, מיט יעדן צער פון א איד וואס איז אריינגעקומען און איבער געטראטן די שוועל, אונז זענען שלוחי להולכה, און שלוחי לקבלה, אהיים צו טראגן פאר די אלע אידן, להביא ברכה לתוך ביתם, זיי אהיים צו ברענגען א ברכה אין זייער שטוב בכלליות ובפרטיות.

דער זיידע ז"ל זכותו יגן עלינו, איז געווען אדוק ומקושר בלב ובנפש צום הייליגן דברי חיים, דער הייליגער דברי חיים האט געזאגט אויף איהם - ער האט איהם אנגערופן מיין ליפא'לע, אזוי האט ער איהם אנגערופן בלשון חיבה - ער האט געזאגט איך האב געמאכט פון ליפא'לע א כלי שלמה. **דער** הייליגער זיידע איז א כלי שלימה אזוי ווי דער הייליגער דברי חיים האט מעיד געווען, וואס מיינט א כלי שלימה? א כלי שלימה איז אינו מאבד טיפה, ס'רעגט גארנישט - נישט ארויס און ס'ווערט גארנישט פארלוירן, דער זיידע ז"ל איז א כלי שלימה אנצושעפן פון מקור הברכה, פון באר מים חיים, פאר אלע אידן וואס זענען דא, ממלא צו זיין אלע בקשות וואס כלל ישראל האט, ברוחניות ובגשמיות.

דער זיידע ז"ל האט משפיע בחיים חיותו, תורה, יראת שמים, קדושה, טהרה, מלהיב געווען לבבות ישראל לאבינו שבשמים, ס'איז געווען מקור פון תורה און יראה טהורה, דאס איז געווען בחיים חיותו, און כל שכן די וואס קומען אהער ווייטער למקום מנוחתו, וועט ער אוודאי משפיע זיין ברוחניות, מ'זאל מיר האבן א זכ"ר צו גיין אין זיינע דרכים, וויאזוי ער האט געלערנט וויאזוי ער מדרוך געווען אידישע קינדער, ערליך, אמת'דיג יראת שמים נישט קיין געפאפטע, נאר אמת'דיגע מיט א נקודה הפנימיות מעומקא דליבא. גיין אין עבודת השם מיט דביקות בשם, עד ועד בכלל ביז מסירות נפש פארן הייליגן באשעפער. דער אייבישטער זאל אונז העלפן, אונז זאלן זיך אזוי פירן, ער זאל זיך נישט שעמען מיט אונז בעולם העליון, מ'זאל קענען ממשיך זיין וויאזוי ער האט מדרוך געווען אידישע קינדער, אידן זאל זיין ערליך און אפגעהיטן, אמת'דיג יראת החטא, צו זיין אמת'דיגע יראי שמים, און א עובד השם ביראה ובאהבה, מדרוך צו זיין ערליכע אידישע קינדער, ערליכע אידישע דורות. ס'איז דא ליידער אין דעם ענין אויך אסאך עגמת נפש, נעבעך, אסאך אידישע עלטערן שלאפן נישט ביינאכט, און באנעצן די קישן ווי זיי קוקן צו זייערע קינדער וואס זענען נישט אויף דעם וועג, וואס זיי די עלטערן וואלטן געוואלט אז זיי זאלן זיין, קיין שום איד זאל דאס נישט וויסן.

די זכות פון זיידן ז"ל זאל מגין זיין, מ'זאל אראפקומען פון הימל א רוח טהרה ממרום פאר יעדן איינעם - יעדער איינער דארף דאס צו האבן, איינער מער און איינער ווייניגער, אבער יעדער דארף דאס צו האבן - מ'זאל האבן אמת'דיג נחת, מ'זאל קענען מדרוך זיין די קינדער אין אזעלכע שווערע זמנים, מ'זאל קענען געבן א אמת'דיגע חינוך, און זיי זאלן מקבל זיין דעם חינוך, זיי זאלן אויסוואקסן ערליכע אידישע קינדער, אזוי ווי דער זיידע ז"ל האט מחנך געווען תלמידים ותלמידי תלמידיו. דאס איז ברוחניות.

און חוץ אנדערע ענינים, איז דא צובראכענע נשמות, צובראכענע הערצער, אידישע קינדער זענען צובראכן אויף שברי שברים, ער האט ליידער א לידיגע שטוב, נישטא ליידער א קינד אין שטוב, מי כמותו ווי

דער זיידע ז"ל דער בעל ההילולא, פארשטייט דאס, און ער ווייסט דאס, וואס ווייסט דעם צער וואס דאס מיינט, דער זיידע האט מיטגעמאכט אזויפיל צער און עגמת נפש, ביז דער אייבישטער האט איהם געהאלפן ער האט זוכה געווען צו קינדער, ווייסט דער זיידע ז"ל דעם צער, ממילא איז אוודאי ער וועט זעהן צו פועל'ן ישועות פאר די וואס זענען אין דעם זעלבן פראבלעם.

דער זיידע ז"ל האט – פאר קיין שום איד נישט געזאגט – פארלוירן א קינד בחייו, נאכדעם וואס ער האט שוין געהאט קינדער, ממילא ער ווייסט און ער האט מיטגעלעבט דעם צער פון עלטערן וואס מוטשען זיך מיט א קינד, וועט ער אוודאי מרבה צו זיין תפילה, פאר די אלע אידן וואס זיי מוטשען זיך, און האבן קינדער צו אינדערהיים, צו אין שפיטאל, אויס'פועל'ן א ישועה פאר ילדי בני ישראל פאר אידישע קינדער, מ'רעדט פון חולי ישראל, אידן בקטן כגדול זקנים עם נערים אנשים ונשים, ס'איז דא אזויפיל אידן וואס זיי דארפן האבן רפואות און ישועות, דער זיידע ז"ל וועט עומד זיין בתפילה פאר די אידן, זאלן געהאלפן מיט א רפואה שלימה וגמורה במהרה.

אידן דארפן השפעות טובות אויף פרנסה, ס'איז דא גרויסע משפחות און קלנערע משפחות, וואס זיי האבן נישט קיין פרנסה, לחם שאלו כהוגן, זייער בקשה פון חס ונשיחם ובניהם ובנותיהם, זאלן האבן א אביסל הרחבת הדעת אין שטוב, האפן זיי דער זיידע ז"ל זכותו יגן עלינו זאלן העפענען די שערי פרנסה, און ס'זאל אראפקומען גרויס שפע פאר אידישע קינדער, מיט פרנסה קלה ונקיה און הרחבת הדעת.

אידן וואס זיי האפן, זיי דארפן האבן א ישועה מיט גוטע שידוכים פאר די קינדער, ס'גייט זיי נישט אזוי ווי זיי האבן געוואלט, דארפן א ישועה פאר דעם, האפן אהיים צו טראגן א ברכה בתוך ביתם, ס'זאל זיך עפענען די שערי שמחה.

חזן פון דעם איז אויך דא בקשות רבות, אידישע קינדער האבן זה בכה וזה בכה, קיינער ווייסט נישט וואס טוהט זיך בלב חבירו, וואס טוהט זיך ביי יענעם אין שטוב, צער און עגמת נפש, זאל יעדער איינער געהאלפן ווערן די מחסורו אשר יחסר לו וואס איהם פעלט.

היינט צו טאג – ביומא דהילולא רבה – וואס מיר גייען מיר יעצט ארויף אויפן ציון מתפלל זיין, איז יעצט אונזער בקשה, אבינו מלכינו שמע קולינו, דער אייבישטער זאל צו הערן וואס מ'איז מתפלל, קבל ברחמים וברצון את תפילתינו, דער אייבישטער זאל מקבל זיין ברחמים וברצון די תפילות פון אידישע קינדער וואס זענען מתפלל יעצט דא אויפן ציון, און אויך די תפילות פון אלע אנדערע אידישע קינדער, וואס זענען מקושר מיט אונז, און בכל מקומות מרשובתיהם זענען זיי מתפלל דא מיט אונז, און רחניות איז נישטא קיין ווייטקייט, דאס איז א גשמית'דיגע סוג, און רחניות אז מ'איז זיך מקושר במחשבה ובדעת, דארט ווי די מחשבה געפינט זיך דארט געפינט זיך דער מענטש, געפינען זיך דא מיט אונז, נאך אלפי ישראל, וואס זענען מקושר בלב ובנפש, און די אלע שרייען אויס, אנא רבינו, רבן ומאורן של ישראל, עמוד בתפילה בעדינו, בעדינו ובעד כל קהל ישראל, מ'זאל געהאלפן ווארן מיט א גרויסע ישועה בכלליות ובפרטיות, דער אייבישטער זאל העלפן מ'זאל מיר זוכה זיין מיט די גאולה שלימה, ארויס נעמען כלל ישראל מאפילה לאורה ומשעבוד לגאולה, מ'זאל זוכה זיין אקעגן צו גיין דעם גואל צדק בב"א.

ל"ע"נ האשה החשובה

מרת שיינדל בת הרה"ח ר' צבי יהודה ע"ה

שמחות אנשי שלומינו קהל עדתינו שיחיו

וויליאמסבורג • בארא פארק • קרית יואל • מאנסי
לעיקוואד • מאנטריאל • אוסטרליה

די בכל אתר ואתר בכל מקומות מושבותיהם

בני ברק • אלעד • ירושלים • בית שמש • לאנדאן
אנטווערפן • מאנטשעסטר • וויען

שהשמחה במעונם

ברכת מזל טוב

הננו משגרים ברכת מז"ט חמה ולבבית לאנשי שלומינו תומכי וידידי כוללנו הק' די בכל אתר ואתר כאו"א בשמו הטוב יבורך

קרית יואל

הולדת הבנים

ר' אהרן יוסף בערגער ז"ל
ר' יודא (בהר"ח"א) ווייס ז"ל
ר' אלחנן טובי ז"ל
ר' חיים עק שטיין ז"ל
ר' יעקב (בר"ש) פריעדמאן ז"ל
ר' יואל צבי קליין ז"ל

הולדת הבנות

הרב דוד דוב דושינסקי שליט"א
חבר"ק, רב דיהמ"ד אהל פיגא
ר' ישראל לייב (ברש"א) כהן ז"ל
ר' פינחס קויפמאן ז"ל

הכנסת בניהם לעול התורה והמצוות

ר' משה אלעזר פרענקל ז"ל
ר' משה דוד פערל ז"ל

מאנסי

הולדת הבנים

ר' יואל גלאנצער הי"ו
ר' אהרן אדלער הי"ו

הולדת הבנות

ר' שמואל בער פיש הי"ו
ר' חיים הלל ליכטענשטיין הי"ו
ר' יצחק אייזיק רייך הי"ו
ר' משה וואלף קאהן הי"ו

בארא פארק

הולדת הבנים

ר' מרדכי דוד שווארץ ז"ל
ר' בנציון יוסף ראטה ז"ל

הולדת הבנות

ר' ירחמיאל ראטה ז"ל
ר' יואל זינגער ז"ל
ר' משה מאשקאוויטש ז"ל

בני ברק

הולדת הבנים

הרב נחמן כהנא הי"ו
ולאביו הרב משה מנחם כהנא שליט"א
רב ביהמ"ד אהל יהושע

ר' אהרן משה קאביטשעק הי"ו
ולחותנו ר' דוב איצקאוויטש הי"ו
ולחור"ז ר' יעקב איצקאוויטש הי"ו
ולחור"ז ר' יצחק בנעט הי"ו

הולדת הבנות

ר' אשר לעמיל שלאמאוויטש הי"ו
ולאביו ר' דוד שלאמאוויטש הי"ו
ולחותנו ר' יעקב מיכאל היילבוך הי"ו

ירושלים

הולדת הבן

ר' יצחק קליין ז"ל
בן ר' אברהם צבי קליין הי"ו, קרית יואל

וויליאמסבורג

הולדת הבנים

ר' יואל בר בערל פאלאטשעק הי"ו
ר' חיים משה ב"ר יעקב דוב לעווין הי"ו
ר' אהרן אלעזר שמעון ב"ר מאיר יששכר קאהן הי"ו
ר' יואל יצחק ב"ר אלכסנדר חושא שפיטצער הי"ו
ר' יצחק ב"ר חיים יושע געלבשטיין הי"ו
ר' משה נפתלי ב"ר שלמה יוסף וואלדמאן הי"ו
ר' לוי יצחק ב"ר חיים אברהם צבי ראזמאן הי"ו

הולדת הבנות

ר' יצחק ב"ר מרדכי מיטטעלמאן הי"ו
ר' יוסף ב"ר ישראל חיים כ"ץ הי"ו
ר' שלום ב"ר חיים לייב לעבאוויטש הי"ו
ר' דוד לייב ב"ר חולף (ק"י) גליק הי"ו

לאנדאן

הולדת הבן

ר' שלמה יודא לאנדא הי"ו
בן ר' אברהם משה לאנדא הי"ו, בני ברק
חתן ר' יצחק מאיר ברוין הי"ו

אנטווערפן

הולדת הבן

ר' אברהם הלוי בערגער הי"ו
בן ר' בנימין אליעזר הי"ו
חתן ר' חיים משה בינער הי"ו, קרית יואל

אירוסים צאצאיהם

ר' ראובן מנחם שווארץ ז"ל, קרית טאהש	החתן א"ש מרדכי ז"ל	ר' משה אהרן רייך ז"ל, קרית יואל
ר' בערל שטיין ז"ל, קרית יואל	החתן יעקב יצחק ז"ל	ר' אלימלך שפיטצער ז"ל, וויליאמסבורג
ר' שמואל אליעזר ראטה ז"ל, בארא פארק	החתן יואל ז"ל	ר' מאיר לייב ווייס ז"ל, וויליאמסבורג
ר' אברהם יעקב דאווידאוויטש, וויליאמסבורג	החתן משה ז"ל	ר' אברהם יעקב יודא ראזענבוים, וויליאמסבורג
ר' אלחנן שלמה זלמן גראס ז"ל, בני ברק	החתן יואל יהושע ז"ל	ר' דוד שלאמאוויטש ז"ל, בני ברק

נישואי צאצאיהם

ר' יעקב יו"ט ליפמאן פארקאש, קרית יואל	החתן משה מנחם מענדל ז"ל	הר"ר מאיר וויינבערגער שליט"א, אנטווערפן
הרב חיים משה לעווין, מנהר"ר בשי"ב בני ברק	החתן יעקב יודא ז"ל	ר' יעקב לאנדא ז"ל, לאנדאן
ר' חיים מרדכי געשטעטנער ז"ל, בני ברק		ר' דוד שלמה געלבער ז"ל, בני ברק

אדער קען מען שיקן דורך א פעקס אדער מייל

a.ch.bnb@gmail.com - FAX: 011-9723-6194389

צו מעלדן א שמחה קען מען זיך פארבינדן צו:

011-972-527648437 און אין אר"י 845-662-5579